

DOKA

DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI

www.doka.org.tr

Ocak / Şubat 2014

18.
Sayı

Karadenizin parlayan yıldızı
Ordu uçuşa hazır

DOKA

DOĞRU - OBJEKTİF - KARARLI ADIMLAR

www.doka.org.tr

Adına İmtiyaz Sahibi
Çetin Oktay KALDIRIM
Genel Sekreter

Genel Koordinatör
Vahit KETBOĞA

Genel Yayın Yönetmeni
Hakan BAHÇEKAPILI

Yazı İşleri Sorumlusu
Ahmet YEŞİLÇİÇEK

Görsel Tasarım
Emine GÜLERYÜZ

Redaktör / Çevirmen
Neslihan KELEŞ

Gazipaşa Mah. Nemlioğlu Sk. Taksim Yokuşu Vakıf İşhanı No:3 TRABZON
Telefon: 0(462) 321 36 52 Faks: 0 (462) 274 36 52

ARTVİN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Artvin Valiliği Çarşı Mah. No:1 Kat:3 ARTVİN
Tel: +90(466) 212 14 81-212 34 81 Faks : +90(466) 212 14 81

GİRESUN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Giresun Valiliği A Blok Kat:2 GİRESUN
Tel: +90(454) 215 75 17 - 215 06 12 Faks: +90(454) 215 67 02

GÜMÜŞHANE YATIRIM DESTEK OFİSİ

Zafer Meydanı Hükümet Konağı No:31 Kat:4 GÜMÜŞHANE
Tel: +90 (456) 213 47 33 - 213 42 13 Faks: +90(456) 213 25 43

ORDU YATIRIM DESTEK OFİSİ

Selimiye Mah. Lise Cad. Vakıf İşhanı (Orta Cami Yanı) No:201 ORDU
Tel : +90 (452) 666 69 84 Faks: +90(452) 666 69 85

RİZE YATIRIM DESTEK OFİSİ

Menderes Bulvarı No:522 RİZE (Rize Ticaret Borsası Giriş Katı)
Tel: +90(464) 213 01 34 Faks: +90(464) 214 46 35

TRABZON YATIRIM DESTEK OFİSİ

Çarşı Mah. Mahmut Goloğlu Cad.No:16 TRABZON
Tel : +90(0462) 600 60 61 Faks: +90(0462) 600 60 64

Baskı

Harman Yayıncılık / 0462 326 72 28

YATIRIM

için

NEDEN

Yüksek İhracat Potansiyeli ve Gelişmiş Sanayi Altyapısı

Lokasyon - Lojistik

Genç ve Dinamik Nüfus, Kalifiye-Ucuz İşgücü

Turizmde Yükselen Yıldız

Güçlü Eğitim-Sağlık- Spor Altyapısı

İş Kurma Kolaylığı

Devlet Teşvikleri

YDO: Yatırımlarınızda Kurumsal Güç

Genel Sekreterin Kaleminden...
DOKA, JICA ile Öğreniyor

Ordu Valisi ve aynı zamanda Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Kenan ÇİFTÇİ, Kalkınma Ajansları, Bölgemize ve özelde de Ordu iline yönelik değerlendirmelerini sizler için anlattı.

DOKA Bülten'in 18. sayısının "Başarı Hikâyeleri" sayfalarının konuğu bölgemizin yetiştirdiği saygın işadamlarından Cemil Eyilik.

Fatsa

Gölyalı

- Yalçınlar Steel Yenilikçi, Katma Değeri Yüksek, İnovatif Sürece Geçiyor Projesi
- Karadeniz'den Tüm Dünya'ya Cemsan Yenilikçi Ürünler Projesi
- Ordunun Dünyaya Açılan Enerji Yiyecği Üretim Merkezi Projesi

Yerel Kalkınmadaki Lokomotifiniz **DOKA** ile
Daha Üretken Bir Doğu Karadeniz

**İMALAT
SANAYİ**
MALİ DESTEK PROGRAMI

Proje başına ₺ 400.000 Hibe Desteği

ESKİYEN MESLEKLER

40-41

Unutulmaya yüz tutmuş el kantarcılığı mesleğinin son ustalarından Hüseyin YİĞİT ile siz DOKA Bülten okurları için konuştuk.

SEKTÖR ANALİZİ

42-49

GİRİŞİMCİLİĞİ TEŞVİK ARACI
OLARAK İŞGEM'LER

UZMAN GÖRÜŞÜ

50-55

Çikolata Park

- Bakan Işık'a Genel Sekreter Kaldırım, DOKA'nın Gümüşhane'de Yürüttüğü Projeler Hakkında Bilgi Verdi
- DOKA Yönetim Kurulu Toplantısı Artvin'de Yapıldı
- III. Uluslararası Karadeniz Turizm Forumu Verimli Geçti
- İnovasyon ve Biyoteknoloji Merkezi Protokolü İmzalandı
- Karadeniz Havzası Kruvaziyer Turizmde Atağa Kalktı
- Kruvaziyer Gemiler Karadeniz'e Turist Taşıyacak
- Suudi Arabistan'da Tanıtım ve Kurumsal İşbirliği Ağları Genişletildi

HABERLER

56-63

ENGLISH

DOKA, Learning With JICA

Çetin Oktay KALDIRIM - DOKA General Secretary

Presentation

64-65

Kenan ÇİFTÇİ, Esteemed Governor of Ordu Province and Executive Board Chairman of Eastern Black Sea Development Agency (DOKA) shared with us his valuable thoughts on Development Agencies, Black Sea Region and Ordu.

Interview

66-69

FATSA From Past to Present

Districts

70-73

Gülyalı From Past to Present

Districts

74-75

- ❖ THE PROJECT OF "YALÇINLAR STEEL IS ADDING VALUE THROUGH INNOVATION"
- ❖ THE PROJECT OF "ENERGY FOOD PRODUCTION CENTER OF ORDU OPENING UP TO THE WORLD"
- ❖ THE PROJECT OF "SPREADING CEMSAN INNOVATIVE PRODUCTS OF BLACKSEA ALL AROUND THE WORLD"
- ❖ THE PROJECT OF "INCREASING THE CAPACITY OF CAMPING AREA SURROUNDING KARADENİZ LAKE AND DİLBERDÜZÜ"

Projects

76-77

BİL BAKALIM

78-79

BASINDA DOKA

81

*Genel Sekreterin
Kaleminden...*

DOKA, JICA ile Öğreniyor

Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) ve Ajansımız arasındaki işbirliği çalışmaları Nisan 2012 tarihinde iki kurum arasında imzalanan 'Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansının Kurumsal Kapasitesinin Geliştirilmesi' projesi ile başlamıştır. Proje Mart 2015 tarihinde sona erecektir. Proje kapsamında JICA Kıdemli Danışmanı Kiyoka Masanobu Mart 2013 tarihinden itibaren Ajansımızda tam zamanlı olarak görev yapmaktadır.

Proje kapsamında Japonya'nın çeşitli bölgelerine 2012 ve 2013 yıllarında üçer haftalık sürelerle toplam 16 Ajans uzmanından oluşan 2 çalışma ziyareti düzenlenmiştir. Ziyaretlerden edinilen tecrübeler ışığında hazırlanan Eylem Planı 2013 Aralık ayında uygulanmaya başlanmıştır. Ajans uzmanları tarafından hazırlanan Eylem Planı dört bileşenden oluşmaktadır.

Özetlemek gerekirse; ilk adım olarak da tanımlanacak birinci bileşen; eko-turizm ve yerel ürünlerin üretilmesi ve pazarlanması konusunda Japonya'da edinilen tecrübenin Bölge'deki paydaşlara aktarıldığı farkındalık yaratma ve söz konusu hedef grubun konuyla ilgili tutum ve alakalarını değerlendirme aşamasıdır. Çalışma grupları bu ilk aşamada, Bölge'deki hedef grupları tespit etme ve değerlendirme çalışmalarını sahada birebir yürüteceklerdir.

İkinci bileşen ise; tutum ve alakaları değerlendirilen söz konusu hedef grupların bir sonraki aşamaya, yani eyleme geçebilmeleri için ihtiyaç duydukları bilgi ve becerilerin teknik destekle sağlanacağı aşamadır. Bu aşamada sağlanacak teknik desteğin hedef grubun ihtiyacına özgü olarak tanımlanması dikkat edilecek en önemli husustur. Bu iki bileşenin en önemli amacı; eko-turizm ve yerel ürünlerin üretilmesi ve pazarlanması alanında hizmet veren ve bu potansiyeli taşıyan hedef grupları tespit etmek ve birebir destekle onların kapasitelerini geliştirmektir.

Üçüncü bileşen; Ajans içi görevlere ait süreçlerin iyileştirilmesini hedefleyen Süreç İyileştirme Uygulaması, yani Japon yazınındaki adıyla "kaizen" dir. Bu kapsamda Ajans çalışanlarının bilgi ve becerilerini geliştirmek, iş doyumlarını artırmak, iş akışında izlenen süreçleri iyileştirmek adına yapılacak faaliyetlere yer verilmektedir. Böylelikle; işle ilgili katma değeri olmayan konuları/ görevleri gözden geçirmek, personelin kuruma duyduğu aidiyet duygusunu güçlendirmek, birimler arası iletişimi destekleyici önlemler almak, zaman ve maliyet etkin bir yaklaşım izlemek bu bileşen kapsamında erişilecek somut hedeflerdir.

Dördüncü bileşen ise; Ajansın hem kurum içi hem de Bölge'deki sürekli gelişim ve değişimini sağlayan bir düşünce platformunu oluşturmak ve bu oluşumun devamlılığını sağlamaktır. Bu amaçla DOKADEMİ adı verilen oluşum tüm diğer bileşenlerden beslenerek kendi içinde sürekli gelişim sağlayacak dinamik bir yapı olarak tasavvur edilmiştir. DOKADEMİ; kısa vadede çalışanlarına, orta ve uzun vadede ise Bölge'deki paydaşlara yönelik düzenleyeceği "aylık forumlar" ile kalkınmanın çeşitli alanlarıyla ilgili uzman kişilerle temas etme olanağı sunacak, Bölge için önem teşkil eden sektör/alanlarla ilgili araştırmalara yön verecek, Ajansın sağladığı finansman ve teknik desteklerin etkisini ölçecek analizler yapacak, ilgili kurumlarla temas ve işbirliğini oluşturacak nitelikte adımlar atacaktır.

28 Şubat 2014 tarihinde ilkinin düzenlediğimiz DOKADEMİ Aylık Forum'da, bu ay DOKADEMİ kapsamında yapılan çalışmalardan biri olan "DOKA Hibe Programlarının Etki Analizi Çalışmasına Ait Bulguları" na ve JICA Eğitim Programlarından biri olan "Tarımsal Bölgelerdeki Yerel Sanayinin Gelişiminin, Yönetim ve Pazarlama Kapasitelerinin Güçlendirilmesi Yoluyla Sağlanması" konulu eğitimden izlenimlere yer verilmiştir. İlerleyen forumlarda kurum içi ve dışından davet edilen konuşmacılarla DOKADEMİ platformu Ajans için önemli bir etki yaratacaktır.

"Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansının Kurumsal Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi" kapsamında yapılan bir başka çalışma da kırsal alan araştırması olmuştur. Araştırma; Kumamoto Üniversitesi'nden Prof. Dr. Sadao Tokuno ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğretim Görevlisi Yrd.Doç.Dr. Tolga Özşen liderliğinde JICA Kıdemli Danışmanı Masa Kiyoka ve Ajans Uzmanlarının katılımıyla

la 2-12 Temmuz 2013 ve 20 Ağustos-5 Ekim 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma kapsamında; Doğu Karadeniz Bölgesi'nden (TR90) seçilen beş ayrı köyde nüfus, aile yapısı, gelir durumu, geçim kaynakları, teknoloji kullanımı ve pazarla ilişkiler eksenlerinde köylerin dün ve bugün incelenmiş ve yarınlara dair projeksiyonlar ortaya konulmuştur. Hanehalkı nüfusu, gelir kaynakları, varlık durumu, eğitim durumu, iş ve meslek durumu, aile içi iş bölümü, gurbet nüfusla ilişkiler, gurbet nüfusun yaşadığı şehirler bilgilerini de sorgulayan bir soru seti üzerinden Bölge köylerinin sosyo-ekonomik yapısı "hanehalkı" birimi ve bu birimin sürdürülebilirliği köylerin ve kırsal alanın sürdürülebilirliği ile ilişkisi değerlendirilmiştir.

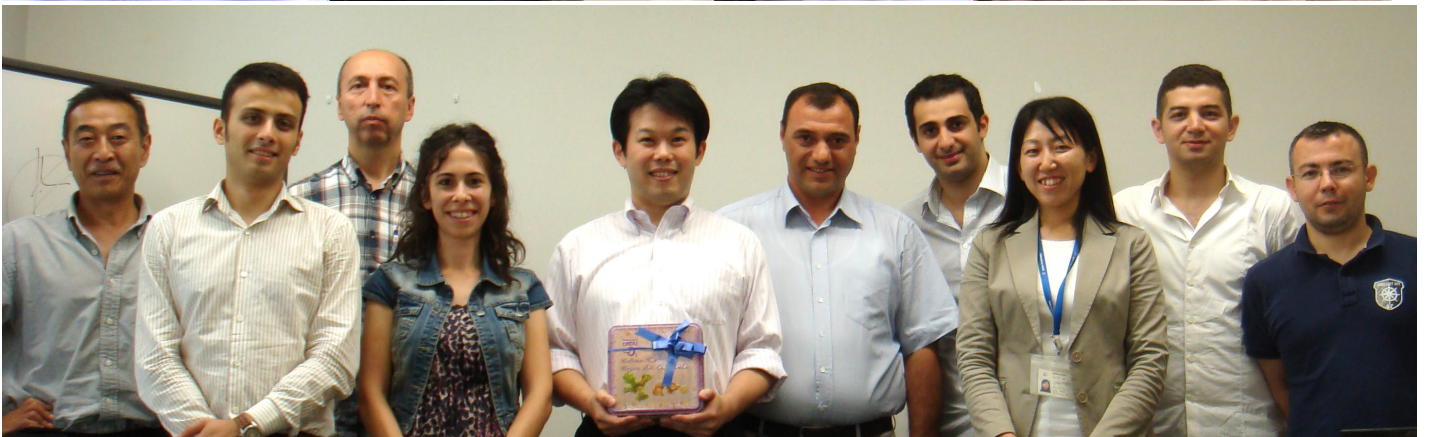

JICA ve DOKA arasında işbirliği ile yürütülen “Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansının Kurumsal Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi” kapsamında kurulan DOKADEMİ platformu ile ilgili bütün faaliyetler Ajansımız uzmanı Eda TİRYAKİ tarafından yürütülmektedir. Kendisine yaptığı katkılardan ötürü teşekkür eder, çalışmalarında başarılar dilerim.

Bölge dışına göçün, tüm bölgesel kalkınma göstergeleri üzerindeki çok boyutlu ve derin etkileri gözetilerek kırsal yerleşimlerin sürdürülebilirliği için yapılabilecekler üzerinde kanıt temelli düşünme ve kırsal nüfusta bir farkındalık oluşturmayı amaçlayan söz konusu araştırma çalışması ile DOKA'nın kırsal alanı analiz ve planlama kabiliyetlerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma programı dâhilinde Ajans merkezinde bir de seminer programı gerçekleştirilmiştir. Bölge düzeyinde kırsal kalkınma paydaşlarının (çiftçiler, tarım ve orman il müdürlükleri, planlama müdürlükleri, kooperatifler, vb.) katılımıyla gerçekleşen seminer programında; Japonya'da hâlihazırda başarıyla uygulanan bir kırsal üretici ve kentsel tüketici buluşma noktası olan “yol kenarı satış istasyonları” (michi-no-eki Merkezleri) tanıtılarak, Türkiye’de ve Bölge’de uygulama olanakları üzerinde bilgi ve fikir alışverişinde bulunulmuştur.

JICA'nın ayrıca finansmanını sağladığı uzmanlara yönelik eğitimlere verdikleri destekler de mevcuttur. Ajansımızdan 2011 yılından bu yana 6 uzman personel Japonya’da gerçekleştirilen eğitimlere katılmıştır. Eğitimler; katılımcı yerel sosyal kalkınma, kırsal kalkınma uygulamaları, kırsalda kadının güçlendirilmesi, eko-turizmin planlanması ve yönetilmesi, Japon pazarına yönelik olarak turizmin tanıtımı ve pazarlanması, kentsel kalkınma politikaları, KOBİ destek kuruluşları ve mekanizmaları, eko-turizm, yerel kaynakların değerlendirilmesi gibi konularda gerçekleşmiştir.

Ordu Valisi ve aynı zamanda Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu Başkanı Sayın **Kenan ÇİFTÇİ**, Kalkınma Ajansları, Bölgemize ve özelde de Ordu iline yönelik değerlendirmelerini sizler için anlattı.

Sayın Valim malumunuz 'DOKA Bülten'in 18. sayısı çıkacak. Bülten hakkındaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Bütün kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin ve toplumla iletişim içerisinde olan kurumların kendisini anlatması, tanıtması, bildirmesi ve yapmış olduğu faaliyetlerden de etki alanı içerisinde olduğu insanlara bilgi vermesi tabii ki günümüzün kaçınılmaz gerekçelerindendir. DOKA Bülten'i yatırım bazlı hem kamu kurum ve kuruluşlarının hem de sivil toplum örgütlerinin sanayicilerimizi etkileyen hibe çağrılarının duyurulması açısından önemsiyorum. Bu çerçevede sizin yapmış olduğunuz faaliyetleri yerinde ve olumlu buluyorum.

Sayın Valim, ülkemizde 26 adet kalkınma ajansı bulunmaktadır. Bu bağlamda kalkınma ajanslarının ve özelde başkanı olduğunuz Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın gelişim sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Avrupa Birliği'nden Avrupa kaynaklı bütçelerden proje yapan nadir kalkınma ajanslarından biri de DOKA'dır. Bu çerçevede DOKA'yı gayet başarılı buluyorum. İnşallah bundan sonraki süreçteki çalışmalarında da çok başarılı hizmetler yapacaktır. Özellikle yetişmiş bir kadrosunun olması, aktif bir kadrosunun olması ve bu aktif kadro-

nun yönetim sistemlerinde düşünce tarzına haiz olması DOKA'yı diğer kalkınma ajanslarından daha ön sıralara oturtmaktadır. Ben arkadaşlarımla çalışmasını makul buluyorum. Yapamadığımız işler mutlaka vardır. Onları da zaman içerisinde mutlaka yapacağız. Altı ilimizde ilçelerine varıncaya kadar 2023 vizyonu kapsamında ne tür projeler yapılabileceği konusunda çalışmaları başlattık. Biz Ordu olarak bu çalışmaları yapıyoruz.

Bölgesel gelişme konusunda görüşleriniz nelerdir? Doğu Karadeniz Bölgesi'ni ileriye taşıyabilecek ve ön plana çıkan sektörler nelerdir?

Burada her ilin öncelikleri farklıdır. Tabii ki bölge açısından düşünüldüğünde turizm en başta gelen sektörlerden bir tanesidir. Doğa harikası, tabiat harikası çok nadir yerler. Avrupa'da, Anadolu'nun çoğu yerlerinde böyle yeşillik ve doğa harikası mekanlar bulmanız çok zordur. Yeşil bir ağaç görseniz herkes onun altında piknik yapar. Ancak bölgemizde her yer böyledir. Dünya'nın çoğu yerinde bu kadar sıklıkla bu kadar yeşillik, 4 mevsim yeşilliği göremezsiniz.

İkincisi sahillerinin çok bakir olduğu, balık tutulabildiği ve bu balıkların gurme dediğimiz yerlerde yenilebildiği nadir yerlerden birisidir. Her ilin kendisine mahsus fark-

lı özellikleri ve tarihi zenginlikleri vardır. Bütün bunları bir araya getirdiğimizde turizm ile birlikte değerlendirdiğimizde şu anda bile potansiyelinin onda birini ancak değerlendirebiliyor. Bölgemiz gelecekte çok daha aktif hale gelecek bir bölgedir.

Diğer bir alan yaylalardır. Yaylalara çok sayıda turist çekebilmemiz ve bizim kültürümüze uygun milletlere buraların anlatılması çok önemli ki biz de bu kapsamda çalışmalar, tanıtımlar gerçekleştiriyoruz.

Özellikle çevresini ve tabiatını kirlletmeyen endüstri alanlarının bölgemizde kurulabilmesi ve insanların bir şekilde buralarda çalışabilmesi önemlidir. Diğer bir deyişle pahada fazla yükte hafif malzemelerin burada üretilmesi lazımdır. ARGE, URGE, bilgi teknolojilerinin yoğun olduğu fabrikaların kurulması ve bu yönde üretim yapılması önemlidir. Bu niçin önemlidir. Örneğin bir otomobil fabrikası yapacaksınız. Bunun için çok geniş alanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak Karadeniz'de bu tür geniş alanlarımız yoktur. Yatay yapılanmadan daha ziyade dikey yapılanması olan fabrikaların ve endüstrilerin buralara gelmesi gerekiyor. Araştırma geliştirme merkezlerinin buraya gelmesi gerekiyor. Bu konu ile ilgili olarak hem Giresun hem de Ordu'yu kapsayan Havaalanı Etrafı Gelişim Projesi'ni hazırlıyoruz. Zaman içerisinde bu sistemler gelişirse insanların yoğun olarak çalıştığı özellikle bilgi teknolojilerinin ağırlıkta olduğu alanlara yönelinmesinde fayda olacağı kanaatindeyim.

Eğitim sektörü de bir başka sektördür. Tabiatına, yöresine uygun üniversitelerin yoğunlaşması, öğrencilerin buralarda eğitim görmesi bölgenin gelişip kalkınması adına önemlidir.

Diğer bir alanda uluslararası etkinliklerde bulunulabilecek kongre merkezleri oluşturabilmektir. Bu alanları oluşturabilirsek, bölgemizde bu tür seminerlerin, konferansların düzenlenmesine olanak sağlayarak bölge gelişmesine katkı da bulunmuş oluruz.

Sayın Valim, Ordu'yu en iyi tanıyan ve Ordu'da özellikle turizm alanında örnek projeler uygulayan birisi olarak Ordu'nun kalkınmada öncelikleri nelerdir? Sizce, Ordu gelişimini hangi konsepte (eğitim, sanayi, turizm, sağlık, tarım vs.) olmalıdır? Hangi sektör veya sektörler Ordu'yu daha ileriye taşıyabilir?

Ordu'da sanayi özellikle de tarım üzerine kurulu sanayi (fındık), tekstil ürünleri, madencilik ön plana çıkmaktadır. İlimizde birinci organize sanayi bölgesi (OSB) doldu. İkinci OSB'nin yapılması için gayret içerisindeyiz. Fatsa'daki OSB doldu. Buna ek alanlar yapmaya çalışıyoruz. Ünye'de kurulacak OSB ile ilgili olarak kamulaştırma işlemleri devam etmektedir.

Havaalanı Etrafı Gelişim Projesi kapsamında özellikle Ordu merkezi ele aldığımızda ses sistemleri ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Yine Fatsa'da liman ve lojistik merkez ile ilgili çalışmalar var. Ünye'de hava ve hava ulaştırması ile ilgili çalışmalar var. Ulubey'de yapacağımız fındık araştırmaları üzerine çalışmalar Ordu'yu daha ileriye taşımak adına yaptığımız faaliyetlerdir.

Ordu, 50'ye yakın meyvenin yetiştiği, 26 adet yaylası, 12 km'lik bozulmamış sahili ve tarihi eserleriyle muhteşem bir yerdir.

Turizm Ordu için çok önemlidir. 121 km'lik bozulmamış sahilimiz vardır. Hem tertemiz sahilleri hem de artı olarak gürmenin olduğu bir ildir. Yani bir köye gittiğinizde size 80'den fazla çeşit yemek sunabiliyorlar. Ordu, 50'ye yakın meyvenin yetiştiği, 26 adet yaylası, tarihi eserleriyle muhteşem bir yerdir. Dolayısıyla Ordu'daki ana sektörlerden bir tanesi de turizmdir. Eğitim, sağlık sektörleri de önceliklidir, hakeza sanayi de ilerleyecektir.

Tarımı ele aldığımızda zaten fındık, kivi ve bal gibi bazı ürünlerde dünyada bir numara. Çiftlik balıçlığı üretiminde hem denizde hem iç sularda çok ileri bir seviyededir.

Ulaşım anlamında dere yolunun açılması ile birlikte Sivas ve İç Anadolu'dan gelen insanlar Ordu'ya ayrı bir hareketlilik getirecektir. Ordu-Giresun Havalimanı'nın hizmete girmesi ile İstanbul'da yaşayan 500 bin Ordulu ve bir o kadar da Giresunlunun bölgeye büyük bir hareketlilik getireceği aşikardır.

Ordu'ya hangi alanlarda yatırım yapılabilir? Yatırım potansiyeli olan sektörler nelerdir? Ordu'ya yatırım yapacak yatırımcılara önerileriniz nelerdir?

Özellikle tekstil konusunda altyapısı hazır olduğu için yatırım yapılabilir. Fındık ve fındık ürünleri ile ilgili yatırımlar yapılabilir. Tarım sektöründe soğuk hava depolarına varıncaya, soğuk ulaştırma zinciri kuruncaya kadar yatırımlar olabilir. Hem yaylalara hem de sahil kesimine turizm alanında yatırımlar düşünülebilir. Bütün yatırımcılarımızı Ordu iline davet ediyorum. Şu anda fiyatlar çok uygun. Yeni yeni buralar keşfediliyor. Ancak ileride bu fiyatları bulamayabiliriz.

Sayın Valim, yapım çalışmaları devam eden ve sizin de çok önem verdiğiniz Ordu Havaalanı etrafı Gelişim Projesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Havaalanı gelişim planı bir bölgenin gelişmesidir. Bu anlamda ilk olarak İsveç'in Stockholm kentine bağlı Kista ilçesi gelişim bölgesini inceledik. Ericsson firması burada üçlü sacayağı kurarak gelişmişti. Akabinde Belçika'nın Charleroi şehrinde bulunan patates tarlasının nasıl fabrikalar merkezine dönüştürüldüğüne tanık olduk. Bir diğeri Nice Sophia Antipolis. Tabii ki bunlar 25-30 yıllık bir dönemi kapsamaktadır. Ancak şu anda buralara baktığımızda 20 bin kişinin çalıştığı alanlardır. Ek alanları da dikkate aldığımızda buralar, 100 bin insanın istihdam edildiği merkezlerdir.

Dolayısıyla burada da bu insanları bizatihi etkileyecek, çalıştırabilecek, gelir elde edebileceği alanlar üretmemiz gerekiyor. En güzeli de havaalanı ile birlikte bunun geliştirilmesidir. Bu çerçevede bu çalışmayı arkadaşlarımıza yaptık. Çünkü bizim yeniden bir hayallerimizin ve hedeflerimizin olması gerekmektedir. Sanırım birkaç aya kadar artık net oturmuş, ayakları yer basan ve adım adım hangi noktalara ilerleyeceğimizi gündeme getireceğiz.

Ordu ve Giresun'un ortaklaşa kullanacakları ve Türkiye'de bir ilk olan Hava Limanı yapım çalışmaları hangi aşamadadır? Havaalanı bittiğinde Ordu'ya neler kazandıracaktır?

Havalimanında pist yapımı bitti. Mayıs ayında dolgu ile ilgili sistemler tamamen bitecek. Işıklandırma yapıyor. Üst yapı ihalesi yapıldı. Radar ve peronlar gibi üst yapı diyebileceğimiz işler de yapıldığında bu yılın ikinci yarısında hava limanı faaliyete geçecektir.

Havalimanı hizmete girdiğinde daha önce de değindiğim tüm alanlarda (tarım, turizm, sanayi, eğitim, sosyal aktivite gibi) ciddi bir artış görülecektir. Çünkü özellikle hava ulaşımını kullanan yolcular havalimanına indikten sonra bir saatlik mesafeye gitmek istiyorlar. Bakın şu anda Trabzon'un turist sayısı 2,5 milyon civarındadır. Ancak Ordu'ya gelen turist sayısı 250 bin civarındadır. Çünkü Trabzon Havalimanı ile Ordu arası 2-3 saatlik bir zaman almaktadır. Dolayısıyla direkt buraya geldiği zaman bu canlılık Ordu'da yaşanacaktır. Aynı potansiyel burada da mevcuttur. Tüm sektörlerde yüzde 100'e yakın artışların ilk yıllarda görüleceğini düşünüyorum.

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın başkanı olarak DOKA'nın ve özelde de Ordu Yatırım Destek Ofisi çalışmalarından memnunuz musunuz?

Tüm arkadaşlarımdan çalışmalarından memnunuz. İşlerini de hakkıyla takip eden ve hem şirketlere hem de kamu kurum ve kuruluşlarına yön ve yol gösteren, hedef ve ufuk gösteren kabiliyetleri ve donanımları olan profesyonel bir ekiptir. Ben hepsine canı gönülden teşekkür ediyorum.

Karadeniz-Akdeniz Yolu kapsamında yapılan Dereyolu projesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

İşte bizim hayal dediğimiz projelerden birisidir. 1870 yılında Abdülhamit Han'ın Fransız mühendislerle çizdiği bir projedir. Ordu'yu Sivas'a oradan İç Anadolu'ya ve oradan da Akdeniz'e bağlayacak önemli bir projedir. Abdülhamit Han, buranın canlanması ve İç Anadolu'ya bağlanması bağlamında düşünmüştür. Tabii ki o yıllarda bu yol yapılamıyor. 1920'li yıllarda TBMM'de bunun tartışmaları yapılıyor. Savunan taraf şunu söylüyor: Samsun ve İnebolu Limanı olmak üzere iki liman mevcuttur. Buralardan kışın denize açılmıyor. Ancak Vona Limanı'ndan açılabilir. Bu yüzden bu yolun yapılarak İç Anadolu'dan ürünlerin buraya gelmesi lazımdır. Buradan da ihraç edilerek burada yaşayan halkımızın da geliri artacaktır. O dönemde çok arzu edilmesine rağmen yapılamamış.

2010 yılında başlayan ve şu anda çok hızlı bir şekilde ilerlemektedir. İnşallah bu projenin büyük bir bölümü bu yıl içerisinde bitecek. 88 km, 6 etap halinde devam ediyor. 22 tane tüneli olan bir yoldur. A1, A2 ve A3 standartlarında yapılan bir yoldur. Farklı farklı kesimlerde farklı metotların uygulandığı bir yol olacaktır. Ancak şunu söyleyebilirim. Şu anda Ordu-Mesudiye arası üç saat gibi uzun bir süre almaktadır. Bu yol bitince bu süre bir saate inecektir. İnaniyorum ki o dönemlerde görüş beyan edenlerin ne kadar haklı olduğunu şimdi anlayacağız. Ordu'daki ekonominin canlanması adına bu yolun bitmesi çok önem arz etmektedir.

DOKA Bülten'in 18. sayısının "Başarı Hikâyeleri" sayfalarının konuğu bölgemizin yetiştirdiği saygın ve başarılı işadamlarından Sayın Cemil EYİLİK.

Sayın Eyilik, öncelikle sizi tanımak istiyoruz. Bize kendinizden kısaca bahsedermisiniz?

Ordu'nun Kumru ilçesinin Ortaca köyünde dünyaya geldim. İlkokulu burada tamamladım. İlkokuldan sonra İstanbul'a göç ettik. Babam, daha önceden İstanbul'a gelip durum incelemesi yaptı. Bir dokuz kardeşiz. Babam, bu kadar insanı Kumru'da tutamayacağını anlayınca İstanbul'a göç etmek zorunda kaldık. İstanbul'a geldiğimizde babam beni bu mesleği öğrenmeye verdi. Cam bardak üzerine faaliyet gösteren bir firmada çırak olarak çalışmaya başladım. İşimi çok sevdim. Camcılık hayatımın olmazsa olmazlarındandır.

Firma olarak yaptığınız faaliyetleri anlatır mısınız?

Benim mesleğim camcılıktır. 1972 yılında bu mesleğe işçi olarak başladım. Daha sonra kalfalık, ustalık yaptım. Ustabaşı olarak çalıştım. 1993 yılında Efe Opel Cam firmasını kurduk. Opel cam dediğimiz cam iki camı birbirine yapıştırmak suretiyle elde edilen bir camdır. Bunu üreterek işe başladık. Şeffaf dediğimiz cam ile süt beyazı camı birbirine yapıştırmak suretiyle elde edilen bir cam türüdür. Bu konuda iyi bir uzmanlığa sahibiz. Gerek aksesuar, gerek aydınlatma ve gerekse tabak, çanak gibi züccaciye ürünlerinin hepsini firmamızda üretmekteyiz.

1993'den 1995 yılına kadar bir yerde kaldık. Bu süreçte sadece opel aydınlatma üzerine çalışıyorduk. Büyüdüğümüz için 1995'den 1998'e kadar bir başka yerde üretimlerimizi gerçekleştirdik. Yaptığımız üretimler siparişlere yetmediğinden 1998-2006 arasında başka bir yere daha taşındık. 2006 yılında da şu anda bulunduğumuz yere taşınarak üretimlerimizi ve imalatlarımızı burada gerçekleştirmeye devam ettik. Burada daha fazla potansiyelli çalışmalarımız oldu. Şu anda 250 civarında çalışanımız mevcuttur. Günlük 25 ton civarında cam üretmekteyiz.

Ürettiğimiz ürünleri hem yurt içi hem de yurtdışına satmaktayız. İhracat yaptığımız ülke sayısı 40'a ulaşmıştır. Son zamanlarda Avrupa'nın alım gücü azaldığından Amerika ve Afrika ülkelerine ürün satmaya başladık. Nijerya ve Brezilya gibi ülkelere de ürünlerimizi satmaktayız.

Sektörünüzde yaşadığınız sorunlar nelerdir?

Şu anda İstanbul bizi sonlandırıyor. Yaptığımız iş bacalı sanayi dediğimiz bir sektördür. Bacalı sanayi ağır sanayi olduğundan ruhsatımız yenilenmeyecek. 2016'dan sonra bunun gerçekleşeceği söyleniyor. Onun için üzerimizde bir tedirginliğimiz var.

Memleketinize yatırım yapmayı düşünüyor musunuz? Özellikle Ordu'ya yapılacak yatırım için en büyük engel sizce nedir?

Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa, bize Fatsa'da yatırım yap, Fatsa'da sanayi yerinden yer verelim, gelin burada iş yapın çağrısı yapmıştı. Hakikaten çok mutlu oldum. Bu teklifin bizi son derece memnun ettiğini vurgulamak isterim. Kendisine buradan sevgi ve selamlarımı iletiyorum. Sonra burada yapmış olduğumuz planlamalar ve hesaplamalarla lojistik dediğimiz olayların bizim maliyetlerimizi artırdığını gördük. Çünkü bu sektörde uluslararası anlamda Çin ile rekabet içerisindeyiz. Çin'den gelen ürünlerle burada üretilen ürünler arasındaki farkları tüccarlara anlatıyoruz. Maliyetlerin artması memleketimize yatırım yapmamızı ve dünya ile rekabet edebilmemize engel oluyor. Bu lojistik şartları böyle devam ettiği sürece bir şey yapamayız gibi görünüyor. Ancak ileriki zamanlar dere yollarının yapılması, hava limanının açılması, çevre yolunun bitmesi ve bize imkan sağlanması halinde buralara yatırım yapmayı istiyoruz.

Emin olun ki benim memleketime yatırım yapma hevesi içimde bir uhdedir. İnşallah dediğimiz şartlar oluştuğunda memleketimize yatırım yapmayı düşünüyorum.

Ordu-Giresun Hava Limanı hizmete girdiğinde bu süreç hızlanır mı?

Kesinlikle hızlanır. Şöyle hızlanır. Bizim güneybirlik Ordu-İstanbul arasındaki ulaşımımız kısılacaktır. Havalimanının açılması bize çok büyük ümit veriyor. Ordu'ya yatırım yapmak isteyen iş adamları için çok büyük bir avantajdır.

İşinizle ilgili en büyük hayaliniz nedir?

Firmamızı daha da büyütürük tamamen otomasyon sistemiyle çalışan bir firma haline getirmektir. İşin maddiyatı bir tarafa ben mesleğimi sevdiğim için camı daha hızlı, daha ferah, daha berrak şekilde otomasyon sistemleri üzerine kurmayı hayal ediyorum, hedefimiz de budur. Şu anda biz de otomasyon var. Ancak bu yüzde 35 civarındadır. Tamamen otomasyon üzerine geçtiğimiz vakit bu hayalim de gerçekleşmiş olacaktır.

Timsah Kaya / Belicesu (Perşembe -Ordu)

Ordu'nun Yükselen Değeri

"Fatsa"

Kaymakam

Bekir ATMACA'nın bakışıyla

Fatsa ilçesi

“Fatsa” ülkemizin en çok tanınan ilçelerinden birisidir dersek yanlışmış olmayız. Bugün; “Karadeniz” deyince aklımıza ilk gelen yerlerden birisi Fatsa'dır. Bu durum; gerek Fatsa ilçemizin bulunduğu konum gerekse ilçenin sosyal, kültürel ve ticari anlamda oldukça hareketli olması ve yakın ilçeler olan Çamaş, Çatalpınar, Aybastı, Kabataş, Kumru ve Korgan gibi komşu ilçelerin Fatsa ile her anlamda ilişkili olmasının yanında; ilçemizdeki eğitim kurumlarının varlığı Fatsa'yı bir cazibe merkezi haline getirmiştir.

Bugün 100 bini aşan nüfusu ve son yıllarda yapılan yatırımlarla Fatsa ilçemiz oldukça gelişmiş, organize sanayisi ile yeni istihdam sahaları açılmıştır. Yeni yapılacak olan 300 yataklı devlet hastanesinin yanında özel hastane ve polikliniklerle bölgede sağlık açısından bir cazibe merkezi haline gelecektir. Yatırım teşvikleri açısından öncelikli yörede bulunması ilçemizi, yatırımcılar açısından da bir cazibe merkezine çevirmiştir.

500 dekarlık organize sanayi bölgemizde bulunan 30 parselden tamamı yatırımcılarımıza tahsis edilmiş. 2014 Şubat ayı itibarıyla faaliyette olan 24 işletmede 2500 va-

tandaşımıza istihdam sağlanmaktadır. 2014 yılı içerisinde faaliyete geçecek 6 işletmemizde ise 500 civarında istihdam sağlanacaktır. Ayrıca mevcut organize sanayi bölgemize ek olarak 1000 dekarlık alanın tahsisi için gerekli çalışmalar devam etmektedir.

İlçemizde en önemli geçim kaynağı tarım dolayısıyla fındık olmaktadır. Fatsa ilçemizde fındık üretiminin yanında son zamanlarda kesme çiçekçilik, kivi üretimi, balıkçılık ve bal üretimi ile de tarımsal olarak ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır.

İlçemizde bulunan liman ve balıkçı barınağı özellikle balıkçılıkla geçinen vatandaşlarımız için önemli bir gelir kapısıdır.

Tarihi Haznedaroğlu Konağı, Ilıca beldesindeki Sarmaşık Kaplıcası, bir doğa harikası olan Gaga gölü, tarihi özelliğe sahip Cingirt kaya mezarlıkları, mağarası ve kalıntıları, Fatsa adası ile mavi ile yeşilin buluştuğu sahilleri ve deniziyle Fatsa bugün turizm açısından da önemli bir merkez durumundadır.

Fatsa Balıkçı Barınağı

Tarihçe

M.Ö. 400 yılında Fatsa ve çevresinde Kolhlar, Driller, Halipler, Mossinoikler ve Tibarenler gibi Yunan asıllı olmayan yerli kabileler yaşamaktadır. O döneme ait önemli buluntuların Yapraklı Mevkiinde Çıngırt Kaya ve çevresinde mevcut olduğu tahmin edilmektedir. Fakat bu tahminlerin ilmi bir dayanağı yoktur. Çıngırt Kaya’da yapılacak bir yüzey ve arkeoloji araştırması, bu dönemlere ait önemli bilgi ve belgelerin çıkmasını sağlayacaktır.

M.Ö. 675’lerden itibaren sırası ile Kimmerler, Persler (M.Ö. 547), Makedonyalı İskender (M.Ö. 334) ve komutanları (M.Ö. 312-208) Fatsa ve çevresine hâkim olmuştur. Fatsa’da ilk çağ dönemlerinden en dikkat çeken ise Pontus devridir (M.Ö. 280 - M.S. 263). Pontus döneminde “Side” olarak anılan yörenin daha da güçlenmesine neden olmuştur. Bu devirle ilgili rivayetlerde kayda değerdir. Popüler amaçlı eserlerde geçen bu bilgilerin hangi kaynağa dayalı olarak yazıldığı bilinmemektedir. Pontus hâkimiyeti ile ilgili genelde şu bilgiler aktarılmaktadır:

“Fatsa’nın tarih sahnesinde önemli bir yer alması Miladi 1. yüzyılda başlar. Mitrilat’ın ölümünden sonra II. Farnak (M.Ö. 65-42) Roma’ya bağlı bir krallık olan Pontus Devleti’nin başına geçer. II. Farnak bu günkü Fatsa’nın bulunduğu yerde hükümdarlığını sürdürürken, Roma’nın iç karışıklıklarından faydalanarak hem bağımsızlığını kazanmak hem de idaresini genişletmek için çalışmış fakat başarılı olamamıştır. II. Farnak Fatsa’nın eski Hükümet binasının bulunduğu sahada kızı Fanizan adına bir şato inşa ettirmiştir. Bu şatodan dolayı buraya “FANİZAN” adı verilmiştir. Sonraki yüzyıllarda Fanise, Phadsane, Pytane, Faça adları ile anılan ilçe en son Fatsa adını almıştır.

Pontus Devleti’nin sınırları dâhilinde Fatsa bulunmakla beraber, bazı kaynaklarda geçen başkent olduğu iddiasının bir dayanağı yoktur. Kasaba Şarl Teksiye’DE “Fanizan Şatosu” vilayet salnamelerinde “Vadisane” olarak adlandırılmaktadır. Popüler kaynakların ifadelerine göre II. Farnak’tan sonra bölgeye ayrı bir sülaleden gelen Polemen hükümdarlık yapmıştır. M.S. 63 tarihinde Pontus devri, Roma tarafından ortadan kaldırılmış, M.S. 395’te ise bu topraklar Roma’dan Bizans’a devir olmuştur. M.S. 391’den itibaren Anadolu’ya giren Peçenek ve Kuman Türklerinin akınları ve yerleşmeleri görülmektedir.

İlçe Oluş Tarihi	4 Aralık 1920
Ordu İl Merkezine Uzaklık	39 Km.
Rakım	10 Metre
Nüfus (2013)	105.960
Yüzölçümü	570 Km ²
Belediyeler/Beldeler	Fatsa, Beldeler (Aslancami, Bolaman, Geyikçeli, Hatipli, Ilıca, İslamdağ, Kösebucağı, Yalıköy)
Köy Sayısı	58

Türklerin Fatsa yöresine kesin olarak yerleşmelerini Malazgirt (1071) sonrası akınlar sağlamıştır. Danişment Gazi’nin beylerinden Sevlî Bey, Ladik taraflarından harekete geçerek az zamanda Samsun, Ünye, Fatsa ve Giresun taraflarını elde edip Trabzon’a kadar ilerlemeyi başarmıştır. Bu olaylardan sonra yerleşen oymaklar sayesinde Türkleşme ve İslamlaşma süreci başlamıştır. Bu oymaklardan en önemlisi Çepnilerdir. Çepniler bu alt yapıyı sağladuktan sonra 1380’lerde Hacı Emir Oğulları adlı bir Türk beyliğinin hâkimiyet döneminde, Fatsa Osmanlı topraklarına bağlanmıştır. Hacı Emir Oğulları dönemi Fatsa’daki Türk nüfusunun temelini oluşturmuştur.

13. ve 14. yüzyıllarda kıyı kesiminde Ceneviz kolonilerinin etkileri görülmektedir. Sahildeki tabya Cenevizliler tarafından depo olarak kullanılmıştır. Bu dönemde Fatsa Karadeniz’in önemli ticaret merkezlerinden biri olmuştur. Cenevizlilerin Karadeniz hâkimiyetleri Fatih döneminde sona erdiği için Fatsa’dan da muhtemelen bu dönemlerde ayrılmışlardır. Fatsa’da Türk hâkimiyeti dönemi 1380’lerde Hacı Emir Oğulları ile Osmanlı Dönemi ise 1427- 28’de başlamıştır.

Osmanlı Dönemi (1427-1922)

Fatsa idari olarak Canik Sancağına bağlıdır. O dönemde Fatsa yöresinin adı “Satılmış-ı Mezid Bey” veya “Nahiye-i Satılmış-ı Ferid Bey” olarak geçmektedir. 15.yy kayıtlarında nahiye statüsündeki Satılmış, 16. ve 17. yy kayıtlarında kaza olarak geçmektedir. Yörede 15.yy da tek bir kaza varken 1642’de altı kaza (ilçe) ortaya çıkmıştır. Tapu defterine göre kazaların adları Satılmış, Cevizderesi, Çöreği, Meydan, Sergis ve Keşdere olup, Katip Çelebi bunlara Fatsa ve Vona’yı da eklemiştir.

Canik Sancağı, 15. ve 16. yy’da Eyaleti Rum’a; 17.yy ise Sivas Eyaletine bağlıydı. Bu durum 1847’ye kadar devam etmiştir. 18. yy’ın ikinci yarısından itibaren Canik ve Trabzon’a aslen Fatsalı olan Caniklizadeler hakim olmuştur. 1846-47

yönetmel bölümünde Trabzon Eyaletine bağlı bir sancak olan Canik, 1872-77'de bağımsız sancak olmuş, tekrar Trabzon'a bağlandıktan sonra 1908'de yeniden bağımsız sancak olmuştur. 1851'den 1856'ya kadar kaza statüsünde olan Fatsa kasabası 1869'dan 1872'ye kadar Ünye kazasına bağlı bir nahiye olan Fatsa 1878'de yeniden kaza yapılmıştır.

TBMM'de 30 Kasım 1920'de başlayan Ordu ve Giresun sancaklarının oluşumu hakkındaki kanun ile ilgili yapılan görüşmeler sonunda 4 Aralık 1920'de Ordu ve Giresun Sancakları kurulmuştur. Merkezi Ordu olmak üzere Canik Sancağına bağlı Fatsa ve Ünye kazalarının bağlanması ile Ordu Sancağı kurulmuştur. Böylelikle Fatsa 4 Aralık 1920'de Ordu'ya bağlı bir ilçe halinde teşkilatlanmıştır.

Coğrafi Yapı, Bitki Örtüsü ve İklim

Fatsa 41' kuzey paraleli ile 37 - 38' doğu meridyenleri üzerinde yer almaktadır. Doğusunda Perşembe, batısında Ünye, güneyinde Korgan, Çamaş, Çatalpınar ve Kumru ilçeleri kuzeyinde ise Karadeniz yer almaktadır.

Arazi dağlık ve engebelidir. Rakım 10 metreden 550 metreye kadar çıkmaktadır. Kuzeyde denize paralel olarak uzanan Canik Dağları sahile kadar kademeli bir şekilde alçalmaktadır. İlçenin iki önemli akarsuyu olan Bolaman ve Elekçi dere-lerinin sahile yakın civarlarında düz araziler bulunmaktadır. Akarsuları; Bolaman Deresi, Elekçi Deresi, Şerefiye Deresi, Kurtuluş Mahallesi Deresi'dir.

Göl olarak ilçenin 10 Km. güneydoğusunda Yassıtaş ve Sefaköy Köyü'nün sınırları içinde Gaga Gölü bulunmaktadır.

İlçe kısmen sahildeki alüvyon üzerinde kısmen gerideki yamaçta yerleşmiş bulunmaktadır. Çevrede yapılan inşaat hafriyatlarından edinilen bilgiye göre yamaçtaki iskan bölgelerinde yeraltı suyu mevcut değildir.

İlçenin düzlük kısımları ince kum ve killi zeminden teşekkül etmiş olup, yer altı suyu ihtiva etmektedir. Yamaçlarda ise üst tabaka 1,5-2 metreye kadar kil ve nebati örtü, taban ise çatlaklı mavi kalkerdir. Dere ve dere yatakları çevresinde oluşan taban arazileri vasıflı (I ve III. sınıf toprak) ve vasıfsız tarım alanları mevcuttur. Tarıma elverişli arazilerin % 80'inde fındık tarımı yapılmaktadır. Daha yüksek yamaçlarda ise orman alanları ortaya çıkmaktadır. Ormanların yok edilerek ta-

rım arazisine dönüştürülmesi olayına pek rastlanmamaktadır.

Tipik Karadeniz iklimi hakim olup, kışlar ılık geçer, Yaz aylarında bunaltıcı sıcaklar olmaz. Isı farkları azdır.

Nüfus ve İdari Yapı

İlçenin 31.12.2013 tarihi itibarı ile ADKS veri tabanına göre toplam nüfusu 105.960'dır. İlçenin km²'ye düşen kişi sayısı 187,8'dir.

8 beldesi (Aslancami, Bolaman, Geyikçeli, Hatipli, Ilıca, İslamdağ, Kösebucağı, Yalıköy), 58 köyü (Ahmetler, Arpalık, Aşağıardıç, Aşağıyavaş, Bacanak, Bağlarca, Bahçeler, Başköy, Beyceli, Bozdağı, Bucaklı, Buhari, Bülbül, Büyükköç, Çömlekli, Çötel, Demirci, Dereyurt, Duayeri, Düğünlük, Eskiordu, Gölköy, Hıdırbeyli, Hoşlu, İnönü, Kabakdağı, Kaleönü, Karataş, Kayaca, Kılavuzömer, Kılıçlı, Kulak, Küçükkoç, Mehmet Akif, Oluklu, Örencik, Salihli, Saraytepe, Sazcılar, Sefaköy, Sudere, Tahtabaş, Tayalı, Tepecik, Yapraklı, Yassıbahçe, Yassıtaş, Yavaş, Yenidoğan, Yenikent, Yeniyurt, Yeşilköy, Yeşiltepe, Yukarıardıç, Yukarıbahçeler, Yukarıtepe ve Yusufllu) ve ilçe merkezinde 13 mahalle (Ayazlı, Dolunay, Dumlupınar, Evkaf, Fatih, Hamlik, Konakbaşı, Kurtuluş, Meşebükü, M.Kemal Paşa, Sakarya, Şerefiye, Taşlıca), Aslancami beldesinde 6 mahalle (Aslancami, Devrişoğlu, Hacıköy, Küpdüşen, Saitler, Üçdam), Bolaman beldesinde 9 mahalle (Gölbaşı, Güvercinlik, Laleli, Bozdoğan, Kale, Korucuk, Kömürlük, Palazlı, Yenimahalle), Geyikçeli beldesinde 6 mahalle (Fatih, Kurtuluş, Merkez, Orhangazi, Sakarya, Yavuz Selim), Hatipli beldesinde 8 mahalle (Camiyanı, Celaloğlu, Hürriyet, Kadioğlu, Karakçıoğlu, Kargucak, Karşıyaka, Kütoğlu), Ilıca beldesinde 6 mahalle (Akçakese, Çatak, Kayaköy, Sarmaşık, Uzundere, Yeşilyurt), İslamdağ beldesinde 4 mahalle (Ankoğlu, Fatih, İstiklal, Kayaköy), Kösebucağı beldesinde 5 mahalle (Fatih, Gültepe, Müezzinoğlu, Soğukpınar, Yavuzselim) ve Yalıköy beldesinde 4 mahalle (Belice, Karşıyaka, Köseli, Merkez) olmak üzere 61 mahallesi mevcuttur. (Ordu ilinin 2014 yılında büyükşehir olmasıyla birlikte beldeler ve köyler yerel seçimlerden sonra mahalle olarak yer alacaklardır.)

İlçe merkezi ve köylerdeki rakımı 10 metre ile 500 metre arasında değişmektedir. En uzak köyü ise 26,7 km ile Beyceli köyüdür.

Bolaman

Eğitim, Sağlık ve Sosyal Durum

İlçe genelinde 3 anaokulu, 23 ilkokul, 20 ortaokul, 7 meslek lisesi, 2 Anadolu lisesi, 1 Anadolu öğretmen lisesi, 1 fen lisesi, 6 özel eğitim merkezi, 1 halk eğitim merkezi, 1 mesleki eğitim merkezi, 1 RAM, 44 yatak kapasiteli bir öğretmen evi ve akşam sanat okulu, 5 dersane, 6 yurt, 4 MTSK kursu, 1 etüt merkezi ve 3 rehabilitasyon merkezi mevcuttur.

İlçede 1955 yılında faaliyete geçen Fatsa Devlet Hastanesi 45 poliklinikli ve 295 yataklı olup, 69 hekim görev yapmaktadır. Ayrıca ilçede 9 adet aile sağlığı merkezi, 8 sağlık evi ve 3 özel sağlık kuruluşu mevcuttur.

Toplu yerleşim yerlerinin olmaması, arazi yapısının müsait olmaması, arazi yapısının müsait olmaması, alt yapı hizmetlerinin yetersizliği gibi sebeplerle kırsal kesimden ilçe merkezine ciddi oranda göç vardır.

Tarım, Hayvancılık ve Ekonomik Durum

İlçenin kırsal kesimlerinde genellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Fındık temel geçim kaynağıdır. İlçe Merkezinde ise Organize sanayi bölgesi, sanayi, esnafılık, balıkçılık ve çeşitli ticaret işleri gibi iş sahalarının mevcut olması sebebi ile ilçede işsizlik yaşanmamaktadır.

İlçede 297.799 Da alan tarıma ayrılırken, 47.508 Da alan ormanlık-koruluk, 20.100 Da alan tarım dışı ve 18 Da alan ise çayır-mera olarak kullanılmaktadır.

İlçenin 2013 Yılı TÜİK tarafından yayınlanan Tarım Alanları verilerine göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı 7.896 dekar, sebze bahçeleri alanı 907 dekar, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı 270.487

2012 Yılı TÜİK Hayvan Sayısı ve Hayvansal Üretim İstatistikleri

Büyükbaş Hayvan Varlığı	(7.980)
İnek	7.980
Küçükbaş Hayvan Varlığı	(3.766)
Koyun	3.725
Keçi	41
Kümes Hayvanları Varlığı	(32.559)
Tavuk	32.500
Kaz	16
Ördek	43
Arıcılık Kovan Sayısı	28.250
Bal Üretimi (ton)	423
Balmumu Üretimi (ton)	25

dekar, süs bitkileri alanı 6,5 dekar olup toplam tarım alanı 279.296,50 dekadır. 2013 Yılı TÜİK verilerine göre toplam traktör sayısı 1.121'dir.

İlçede 2013 yılında 24.272 ton fındık, 7.200 ton mısır, 1040 ton patates, 110 ton Trabzon hurması, 923 ton kivi, 80 ton kiraz, 661 ton elma ve 356 ton ceviz üretilmiştir.

Ulaşım

İlçe Samsun-Ordu sahil yolu üzerinde, Samsun iline 112 km, Ordu iline 39 km uzaklıkta bulunmaktadır. Giresun iline 86 km, Trabzon iline 217 km ve Tokat iline ise 267 km mesafededir. Çarşamba Hava Limanı'na 90 km uzaklıktadır.

Gaga Gölü

Kültür ve Turizm

Geçmişi M.Ö. 400 yıllarına kadar uzanan Fatsa Kimmerler, Persler, Pontus Devleti, Danişmentler, Hacı Emir Oğulları Beyliği, Cenevizliler ve Osmanlı hakimiyetine geçmiş ve her kültürden az ya da çok iz taşımaktadır.

Fatsa'nın sahip olduğu kültürel miras ve turistik değerlerinin başında; Gaga Gölü, Cingirt Kaya Mezarları, Tekke Camii (Hacı Hulusi Baba Camii), Bolaman Kalesi ve Haznedaroğlu Konağı, Bolaman Taş Camii, Yalıköy Camii, Kabakdağı tarihi zindan evleri, Kabakdağı Ekoturizm Köyü, Taşlıca Asma Köprü, Taşlıca Piknik Alanı, Dolunay Çamlık Tesisleri, Ilıca Sarmaşık Kaplıcaları, Belicesu/ Timsah Kaya, Yalçın Hotel Resort, Fanizan Bungalow Meşe Evleri, Asırlık Çınar Ağaçları yer alır.

Gaga Gölü

Fatsa'nın 10 km güneydoğusunda ve Örencik köyünün sınırları içinde bulunan Gaga Gölü 15.000 m2'lik bir yer kaplar. Etrafı ağaçlarla kaplı olan bu gölün ortasında çok küçük bir adacık vardır. Burada bir kilisenin varlığı ileri sürülmekte ise de; bu husus söylentiden ileri gitmemiştir. Motorlu araçlarla gölün kenarına gidilebilir.

Bolaman Kalesi ve Haznedaroğlu Konağı

Fatsa-Ordu karayolu üzerinde ilçeye 9 km. uzaklıktaki bu bina Bolaman'ın adeta sembolü olmuştur. Her yıl yüzlerce fotoğrafı çekilmekte turistik eşyalarda, hatta kibrit kutularında bile fotoğrafları yer almaktadır.

Bu değerli eseri incelerken iki ayrı zamanla, birbirine hiç benzemeyen iki aynı tarihle karşılaşabiliriz. Birincisi, miladi yılın belki de ilk yüz yıllarına kadar gerilere giden tarihlerde yapılmış olan taş duvarları, ikincisi ise Osmanlı mimarisinin damgasını taşıyan ve daha dün denilebilecek kadar yakın olan 18. yy'ın sonlarında yapıldığı sanılan yukarıda sözünü ettiğimiz taş duvarlar üzerindeki ahşap konaktır. Bu konak, "Hazinedar" ailesinin Kale'ye ilk yerleşmiş olan Büyük Ali Bey'in oğlu Mehmet Bey tarafından yaptırıldığı sanılmaktadır. yaklaşık 200 yıla yakın bir geçmişi vardır. Binanın altındaki taş duvarların yaşı ise çok eskidir. Başlangıçta dört bir yanı suyla çevrili bir ada üzerine o devrin yaşayanlarınca korunmak için kale gibi yaptırılan bu surların içinde bir de kilisesi vardır.

Cingirt Kaya Mezarları

Cingirt Kaya Mezarları

Cingirt Kaya Mezarları Kültür ve Turizm Bakanlığı Samsun Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 15.10.2005 karar tarih ve 359 karar numarası ile 1. Derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiştir. Gazi Üniversitesi Arkeoloji Bölümü arkeologları tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izniyle Ordu M ze Müdürlüğü yönetiminde Yrd. Doç.Dr. Ayşe Fatma EROL ve 9 arkeolog tarafından 2012 yılı Ağustos ayı içerisinde Cingirt Kaya Mağarası'nda kazı çalışmaları yapıldı. Geçen yıl yüzey araştırması yapılan Cingirt Mağarası'nda tarihi 2 bin 150 yıl öncesine dayanan Helenistik dönem ve Pontus Krallığı döneminde tarihlenen veriler elde edilmiştir.

Sarmaşık Kaplıcaları

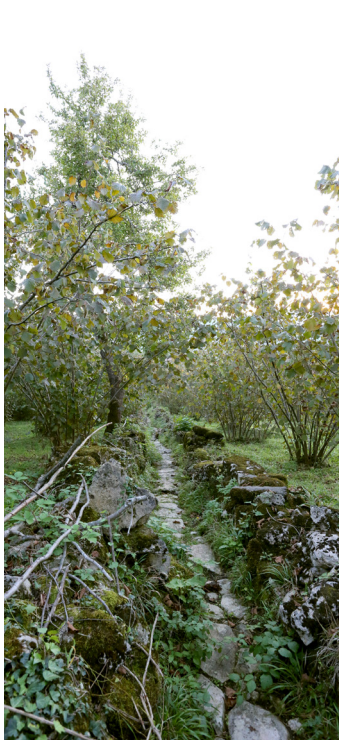
Bu bölgede sürülerini otlatan bir  oban zaman zaman sürüsünün kaybolup tekrar ortaya  ıkımlarına bir anlam veremez. Sürüyü takibe alıp ve sürünün sarmaşıklar arasına girip bir süre otladıklarını ve otladıkları yerin alt kısımlarında buhar çıktığını fark eder. Sarmaşık örtüsünü temizleyip baktığında içinde sıcak su akan bir barakanın olduğunu fark eder. Daha sonra bu bölgeyi temizleyip dünyaca meşhur Ilıca Sarmaşık Kaplıcası meydana çıkmış olur ve o günden günümüze insanlara şifa dağıtmaya devam etmiştir. şu anda restoran ve kamelya ve aile çay bahçesi çalışmaları ile yeniden donanımı yapılan mevcut tesisler hizmet vermeye devam etmektedir.

Sarmaşık Kaplıcaları

Sarmaşık Kaplıcaları

Kabakdağı Ekoturizm Köyü

Fatsa'ya 9 km uzaklıkta mesafededir. Organik tarımla beraber ekoturizm çalışması olan tek köydür. 1877 Osmanlı-Rus savaşından sonra Batum civarından göç edenler tarafından kurulan köyde 180 hane kayıtlıdır. 20 ev tescillidir. Köyde 100 den fazla yöresel yemek çeşidi vardır. Organik tarım konusunda da başarılı olmuştur (Bal, yumurta, süt ürünleri, sebze ve meyveler). Zengin bitki örtüsü, trekking parkurları, köye özgü halk oyunları ile turizmde öne çıkmaktadır

çikolatanın merkezi gülyalı

Kaymakam Cuma EMEÇ'in bakışıyla Gülyalı ilçesi

Gülyalı küçük bir ilçemizdir. 4.sınıf statüsünde olan ilçemizin nüfusu 9 bin civarındadır. Yüzölçümü bakımından küçük bir ilçe olsa da yatırımlar noktasında gelişmeye çok müsait konuma sahip güzel ve şirin bir ilçedir.

Ordu ili son zamanlarda genişlemesini Gülyalı'ya doğru yapmaktadır. Bunun da en büyük göstergesi Ordu-Giresun Hava Limanı'dır. Ordu nüfusunun yaklaşık olarak 750 bin ve Giresun nüfusunun da yaklaşık olarak 450 bin olarak düşünüldüğü zaman Ordu-Giresun Hava Limanı hizmete girdiğinde Gülyalı ayrı bir çehre kazanacaktır. Bu iki ilimizin dışarıda bir o kadar da nüfusu dikkate alındığı zaman Gülyalı'nın ne kadar önemli bir pozisyona geleceği aşikardır. Ordu-Giresun Hava Limanı ev yapılan yeni çevre yollarıyla birlikte buranın hinterlandı genişleyecektir.

İkinci bir proje ise DOKA'nın güdümlü proje kapsamında yürütülen Çikolata Park Projesi'dir. Bu projeye vatandaşlarımızın çoğunluğunun geçim kaynağı olan findığı alternatif üretim girdisi olarak nerede değerlendirebiliriz sorusuna bu projeye birlikte yanıt bulmuş oluyorsunuz. Bu projeye birlikte butik çikolatacılığı kendi içimizde kazandıracağız. Bu proje ister istemez buranın çehresini Ordu'dan bu yana doğru çekecektir. Ordu-Giresun Hava Limanı ve Çikolata Park Projesi ile birlikte Gülyalı'nın çehresi değişecektir.

Yerelde ise gelişen ve değişen Gülyalı'ya özgün bir hükümet konağı projesi yapıyoruz. 2012 yılında hükümet konağının arsası alındı. 2013 yılında yatırım programına alındı. Şu anda bütçesi hazır, avam projesi çizdirildi. En yakın zamanda temelini atmak istiyoruz. Bir de hayırsesver bir vatandaşımız olan Velittin Küçük yüksekokulumuzun yerini temin etmede çok büyük faydaları olmuştur. Yüksekokulun yapımı konusunda kendisiyle bir protokol düzenlenmiştir.

Hava limanının hizmete girmesiyle özellikle otelcilik sektörünün Gülyalı'da gelişeceğini düşünüyorum. Bu anlamda da çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Köydes projesi kapsamında 2013 yılı itibarıyla 289 bin TL bir ödenek ilçemize aktarılmıştır. Bunun tamamı 2013 yılı içerisinde harcanmıştır. Bu kapsamda köy yollarımız yapılmıştır. İçmesuyu işlerimiz yapılmıştır.

Tarihçe

Eski adıyla Ebülhayr olan bugünkü Gülyalı ilçesi topraklarında çeşitli kavimlerin yaşadıkları bilinmektedir. Bir yandan, kıyı sularının balıkçılığa elverişli olması, yelkenli kayık ve gemilerle Karadeniz sahillerindeki şehir ve kasabalara, hatta Ege ve Akdeniz'e kadar ulaşılması; öte yandan zengin ormanlarından çıkarılan keresteler, topraklarından başta demir olmak üzere, bakır, gümüş ve kurşun madenlerinin bulunması, bu bölgeyi kavimlerin ilgisini çeken önemli yer durumuna getirmişti.

Yunanlı tarihçi ve ünlü düşünür Ksenefon, güneydoğu Anadolu'yu Fırat vadisini takip ederek, güneyden Karadeniz'e kadar geçmiş; M.Ö. 400 yılında Trabzon'a ulaşmıştı. Trabzon'dan itibaren de kıyı boyunca ilerleyerek, askerleriyle birlikte Giresun'a gelmişti. Ksenefon, buradan ayrıldıktan sonra, yine sahili takip edip Ordu topraklarına girmişti. Giresun'un batısında oturan Mossinoik kavminin topraklarından geçerken onlarla çarpışmak zorunda kalan Ksenefon, nihayet daha batıdaki Tibarenlerin yerleştikleri Kotyora'ya varmıştı (M.Ö. 400). Ksenefon, Giresun'la Kotyora (Ordu yakınındaki bir liman kasabası) arasındaki kıyı yolculuğunu şöyle anlatmaktadır: "Hellenler burayı (Mossinoiklerin yaşadıkları bugünkü Piraziz-Gülyalı topraklarını) kastediyor) yağma ettiler ve ambarlarda, Mossinoiklerin söylediğine göre, geçen seneden kalma ekmekler buldular. Bundan başka bu senenin tahılı da bulundu. Bunlar, en ziyade kızılcık buğdaydı ve saplarının üstünde saklanmışlardı. Tuzlanarak küplere bastırılmış Yunus balığı eti ve kaplar içinde balık yağıda bulundu. Bu yağı Mossinoikler Hellenler'in zeytinyağını kullandıkları gibi kullanıyorlardı."

Ksenefon'un anlattıklarından anlaşıldığına göre, Gülyalı'nın doğu yöresinde Mossinoikler batısındaki ve iç kesimlerinde demirci kavim Kalibler biraz batısında ise Tibarenler oturmakta idiler.

Yine bu anılardan, bölgede yassı ceviz (kestane) yetiştiğini öğreniyoruz. Kilerde bulunan bayatlamayan ekmeklerin, kurutulan kestanelerin un haline getirildikten sonra karıştırılarak pişirilmek suretiyle elde edildiğine şüphe yoktur. Halen köylerde kestanenin kurutularak un haline getirilip, ekmeklik buğday veya mısır unuyla karıştırılarak pişirildiği ve oldukça lezzetli, uzun zaman tazeliğini koruyan bir çeşit ekmek olarak yenildiği bilinmektedir. Bölge halkının Yunus balığı etinden ve yağından yararlanmaları da, bu yörede balık avcılığının oldukça ilerlemiş olduğunu göstermektedir.

Anadolu'nun, XII. yüzyıldan itibaren bütün Karadeniz kıyılarıyla birlikte Türk yurdu haline getirilmesiyle, Gülyalı bölgesi toprakları da bu yöre de Türk tarihindeki yerini almış bulunmaktadır. Bu topraklarda birçok Türkmen aşiret-

İlçe Oluş Tarihi	19 Haziran 1987
Ordu İl Merkezine Uzaklık	12 Km.
Rakım	100 Metre
Nüfus (2013)	9.116
Yüzölçümü	112 Km ²
Belediyeler/Beldeler	Gülyalı
Köy Sayısı	6

leri ve oymaklarına ait topluluklar vardı ve çevreye tamamen egemen olmuşlardı.

XIV. yüzyılın ortalarında Mesudiye bölgesinde kurulan Hacı Emir Oğulları, aynı yüzyılın sonlarına doğru, Ordu'dan Giresun'a bütün kıyı bölgesini topraklarına katmışlardı. Hacı Emir Oğlu Beyliği, XV. yüzyılın hemen başlarında Osmanlı Devleti idaresine geçtikten sonra, II. Murad zamanında Ebülhayr'ın da nahiye olarak Ordu Bayramlı kazasına bağlandığı görülmektedir.

Gülyalı ilçesi topraklarının Osmanlı Devleti zamanındaki durumunu incelenmeden önce, Osmanlı Devleti toprak idaresi, köyler, ürünlerin tespiti ve köylerde yaşayanlar hakkında bilgilerin nasıl derlendiği hakkında bazı açıklamalarda bulunmanın faydalı olacağına şüphe yoktur.

Ebülhayr nahiyesinde yaşayan halkın tamamen Müslümanlardan ibaret oldukları, bu bölgede hiçbir Hristiyan nüfusun bulunmadığı kayıtlardan anlaşılmaktadır. Ebülhayr nahiyesinde 1455 tarihinde 294 hane, 1520'de 482 hane, 1547'de 648 hane ve 1613 tarihinde de 648 hane Müslüman yaşadığı kaynaklardan tespit edilmiştir.

Çevre nüfusunun artması, yerleşim alanlarının genişlemesi hizmetlerin en iyi şekilde olması amacı ile belde- de 1971 yılında belediye kurulması için gerekçe müracaatlar yapılmış ancak "Ebülhayr" adının Arapça olduğu gerekçe- siyle kabul edilmemiş. Bunun üzerine "Ebülhayr adı "Kıyı" anlamına gelen "Yalı" ile "Gül" kelimelerinin birleşmesi ile "Gülyalı" olarak şekil aldıktan sonra tekrar yapılan müracaatlar üzerine 29.02.1972 tarih ve 10645 sayılı kararname ile Alibey ve eski Sayaca köylerinin birleşmesi ile Gülyalı Belediyesi kurulmuştur.

19.06.1987 gün ve 3392 Sayılı yasa ile belde ilçe olmuş 01.08.1988 tarihinde Kaymakam ataması yapılarak, ilk Kaymakam olarak Mehmet AYDIN görevine başlamıştır. Halen Kaymakamlık görevini ise Cuma EMEÇ yapmaktadır.

Gülyalı'nın Eski Adı ve Anlamının Hikâyesi

Ebülhayr Kethüda adının çevrede efsaneleştiği de anlaşıyor. Genellikle halkın çok sevdiği saygı duyduğu, hayalinde olağanüstü güçlerle yaşattığı şahıslara karşı bir takım olaylar yakıştırmaktadır. Ebülhayr Kethüda ile ilgili efsane- de böyle yaratılmış ve yaygınlaşmıştır. Bu efsane şöyledir:

Zamanında Ebülhayr topraklarında çok vurdu-kırdı olayları olurmuş. Eşkıyalarda çevreyi kasıp kavurur, dilediklerini soyarak kalmaz, keyiflerince de öldürürlermiş. Köylerde ve sahil boyunda oturanlar can ve mal güvenliklerini koruyacak bir makam da bulamadıkları için, sürekli korku içinde yaşarlarmış. Bu durum, böylece yıllarca sürmüş. Günün birinde sahil topraklarına bir yabancı gelmiş. Kim olduğu, nereden geldiği ve niçin geldiği hiç kimse bilmiyormuş... Onu "Ebul" diye çağırırlarmış. Kimse asıl adının da ne olduğunu bilmezmiş. Ebul, çevredeki olayları öğrenmiş halkın korku içinde yaşadığını görmüş... Onlara, topraklarını asla terketmemelerini söylemeğe başlamış.

Bir gün köylüleri toplayarak onlara demiş ki:

- Korkmayın, biraz daha sabredin. Topraklarınızdan da ayrılmayın. Bilin ki, bunun sonu hayırlı olacaktır. Mutlaka hayr olacaktır...

Köylüler çevredeki kötülöklere karşı direnmişler, sabretmişler. Aradan bir zaman geçmiş. Gerçekten ortalıktaki eşkıyalar, birer ikişer kaybolmağa, bölgeyi terk edip başka yerlere gitmeğe başlamışlar. Halk huzura kavuşmuş. Yöre sakinleri de "Ebul" diye çağırdıkları yabancıнын sözlerini hatırlayarak yaşadıkları toprakları onun adıyla tanıtmaya, Ebülhayır demeye başlamışlardır. Böylece, bu bölgenin adı Ebülhayır kalmıştır.

Bu efsane dahi, Ebülhayır Kethüda'nın bölgede nasıl ef-saneleşen bir Tımar Beyi olduğunu göstermektedir. Gülyalı (Ebülhayır) bölgesinin, 1455 tarihinde Bölük-i Ebulhayır-Kethüda, 1547'de Nahiye-i Ebülhayır ve 1613'de yine Nahiye-i Ebülhayır olarak resmi kayıtlarda yer aldığı görölmektedir.

Coğrafi Yapı, Bitki Örtüsü ve İklim

Gülyalı ilçesi, Ordu il merkezine 12 km uzaklıkta, Giresun il sınırında, denizle doğanın en güzel ve belirgin uyumunun sergilendiği, turizm açısından geleceği olan gelişmeye uygun şirin bir sahil ilçesidir.

Yüksek olmayan dağlar denize paralel uzanmakta olup, en önemli tepeleri Gökhasan, Taaruz, Tüylak tepeleridir. İlçenin yüzölçümü 112 km² olup, toprakları iç kısımlara doğru daralarak bir üçgeni andırır.

İlçenin Turnasuyu, Değirmendere, Hoşköy, Fasılcık, Divani dereleri ile Piraziz ilçesine sınırından Abdal deresi önemli akarsuları olarak göze çarpar.

Yine ilçede Hoşköy ile Ayrılık köyünü ayıran dere içerisinde de çağlayan dibinde göle giren bir çocuk taşın altında kaybolduğundan "Kanlıgöl" olarak anılan gölün yanı sıra Ayıgölü ve Kazangölü diğer göllerdir.

İlçe iklim yönünden Karadeniz'in tipik özelliklerini gösterir. Nem oranı %76 olup, yıllık ortalama yağış miktarı 100 mm.'dir. Deniz ve kara olmak üzere iki ayrı iklim karakteri görülür. Kıyıya hemen hemen paralel durumda ve bir duvar şeklinde uzanan dağlarla sahil arasında ılıman bir iklim mevcuttur. Bu kısımda, en soğuk ay olan Şubat'ta sıcaklık 6-7 derecedir. Sıcaklığın genel olarak, bitkisel gelişmenin başlangıç noktası kabul edilen 5 dereceden düşük olması, bu şeritte zengin bir bitki örtüsüne ve bol bir yeşilliğin oluşumuna olanak yaratmaktadır. Kıyı şeridinde, en sıcak ay Temmuz-Ağustos (23-24 derece) olarak görülür. Kıyı bölgesinde kıştan yaza geçiş yavaş bir şekilde olur. Sonbahar ılık olup, kış mevsiminin ortalarına kadar devam eder, genel olarak sahil kesimi yazları fazla sıcak olmayan, sonbaharı ilkbaharından daha sıcak ve yağışlı geçen; kışları ise, ılık, nemli, bir iklim karakteri gösterir. Rüzgarlar genellikle batı ve güneybatıdan eser. Meltam rüzgarları yaz günleri kuzeydoğu yönünden denizden karaya doğru ikinci vaktine kadar devam eder.

Nüfus ve İdari Yapı

İlçenin 31.12.2013 tarihi itibarı ile ADKS veri tabanına göre toplam nüfusu 9.116'dır. İlçenin km²'ye düşen kişi sayısı 81,4'dür.

6 köyü (Turnasuyu, Taşılcay, Mustafalı, Kestane, Ayrılık ve Ambarcılı) ve ilçe merkezinde 7 mahallesi (Alibey, Gülistan, Hoşköy, Sayaca, Tepealtı, Ürümbeş ve Yeniköy) mevcuttur. (Ordu ilinin 2014 yılında büyükşehir olmasıyla birlikte köyler de yerel seçimlerden sonra mahalle olarak yer alacaklardır.)

Köylerin rakımı 200-500 metre arasında değişmekte olup, ilçe merkezine en uzak köy ise 14 km. ile Kestane köyüdür.

Eğitim, Sağlık ve Sosyal Durum

İlçe genelinde 3 ilkokul, 1 çok programlı lise, 2 Anadolu lisesi, 1 YİBO, 1 halk eğitim merkezi ile eğitim hizmetleri sürdürölmektedir.

1 adet acil sağlık hizmetleri istasyonu ve 1 adet aile sağlığı merkezi ile ilçedeki sağlık hizmetleri yürütölmektedir.

Tarım, Hayvancılık ve Ekonomik Durum

Engibeli bir yapıya sahip olan ilçede fındık üretilmeye müsait arazi yapısında sahiptir. Diğer ürünlerin tarımına ise kısmen müsaittir. Çiftçilerin kendi gereksinimleri kadar yine de üretim yapılmaktadır. Yaylası ise yoktur. İlçede sanayi kuruluşları olarak seramik, ağaç işleri ve fındık kırma üzerine fabrikalar mevcuttur. Bu fabrikalarda 100 dolayında işçi çalışmaktadır. Ayrıca, ekonomiye katkı olarak su ürünlerinden balıkçılık da yapılmaktadır.

İlçenin 2013 Yılı TÜİK tarafından yayınlanan Tarım Alanları verilerine göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı 62 dekar, sebze bahçeleri alanı 311 dekar, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı 32.870 dekar, süs bitkileri alanı 2 dekar olup toplam tarım alanı 33.245 dekadır.

2012 Yılı TÜİK Hayvan Sayısı ve Hayvansal Üretim İstatistikleri

Büyükbaş Hayvan Varlığı	1.791
Küçükbaş Hayvan Varlığı	2.302
Kümes Hayvanları Varlığı	1.650
Arıcılık	
Kovan Sayısı	3.420
Bal Üretimi (ton)	119,7
Balmumu Üretimi (ton)	11,97

Ordu-Giresun Havaalanı

Ulaşım

İlçe Ordu-Giresun sahil yolu üzerinde, Ordu iline 12 km, Giresun iline 30 km'dir. Çarşamba Hava Limanı'na 128 km, Trabzon Havalimanı'na 170 km uzaklıktadır. Yapımı devam eden ve 2014 yılı içerisinde hizmete girecek olan Ordu-Giresun Hava Limanı ise Gülyalı ilçesi sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Kültür ve Turizm

İlçenin turizm açısından gezip görülebilecek önemli bir yeri olmamakla birlikte Gülyalı ilçesi sınırları içerisinde bulunan, yapımı devam eden ve 2014 yılı içerisinde hizmete girecek olan Ordu-Giresun Hava Limanı ilçeye büyük bir hareketlilik getirecektir.

Ayrıca, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın (DOKA) güdümlü proje desteğinden 2013 yılı başvurusu ile mali kaynak sağlanan Ordu Fındık ve Çikolata Parkı projesi, Türkiye'nin çikolata üzerine kurulacak ilk gıda vadisi olma özelliğini taşımaktadır.

Gülyalı ilçesinde kurulacak olan Fındık ve Çikolata Parkı ile butik çikolata üretimi bölge ile tanıştıracak ve turizm yönlü cazibe merkezi oluşturulacaktır. Burada nitelikli iş geliştirme merkezi ve işletmelerin ortak kullana-

bilecekleri açık fuar, ticaret merkezi, müze, sergi salonu, laboratuvar ve atölyeler oluşturulacaktır. Doğu Karadeniz Bölgesi'nin ekonomisinde en önemli ürün olan fındığın katma değerinin artırılması amacıyla çikolata üretiminde kullanılması sağlanacak ve ticaret hacmi artırılabilecektir. Proje sonucunda 54 yeni işletmeye yatırım yapma imkanı sağlanmış olacak ve bu işletmelerde ilk etapta 190 kişilik istihdam olanağı yaratılacaktır. Proje içeriğinde 2015 yılında tamamlanması öngörülen Fındık ve Çikolata Parkı, tescil edilmiş markalarıyla butik çikolata üretimi yapacak ve eğlence alanlarıyla turizme hizmet edecektir. Bu da Gülyalı'nın turizm açısından son derece önemli bir konuma getirecektir.

Yalçınlar Steel

Yenilikçi, Katma Değeri Yüksek, İnovatif Sürece Geçiyor Projesi

“Şu anda üretimini yaptığımız ürünleri İstanbul'daki fabrikalardan tedarik edip Gürcistan'a satışını yapıyorduk” diyen firma sahibi Hasan Yalçın, konuşmasına şöyle devam etti:

“Firmamız 2010 yılında kuruldu. Daha doğrusu 2010 yılında üretime başladık. 2000-2010 arasında nakliye ve direkt ihracat yapıyorduk. 2010 yılında Yalçınlar Steel adı altında üretime başladık. Her geçen yıl ihracatımız artmaktadır. Artvin il bazında ihracat olarak 10 milyon dolarla ikinci sırada yer almaktayız. İç piyasadan daha çok yüzde 90 oranında ihracat ağırlıklı olarak çalışmaktayız. İhracat yaptığımız ülke sayısını artırmayı hedeflemekteyiz. Gürcistan-Rusya arasında yeni açılacak sınır kapısı ile birlikte ihracatımızı iki katına çıkarmayı amaçlamaktayız.”

Şimdiye kadar devletten herhangi bir kredi veya hibe alarak yatırım yapmadıklarını kaydeden Yalçın, “Kendi öz varlığımızda yatırımlarımızı gerçekleştirdik. DOKA'dan aldığımız destekle yürüttüğümüz proje, devletten yararlanarak yaptığımız bir yatırım oldu. Projeyle birlikte ilk etapta bünyemize beş kişi aldık. Sektörde işlerin yoğun olarak yaşandığı Mayıs

ayından sonra da 2-3 kişi daha alarak istihdam sayımızı artırmış olacağız” dedi.

Yalçın, şu anda tamamen çatı, çelik konstrüksiyon ve çatılarda bulunan saclar ve profilleri ürettiklerini sözlerine ekledi.

Proje Künyesi

Program Adı İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI

Referans No TR90/13/İS/0055

Proje Adı Yalçınlar Steel Yenilikçi, Katma Değeri Yüksek, İnovatif Sürece Geçiyor Projesi

Yararlanıcı Yalçınlar Steel İç ve Dış Tic.Ltd.Şti.

Bütçe ₺ 244.500,00 Destek Miktarı ₺ 122.250,00 (% 50,00) Proje Süresi 8 Ay

İletişim Artvin Yolu Üzeri 4. Km. Hopa ARTVİN

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup proje ekibi tahsis edilmiştir.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet alçıpan profil makinesi, 1 adet kompresör, 1 adet sinüs roll form kasetlerinin hat getirilmesi için gerekli makine satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

Karadeniz'den Tüm Dünya'ya Cemsan Yenilikçi Ürünler Projesi

1987 yılında da şirketleştiklerini belirten firma sahibi Cemil Albayrak, firmalarının ilk adımlarının 1978 yılında babası Cemal Albayrak tarafından atıldığını söyledi. Albayrak, konuşmasına şöyle devam etti:

“Bu yıllarda ani su ısıtıcı olarak üretimlerimizi yapmaya başladık. 2000’li yıllara kadar bu durum böyle devam etti. 2006 yılında da elektrikli soba üretimine başladık. O zamanda beri de bu işleri devam ettiriyoruz. Şu anda 65 çalışmamız var.”

Daha önce TR90 Düzey 2 Bölgesi Kalkınma Programı kapsamında elektrikli soba üretimi kapsamında proje yürüttüklerini ifade eden Albayrak, “Makinelerimizi yenilemiş ve daha düzgün üretim yapmaya başlamıştık. Ürettiğimiz ürün görsel bir ürün olduğundan alacağımız makinelerin teknolojik makine olması gerekiyordu. Bunu da DOKA’nın desteklediği projemiz sayesinde gerçekleştirdik. Proje ile bu makineleri satın alarak kurulumlarını gerçekleştirdik. DOKA’ya sunduğumuz proje ile üç faz sanayi tipi ısıtıcı elde etmek için gerekli makine ve test cihazlarını satın aldık. Türkiye’de üretilmeyen tamamen yurtdışı menşeli ürünler bu anlamda satılıyordu. Biz, firma olarak bu alanda bir ilki ülkemizde gerçekleştirmek istiyoruz. İnşallah bu yılsonunu bulmadan ilk ürünümüzü almış olacağız” diye konuştu.

“Bu ürünün Türkiye’de ilk defa üretilecek olması bize ayrı bir heyecan vermektedir” diyen Albayrak, “Bu ürün ani su ısıtıcıları ile aynı işi yapacağı görünümünü verse de bu durum böyle değildir. Ani su ısıtıcıları bulundukları yerde size hizmet verirler. Ancak üreteceğimiz bu ürün evin

tamamına veya işyerinizin tamamında dolaşarak sıcak su sağlayacaktır. Bu ürünün en büyük özelliği elektrik tasarrufu haricinde su tasarrufu da sağlayacak olmasıdır. Tamamen kendi Ar-Ge ekibimiz tarafından geliştirilmiş ve ülkemizde ilk kez üretilecek olan üç fazlı su ısıtıcı grubu ile sadece ulusal değil uluslararası alanda da Siemens ve Vailant gibi rakiplerine karşı yenilikçi bir ürünle rekabet üstünlüğü elde etme şansını yakalayacağız” dedi.

Şu anda elektrikli su ısıtıcısı ve elektrikli soba üretimi alanında faaliyetlerini sürdürdüklerini kaydeden Albayrak, Cemsan ve Veito olarak iki markalarının bulunduğunu ve özellikle Veito’yu bir marka haline getirmek istediklerini kaydetti.

Proje Künyesi

Program Adı	İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI		
Referans No	TR90/13/İS/0143		
Proje Adı	Karadeniz'den Tüm Dünya'ya Cemsan Yenilikçi Ürünler Projesi		
Yararlanıcı	Cemsan Elektrikli Cihazlar Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi		
Bütçe	₺ 581.750,00	Destek Miktarı	₺ 290.875,00 (% 50,00)
Proje Süresi	8 Ay		
İletişim	Kemaliye Mahallesi Gülbaharhatun Caddesi No:141 Vakfıkebir TRABZON		

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup proje ekibi tahsis edilmiştir.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet 500 tonluk enjeksiyon makinesi, 1 adet plastik enjeksiyon robot modülü ve iletim konveyörü, 1 adet üç fazlı ani su ısıtıcısı rutin test cihazı ve 3 fazlı voltaj regülatörü satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

Ordu'nun Dünyaya Açılan Enerji Yiyeceği Üretim Merkezi

Projesi

Balfin

“Altaş Şirketler Grubu’nun temelleri 1957 yılında Mesut Altaş tarafından atılmıştır” diyen Altaş Şirketler Grubu Genel Müdürü Uğur Altaş, “Zahire alanında ticari faaliyetlerde bulunmak amacıyla oluşturulan bu girişim, daha sonra Altaş Şirketler Grubu adını alacak yapılanmanın ilk adımı olmuştur. Altaş Grubu, bugün bulunduğu bölge ekonomisinin önemli bir itici gücüdür. Aile şirketi olarak 4 ayrı sektörde 6 farklı konuda faaliyet gösteren şirketin serüveni, Türkiye’nin çok önemli bir yağ markası olan Çotanak markasına kadar uzanmıştır. Hedef, önce ülke, devamında uluslararası alanda fark yaratmaktır” dedi.

Gençtürk Tarım Sanayi Ticaret Limited Şirketi’nin Altaş Şirketler Grubu içerisinde yer alan gıda üzerine hizmet verdiğini kaydeden Uğur Altaş, konuşmasına şöyle devam etti:

“Bu şirket bünyesinde bal, fındık gibi ürünlerden çikolata türü ürünler üretmek istiyoruz. Her gencin, her insanın bir hayali vardır. İnsan ölüm döşeğinde olsa bile hala bir hayali vardır. Bilindiği üzere Türkiye’de en çok bal ve en çok fındığın üretildiği yer Ordu’dur. Birleşik şirketteki ortakların tamamının hayali fındık ve bal üzerine katma değeri yüksek bir ürün elde etmektir. Yıllardır, fındık, dünya ülkelerine kabuklu, sonra iç fındık olarak gönderil-

meye başladı. Yaklaşık 30 senedir bu süreci takip ediyorum. Sonra kavrulmuş halde ihraç edilmeye başlandı. Son yıllarda da sürdürülebilir tarzda nutella, saralle tarzında benzer ürünler yapılmaya başlandı. Ancak bunların tamamı bölgemizde üretilen fındığa göre çok komik rakamlarda kalmaktadır.”

Bölgenin fındığının tamamına müşteri olmak istediklerini ifade eden Altaş, “Fındıktan sonrada önce Ordu ve Giresun’da üretilen balın sonra da Türkiye’de üretilen balın tamamına müşteri olmak istiyoruz. Bizim hedefimiz ve hayalimiz budur. Piyasada bilindikler gibi en ucuz balı biz alalım diye bir düşüncemiz bulunmamaktadır. Biz balı pahalı almak istiyoruz. Ama hakiki balı almak istiyoruz. Gerçekten insan sağlığına faydalı olanı almak istiyoruz. Biz fındığı pahalı almak istiyoruz. Çünkü köylümüzün yüzü gülmelidir. Bunların hiçbirisi edebiyat değil, hepsi bir hedeftir. Ailenin ulaşmak istediği idealidir. Belki bizim nesil ulaşamayacak ancak gelecek nesiller bu hedefe ulaşmak için gayret gösterecektir. Kaliteli, sağlıklı dünyanın fındığına ve balına talip olan bir firmayız” şeklinde konuştu.

Bütün bunların ışığında Balfin adı altında yeni bir ürün elde ettiklerini belirten Altaş, “Balfin’in serüveni ilginçtir. Bartın’da 20 yıl önce beton kiremit üreten Halil

YAZ'ın biz de bayisiydik. Ziyaret esnasında önümüze müthiş bir arşiv koydu. İçinde bal ve fındık olan ürün üzerine yaptığı araştırmaları anlattı. Bize gerçek tavsiyelerde bulundu. Balın ve fındığın birleştiğinde afrodizyak etkisi yapabileceğini, insan sağlığına çok faydalı ürünler olduğunu vurguladı. Bizim hayalimiz de buydu. Sanki Allah-ü Teâlâ'nın bize gönderdiği bir profesör bir büyüğümüzü. Bizi biraz daha hızlandırdı ve şekillendirdi. 20 yıl önce isim haklarını almaya başladık. Balfin ismi 20 yıl önce satın alınan bir isim hakkıdır. Hayalimizin başlama noktası o gündür. O günden bugüne değin üzerinde çalışmalar yaptık. Son iki yıla kadar hayal şeklinde devam eden ve iki yıl önce de makine parkı ile başlayan bugünlerde de hayata geçen bir üründür. Balfin; % 68'i fındık, % 20'si bal, % 2'si tahin, % 2'si süt tozu ve % 8'i de bitkisel yağ olan, içinde hiçbir katkı maddesi olmayan, içinde hiç şeker olmayan, insan sağlığına çok faydalı, 7'den 70'e insanların yemesi gerektiği, kiminin enerji için, kiminin sağlığı için çok özel bir üründür" diye konuştu.

Proje Künyesi

Program Adı TARIMA DAYALI SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI

Referans No TR90/11/KOBİ01/65

Proje Adı Ordunun Dünyaya Açılan Enerji Yiyeceği Üretim Merkezi Projesi

Yararlanıcı Gençtürk Tarım Sanayi Tic.Ltd.Şti.

Bütçe 582.002,00 TL **Destek Miktarı** 218.804,03 TL (% 41,44) **Proje Süresi** 6 Ay

İletişim Durugöl Mah. Soya Cad. No:128 Merkez/Ordu

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup proje ekibi tahsis edilmiştir.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet 5.000 kg/saat kapasiteli üretim-dolum hattı, 1 adet 3.200 kg/saat kapasiteli şekerli fındık ezmesi üretim dolum hattı satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

Yerel Kalkınmadaki Lokomotifiniz **DOKA** ile
Daha Üretken Bir Doğu Karadeniz

İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI

2014 YILI
PROJE
TEKLİF
ÇAĞRISI

Proje başına ₺ **400.000** Hibe Desteği

PROGRAMIN AMACI VE ÖNCELİKLERİ

Amaç

TR90 Bölgesi'nde imalat sanayii alanında faaliyet gösteren küçük ölçekli işletmelerin, kurumsal yapısının güçlendirilmesi, üretim kapasitelerinin yenilikçi yöntemlerle artırılması, pazarlama yeteneklerinin geliştirilmesi ile rekabet edebilirlik düzeylerinin bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde yükseltilmesidir.

Öncelikler

1. İşletmelerin üretim kapasitesi ve verimliliğinin artırılmasında, inovasyon, Ar-ge altyapısının iyileştirilmesi, ürün çeşitlendirme, ürün kalitesinin artırılması, teknoloji kullanım düzeylerinin artırılması, çevre dostu imalat teknolojilerinin geliştirilmesi gibi yöntemlerin kullanılması
2. Bölgede ya da ülkemizde üretimi yapılmayıp ancak üretilme potansiyeli olan özellikle ileri teknoloji gerektiren, katma değeri ve pazarlama imkânları yüksek ürünlerin imalatı
3. İşletmelerde kurumsallaşma, profesyonel yönetim anlayışı, birlikte iş yapabilme, ortaklık ve kümelenme kültürünün ve pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilerek kurumsal yapıya kavuşturulmasına yönelik faaliyetler
4. Bölgemizde üretilen ürünlerin her mevsim pazara sürülmesini sağlayacak soğuk hava zincirinin oluşturulması ve mevcutlarının modernize edilmesine yönelik faaliyetler

PROJE BAŞVURU YÖNTEMİ

Proje başvuruları internet ortamında yer alan Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) üzerinden alınacaktır.

KAYS üzerinden son başvuru : 30/05/2014 Saat 23:59,

Proje dosyasının ajansa son teslim tarihi: 06/06/2014 Saat 17:00 dir.

BİLGİLENDİRME, EĞİTİM VE TEKNİK MASA YARDIMI FAALİYETLERİ

Bilgilendirmeler, proje yazma eğitimleri ve teknik masa yardımları tüm illerde ve merkezi ilçelerde ücretsiz olarak verilecektir. Bilgilendirme, eğitim ve teknik masa yardımı ile ilgili yer ve zaman bilgileri Ajans web sitesinden (www.doka.org.tr) duyurulacaktır. Detaylı bilgiler Ajans web sitesinde ilan edilen Başvuru Rehberlerinde mevcut olup, ekstra bilgi almak isteyenler program referansını belirterek sorularını doka@doka.org.tr adresine gönderebilirler. Sorulan sorular belirli aralıklarla Sıkça Sorulan Sorular (SSS) başlığı altında cevaplandırılacaktır.

HİBE MİKTARLARI VE PROJE SÜRESİ

Bu program kapsamında desteklenecek projeler için tahsis edilen toplam kaynak tutarı 5.000.000 TL'dir. T.C. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı, bu program için ayırdığı kaynakları kısmen veya tamamen kullandırmama hakkını saklı tutar.

Proje Başına Destek Tutarı

Bu program çerçevesinde verilecek destekler proje toplam bütçesinin %25-%50'si aralığında olmak şartıyla aşağıda belirtilen asgari ve azami tutarlar arasında olup, proje bütçeleri KDV hariç tutarlar üzerinden değerlendirilecektir.

- **Asgari tutar:** ₺ 40.000
- **Azami tutar:** ₺ 400.000

Proje Süresi

Asgari : 3 ay **Azami:** 9 ay

UYGUN BAŞVURU SAHİPLERİ

Ajans'ın faaliyet gösterdiği Düzey 2 bölgesinde (Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon) kayıtlı olan veya merkezlerinin ya da yasal şubeleri bu bölgelerde bulunan, eli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri sekiz milyon Türk Lirasını aşmayan gerçek ve tüzel kişiler başvurabilirler.

ÖRNEK PROJE KONULARI

✓ İşletmelerde ürün çeşitliliğini artırma, katma değeri yüksek yeni/yenilikçi ürün imalatı, kapasite artırımına yönelik makine ekipman alımı veya yeni üretim hatlarının kurulması

✓ Tıbbi ve aromatik bitkilerin kozmetik ve ilaç sanayinde değerlendirilmesini sağlayacak projeler

✓ Bölgede ya da ülkemizde üretimi yapılmayıp ancak üretilme potansiyeli olan özellikle ileri teknoloji gerektiren, katma değeri ve pazarlama imkânları yüksek ürünlerin imalatı

✓ İşletmelerin test, laboratuvar, Ar-Ge ve bilgi teknolojisi alt yapısının geliştirilmesi kapsamında üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesinin yanı sıra belgelendirme, sertifikasyon, kalite yönetim sistemi veya akreditasyona dönük alt yapılarının güçlendirilmesi

✓ Bölgemize yakın ülkelerin ihtiyaç duyduğu otomotiv yan sanayi ürünleri, inşaat malzemeleri, medikal ürünler ve cihazlar ile izole kablo ve tellerinin üretimine yönelik projeler

✓ Ülkemizde hayata geçirilecek olan nükleer santral yapım projelerinde ihtiyaç duyulacak parçaların, bölgemizde üretilmesi ve bu konudaki ihtiyaçlarının yerli kaynaklarla tedarik edilmesine yönelik projeler

✓ Kalite kontrol sistemi için alt yapı oluşturulması ve marka-laşma çalışmaları

✓ İşletmeler arası stratejik ortaklıkların kurulması ile hammadde tedariki; ortak üretim süreçleri geliştirerek toplam kapasitelerinin ve üretim hızlarının artırılması

✓ İşletmelerde eko verimli, eko inovatif ve çevreye duyarlı üretim sistemlerinin kurulması, çevre dostu ürünlerin üretilmesine yönelik çalışmaların tesis edilmesi

✓ Yenilenebilir / alternatif enerji kaynakları kullanılarak yapılacak ürün veya sistemlere yönelik faaliyetler (evsel, sanayi atıklarının geri dönüştürülmesi, biyokütle potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik faaliyetler)

✓ Üretim sırasında ortaya çıkan atıkların ekonomik olarak değerlendirilmesine yönelik faaliyetleri

✓ Bölgede üretilen ürünlerin her mevsim pazara sürülmesi- ne olanak verecek şekilde soğuk hava zincirinin oluşturulmasına ve mevcutların modernize edilmesine yönelik yatırımlar

DESTEKLENECEK SEKTÖRLER,
FAALİYET ALANLARI VE KODLARI

KOD	Sanayi Dalı
C	İMALAT
Grup Numarası	Grup Adı
10	Gıda ürünlerinin imalatı
11	İçeceklerin imalatı
13	Tekstil ürünlerinin imalatı
14	Giyim eşyalarının imalatı
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
24	Ana metal sanayii
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı
27	Elektrikli teçhizat imalatı
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı
31	Mobilya imalatı
32	Diğer imalatlar
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım

EL KANTARCILIĞI

Bölgemizde yıldır devam eden ve artık zamana ve teknolojiye yenik düşen fakat yine de eksiklikleri geçmişe beslenen özlemle birlikte derinden hissedilen meslekleri sizlere aktarmaya devam edeceğiz. Bu sayımızda da Gümüşhane'nin Kürtün ilçesinde iki üç ustanın devam ettirmeye çalıştığı, Kurban Bayramlarının vazgeçilmez argümanı el kantarcılığına yer veriyoruz.

Dedik Ya İki Üç Usta Kaldı Diye;
İşte O Ustalarımızdan Hüseyin usta İle Yaptığımız Söyleşi;

Öncelikle kendinizi tanıtır mısınız?
Bu işe nasıl başladınız?

Adım Hüseyin Yiğit, Gümüşhane'nin Kürtün ilçesindenim. 1954 yılında Kürtün'de doğdum. 1980 yılından beri yaklaşık 35 senedir bu işi yapmaktayım. Daha önce çiftçilik yapıyordum. Sonra bu mesleğe merak saldık ve başladık.

Genelde Kurban Bayramlarında hissedarların etleri paylaşımında gördüğümüz ve bize, 'nerde o eski bayramlar' sözünü hatırlatan el kantarını nasıl yapıyorsunuz?

Hurda halinde aldığımız sarı demirleri ocakta eritmek suretiyle el kantarını yapmaktayız. Ocağı kok kömürü ile yakıyoruz. Isısı yüksek olduğu için bu kömür çeşidini tercih ediyoruz. Kantarın demirini piyasadan sağlarız. Mengenede tesviyesini yaptıktan sonra, üzerine sayıları yazarız. Daha önceden, sarıdan dökülmüş topuzlar geçirilmiş, denge ayarı yapılmış kantarda, 50 kg. tartar, hareketli topuzun durduğu yeri işaretleriz. İşaretli yerle bas kısmı cetvelle ölçerek on, beş ve bir kiloları bulmuş oluruz. Yapımının tamamı el işçiliğine dayandığından iş ağır oluyor.

Peki kantarları kaç liradan satıyorsunuz?

El kantarlarını istek üzerine imal ediyoruz. Tanesini 100-120 TL. arasında değişen fiyatlarda satmaktayız.

Talep nasıl, çok talep geliyor mu?

Eskisi kadar değil çok düştü ama yine de bir şeyler oluyor.

Kaç kilogramlık kantarlar yapıyorsunuz, bir kantarı kaç günde bitirebiliyorsunuz?

20 kilodan 120 kilo tartacak şekilde kantarlar yapıyoruz. Yaptığımız kantarlar 25 kilogramdan 120 kilograma kadar değişik ağırlıkları tartabilecek ölçülerde farklı kantarlar oluyor. Malzemesi hazır olduğunda bir gün, olmadığında iki günümüzü alıyor.

Tamamı el işçiliğiyle yapılan el kantarlarının satışını, "son sistem hassas kantarlar" ne derecede etkiledi? Teknoloji ile mücadele edebiliyor musunuz?

Tabi teknoloji geliştikçe, fabrikasyon ürünlerin birim fiyatı azalıyor. Bizim işimiz el sanatına ve tamamen işçiliğe dayandığı için daha pahalı geliyor insanlara. Bu durum satışlarımızı olumsuz etkiliyor. Hele terazi satışlarımız iyice azaldı. Bunu artık kullanan kalmadı. Hassas teraziler, marketten mahalle bakkalına kadar her yere girdi. Bu bizim terazileri, yakında müzeye kaldırırız herhalde.

Girişimciliği Teşvik Aracı Olarak İŞGEM'LER

Fikri AKKAYA / Uzman

Son dönemde dünya üzerinde innovasyonun, katma değerin ve neredeyse kalkınmanın kilit araçlarından biri olan girişimcilik yaklaşık 5 yıldır Türkiye gündeminde sıkça yer bulmaktadır. Son günlerde ise girişimcilik salt bir jargon olmaktan öteye geçerek buna dönük araçların, finansman ve politikaların devreye sokulması ile önemli aşama kaydetmiştir. Teknokentler, İŞGEM'ler, teknoloji kuluçkaları, iş melekleri vb. formlar öne çıkan bazı araçlardır. Bunların yanısıra bireysel, kurumsal, kamusal ve sosyal girişimleri destekleyen ayrıca destek araç ve finansman yöntemleri devreye sokulmuştur. Bu araçların başında ise bugüne dek en çok uygulamaya geçirilen ve iyi sonuç veren inkübasyonla destekleme mekanizması olarak İŞGEM gelmektedir. İşbu makalenin konusunu oluşturan İŞGEM için dünyada ve Türkiye'deki gelişimi paralelinde sosyal nitelikli bölgesel bir gelişme aracı (9. Kalkınma Planı) olarak TR90 Bölgesi için bir model önerisi sunulacaktır.

1. İŞGEM Nedir?

Ülkemiz için yeni bir kavram olarak sayılabilecek olan İş Geliştirme Merkezleri (İŞGEM) literatürde, yeni ve küçük girişimcilerin işlerini kurmalarını ve geliştirmelerini çeşitli desteklerle kolaylaştırarak işletmelerinin ilk yıllarındaki zorlukları atlattıklarını; onların hayatta kalmalarına yardım ederek iş ve istihdam yaratılmalarını sağlayan yapılardır. Daha özel ifadesiyle İŞGEM'ler, bünyesinde barındırdığı işletmelere işletme koçluğu, destek ağlarına ulaşım, finans kaynaklarına erişim imkanı, uygun koşullarda iş yeri imkanı, ortak ofis ekipmanı, ofis hizmetleri gibi hizmetler sunarak işletmelerin en kırılgan oldukları ilk yıllarını sağlıklı şekilde aşmalarını ve büyümelerini sağlamak amacıyla kurulan ve işletilen alanlardır[1].

Dünya genelinde çeşitli formasyonları bulunan ve adına genel olarak "inkübatör" ve sürecine de "inkübasyon" yani "kuluçkalama" ülkemizde daha çok İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) olarak anılan bu yapılar çeşitli yerlerde "işletme kuluçkaları", "iş seraları", "KOBİ fidanlıkları" ve uluslararası adıyla "Business Incubators" olarak da adlandırılmaktadır. Yeni işletmelerin tek çatı altında bir araya geldiği mekânsal şemsiye yapılardır. Diğer bir tabirle, iş kuluçkaları uygun koşullarda fiziki bir mekan içerisinde yeni girişimlerin kurulması ve büyütülmesi sürecinin koşullarını sağlayan işletme topluluklarıdır. Farklı türde kuluçka modelleri olmakla birlikte teknoparklar ile birlikte İŞGEM'ler en bilinen kuluçka modelidir.

2. Kuluçka Süreci Nasıl İşler?

İş kuluçkaları yoluyla kişiler kendi işlerini kurma ya da mevcut işlerinde yenilik yaratma konularında cesaretlendirilirler. Kuluçkaya alınan işletmelere belirli fiziki bir çevrede düşük kiralarla mekanlar kazandırılır; ofis araç gereçlerinin ve büro hizmetlerinin ortak kullanılması yollarıyla girişimlerinin en kırılgan dönemlerinde maliyet avantajı sağlanarak rekabet gücü kazandırılır; yönetim danışmanlığı, muhasebe ve finansman hizmetleri verilerek iş süreçlerinin doğru ve planlı işlemesi konusunda destek olunur; bilgi ve deneyimlerin paylaşılması yoluyla işletmelerin piyasaya başarısızlıklarına engel olunur.

İş kuluçkaları, genellikle, “küçük ve orta ölçekli girişimlerin gelişimini desteklemeye yönelik bir tür altyapı” olarak kabul edilir. Kuluçka, fiziksel bir olanaktan daha çok “bir kolaylaştırma yöntemi” dir. Buna göre iş kuluçkası, “bir yer değil, süreç” tir. Kuluçkaya alma, finansal açıdan desteklenmiş alan, danışma hizmeti ve diğer uygun yardımları sağlayarak belirli bir konuya odaklanmış bir hizmet birimi-kuluçka- sayesinde girişimlerin büyümesine yardımcı olmayı ifade eden bir süreçtir [2].

İş kuluçkaları(inkübatör) kapsamında çeşitli yapılar oluşturulmuştur. Araştırma ve bilim parkları, teknoparklar, teknoloji geliştirme merkezleri, iş geliştirme merkezleri vs. hepsi kuluçkalama hizmeti vermektedirler. Bu yapılar kuruluş amaçlarına göre farklı modeller gibi görünse de temelde hepsinin inkübatör grubunda yer aldıkları unutulmamalıdır.

Kuluçkalama yöntemi ve kuluçkaları daha iyi anlamak açısından bir süreç örneği vermek faydalı olabilir. Daha önce bir işletmesi bulunmayan ancak iş fikri bulunan bir girişimci ve işletmesini henüz kurmuş işlet-

meciler için iş geliştirme merkezleri büyük fırsattır. Üretim yapmak isteyen, yenilik yaratmak ya da hizmet üretmek isteyen girişimci öncelikle iş geliştirme merkezine başvurur. Başarılı bir iş planı ve/veya projelendirme yapılması önceliklidir, çünkü bu yöntemle işletmenin geleceği ve işin uygunluğunun öngörülebilmesi mümkün-

dür. Merkezlerdeki ofis alanı kendisine dışarıdaki piyasaya göre uygun ücretler karşılığında kiralanır ve böylece iş için yeni bir mekan inşa etmek ya da yüksek kiralar ödemek zorunda kalmaz. Bunun yanında yeni girişimler için en büyük maliyet kalemleri olan faks, fotokopi, yazıcı, bilgisayar gibi ofis malzemeleri ile resepsiyon, sekreterya, güvenlik, temizlik vb. hizmetler de İŞGEM çatısı altında bulunan diğer işletmelerle ortak kullanılmak üzere yönetici birim tarafından sağlandığından tüm bu hizmetleri satın alıp büyük bedeller ödemek yerine ortak kullanım bedeli ödeyerek masraflarını azaltır. Öte yandan İŞGEM yöneticilerinin merkezde bulunan kiracılara işe başlamadan önce iş planlarını hazırlamalarında ve işin fizibilitesi konularında yardımcı oldukları gibi ilerleyen süreçte de tecrübe ve bilgilerini onlarla paylaşarak destek olurlar. Sadece yöneticilerin değil, merkez bünyesinde bulunan diğer işletmelerin yeni başlayanlara sağlayacağı bilgi ve deneyim aktarımı ile yaratılan sinerji firmaların işlerine değer kazandırmaktadır.

3. İŞGEM Fikrinin Ortaya Çıkışı

Gelişmekte olan ülkeler iş geliştirme merkezlerini iş yaratmak, girişimciliği teşvik etmek, gelir ve istihdam oluşturmak amacıyla kurmaktadır. Böylelikle özellikle yerel ekonomilerin çeşitlendirilmesi, firmaların teknik ve mali kapasitelerinin geliştirilmesi yönleriyle bölgesel kalkınmanın önemli araçları olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

ABD’de ilk ortaya çıkışından sonra iş kuluçkaları kavramı, sürekli olarak gelişmiş ve -çok spesifik ekonomik, kurumsal, bölgesel ve teknolojik şartları yansıtan- diğer OECD ülkelerinde de kabul görmüştür. İlk olarak yeni firmaları geliştirmeleri için girişimcilere üretme alanları sağlayarak bozulmaya başlayan imalat bölgelerini yeniden canlandırmanın bir aracı olarak iş kuluçkaları, bölgesel bir ekonomi için oldukça farklılaştırılmış endüstriyel bir temeli teşvik etmenin ve yerel iş yaratmanın bir aracı haline geldi [3].

Sonraki dönemde, iş kuluçkalarının başarısının ispatlanmasıyla, kuluçka oluşturmak pek çok ülke için kalkınma politikasının bir aracı olarak uygulamaya konulmuş ve bugün sayıları 4000’e ulaşmıştır. Bunlardan 1000 tanesi Kuzey Amerika’da, 900 tanesi Batı Avrupa ülkelerinde, 600 tanesi Uzak Doğu ülkelerinde, 200 tanesi Güney Amerika’da, 150 tanesi Doğu Avrupa ülkelerinde bulunurken Hindistan’da bu sayı 100, Avusturalya’da 50 kadardır. Geriye kalanı ise dünyanın farklı ülkelerinde daha küçük sayılarda bulunmaktadır [4].

4. Türkiye’de İŞGEM’ler

Türkiye’de iş kuluçkaları olarak bilinen iş geliştirme merkezleri (İŞGEM) kuruluş amacı itibarıyla dünyadakilerle aynı özelliği taşımaktadır. Ancak kuruluş ve işleyiş tarzı bakımından gelişmiş ülkelerdeki gibi kar amacı güden kuruluşlardan farklıdır. Türkiye için yeni bir olgu sayılabilecek olan iş kuluçkaları dünyadaki uygulamalarının başarılı sonuçlar vermesi üzerine son 10 yıllık dönemde kurulmuşlardır ve bugün sayıları Türkiye genelinde 16’dır.

Kuruluşları bakımından daha çok sosyal nitelikli kuruluşlar olarak kar amacı gütmeyen, iş fikri olan ancak sermaye kısıtı yaşayan girişimcilere küçük işletmelerde üretim yapma imkanı sağlayan İŞGEM’ler (iş kuluçkaları), IX. Kalkınma Planı hazırlık çalışmalarında Bölgesel Gelişimde Temel Araçlar ve Koordinasyon Özel İhtisas Komisyonu Raporu’nda sosyal nitelikli bölgesel gelişme araçlarından girişimcilik temelliler arasında gösterilmiştir. Rapora göre bölgesel üretimin ve ihracatın artırılması ve çeşitlendirilmesi, deneyimsiz firmaların hayatta kalış sürelerinin artırılması ve böylece iş ve istihdam yaratılması adına firmalara esnek şartlarda fiziki mekan hizmeti sunan bu yapıların en önemli bölgesel teşvik mekanizmalarından biri olduğu belirtilmektedir.

İŞGEM’lerin kuruluşu Türkiye’de Dünya Bankası projeleriyle başlamış ve Avrupa Birliği destekleriyle devam etmiştir. Dünya Bankası’nın finanse ettiği ve ülkemizde Türkiye İş Kurumu ve KOSGEB tarafından yürütülen Özelleştirme Sosyal Destek Projesinin 1. aşamasında Tarsus, Adana, Mersin, Kdz. Ereğli, Van ve Eskişehir’de olmak üzere toplam 6 adet iş geliştirme merkezi kurulmuştur. Birinci aşamanın devamı olarak ikinci aşama projeler başlatılmış ve toplam 5 ilde daha İŞGEM’ler kurulmuştur. Bunların ardından son olarak 2008 yılında AB tarafından Kadın Girişimciliğini Destekleme Projesi hibe fonlarından sağlanan kaynaklarla Türkiye’de 4 ayrı yörede (Pendik, Hacıbektaş, Çorum ve Kütahya) Kadın İş Geliştirme Merkezleri (KİŞGEM) kurulmuştur. Adı geçen İŞGEM’lerle ilgili bilgiler yandaki tablodaki gibidir.

Özelleştirme Sosyal Destek Projesi kapsamındaki projelerin yanı sıra Avrupa Birliği hibe fonlarıyla kurulan İŞGEM’lerin sayısı mevcut durumda oldukça azdır. Bunun sebebi yukarıda adı geçen kuruluşlarca sağlanan fonların kı-

sıtlı oluşudur. Bu kuruluşlar tarafından sağlanan fonlar ve kamu eş finansmanı ile kurulan iş kuluçkaları daha ziyade sosyal hedefleri gerçekleştirmeye dönüktür. Yani kısıtlı imkanları bulunan mikro girişimciler daha çok desteklenmektedir. Gelişmiş ülkelerde ise özel girişimlerle oluşturulmuş kar amaçlı kuluçkalama merkezleri yaygındır. Ne var ki bu tarz girişimler henüz iyi bilinmediğinden ve karlılığı düşük görüldüğünden girişimcilere Türkiye’de cazip bulunmamaktadır. Bu da yeni kurulacak olan İŞGEM’lerin kar amacı gütmeyen birimler olarak kurulmasının ve şimdilik yine kamusal fonlarla mümkün olabileceğini göstermektedir.

Türkiye’de bulunan iş geliştirme merkezlerinin kuluçkalama hizmetleriyle işletmelerin kuruluş masrafları dışarıya göre çok daha azına düşürülebilmektedir. Dolayısıyla girişimcilik eğitimleriyle cesaretlendirilen iş sahipleri uygun koşullarda iş geliştirme merkezlerinde işletmelerini kurabilmekte, buralarda iş yaratıp az sayıda bile olsa istihdam oluşturmakta, ortak ekipman ve hizmet kullanımı kendilerine sağlanmakta, büyüyünceye kadar ihtiyaç duyacağı danışmanlık ve eğitim hizmetlerini alabilmektedir. Bu tür bir durumda ise yenilik üretme ve teknolojiyi geliştirme geriplanda kalmakta olup mal ve hizmet üretimi daha yaygın olarak gerçekleştirilmektedir.

Türkiye’de Mevcut İŞGEM’lere Ait Bilgiler [6]					
Proje	İŞGEM	Kuruluş Yılı	İşlik Sayısı	İşletme Sayısı	İstihdam Sayısı
İşgücü Uyum Projesi	Zonguldak İŞGEM	1997	18	9	28
	Tarsus İŞGEM	2003	84	84	255
	Ereğli İŞGEM	2004	18	18	53
Özelleştirme Sosyal	Eskişehir İŞGEM	2004	20	17	49
Destek Projesi I	Adana İŞGEM	2004	44	32	47
	Mersin İŞGEM	2004	19	14	120
	Van İŞGEM	2004	30	30	280
	Avanos İŞGEM	2006	32	5	65
	Samsun İŞGEM	2006	26	21	216
	Elazığ İŞGEM	2006	28	21	327
Özelleştirme Sosyal	Yozgat İŞGEM	2007	21	20	61
Destek Projesi II	Diyarbakır İŞGEM	2007	14	14	132
Kadın Girişimciliğin	Pendik KİŞGEM	2008	25	19	10
	Hacıbektaş KİŞGEM	2008	22	20	6
Desteklenmesi Projesi	Çorum KİŞGEM	2008	19	21	28
	Kütahya KİŞGEM	2008	23	18	15
Toplam	16		443	363	1.692

5. İŞGEM'lerin Kuruluşu ve Yönetimi

İş geliştirme merkezleri kuruluşları bakımından çeşitli kriterlere göre farklılaşmaktadırlar. İş kuluçkalarının kuruluşu özel girişimciler tarafından kar amaçlı olarak kurulabilir. Bu uygulama örneği dünyada gittikçe yaygınlaşmaktadır. Özellikle gelişmiş ülkelerde, kişilerin kendi işlerini yapma ve kendi işletmelerini kurma eğilimleri ve buna dönük teşvikler yaygındır. Bu ülkelerde iş kuluçkaları, başarılı neticeler vermesiyle kiracıları tarafından tercih edilen; kiracılarından talep görmesiyle de özel girişimciler tarafından kurulan alanlar olduğundan sayıları hızla artmıştır. Ancak dünya genelinde yine de sosyal fayda sağlamak amaçlı, kar amacı gütmeyen ve çoğunlukla merkezi ve yerel yönetimler ile sivil toplum kuruluşları ya da meslek odalarının girişimleriyle kurulmuş merkezler çoğunluktadır.

Özellikle gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde bu tür iş kuluçkaları sosyal destek projeleri kapsamında çeşitli kuruluşlar ve kamudan sağlanan kaynaklarla kurulmakta ve desteklenmektedir. Buralarda yalnızca iş kuluçkalarının kurulması değil, ayrıca iş kuluçkalarında yer almak isteyen girişimcilere sermaye ve ekipman destekleriyle de bu kültürü yaygınlaştırmak, iş sağlayarak gelir oluşturmak; istihdam sağlayarak bu ekonomilerin en büyük sorunlarından olan işsizliğe de çözüm yaratmak amaçlanmaktadır.

Ülkemizdeki İŞGEM'lerin tamamı sosyal projelerle kurulmuştur. Bunların finansmanı, Dünya Bankası ve AB fonlarından karşılanan kaynaklardan temin edilmiştir. Merkezi ve yerel kurum ve kuruluşların işbirliğiyle yerel fayda gözetilerek başlatılan girişimler neticesinde fon kaynaklarına belirli bir hedefi gerçekleştirmek için ürettikleri projelerle başvurulması ve olumlu netice alınmasıyla İŞGEM'in kuruluşu başlar. Genellikle ideal görülen kamu-özel ortaklığıyla da gerçekleştirebilen bu merkezlerin kurulmasıyla yönetim kurulu oluşturulur, merkezde hizmet verecek yönetici ve uzmanlar seçilir. İş geliştirme merkezinde yapılması planlanan işin türü ve kapsamı ile varsa ihtisas konusu belirli olmalı ve bu merkezler kurulmadan evvel başarmak istedikleri hedefler net olmalıdır. Bu hedefler de belirlenirken sermaye, iş gücü, yerel fayda gibi unsurların öncelikli dikkate alınması büyük önem taşımaktadır.

Kuluçka merkezlerinin oluşturulması fiziki bir alanın tespiti ile başlar. Bu sıfırdan inşa edilmiş alan ya da tadilat yapılabilen kullanılmayan mülkiyet de olabilir. Bu

alan içerisinde ihtiyaç duyulan iş alanları çeşitli boyutlarda oluşturulduktan sonra günlük ihtiyaçlar ve çeşitli faaliyetler için alanlar kurulur. Özellikle ofis işlerinde akla ilk gelen teçhizatlardan olan bilgisayar, fotokopi makinesi, faks, telefon, internet, ofis mobilyaları gibi donanımlar temin ve tanzim edilir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta gerek ofis gerekse üretim alanlarının en verimli şekilde kullanımı konusunda stratejilerin oluşturulmasıdır.

Kuluçkaya alınacak olan işletmeler mutlak belirli aşamalardan geçirilerek seçilmelidir. İş kuluçkasının iş fikri olan herkesi kabul etmesi mümkün değildir. Bunun için iş kuluçkası yöneticileri tarafından belirlenen kriterleri taşımaları gerekmektedir. Kiracıların seçimleri bazen proje yöntemiyle gerçekleşir, bazen de iş fikirlerinin değerlendirmesi ile gerçekleşir. Proje fikirleri kabul gören girişimciler, uzmanlar tarafından kendilerine sağlanan eğitimlerle iş planlarını hazırlarlar. İş planları girişimcilerin gerek fon kaynaklarına (AB, KOSGEB vb.) gerekse banka kredilerine erişimlerinde gerekli olan işletmelerin 2-3 yıllık yol haritası ve fizibilite çalışması niteliğini taşıyan dokümanlardır.

Kuluçkaya alınan bir firmanın başarılı bir mezun olarak dışarıya açılması kuluçkaların yöneticileri açısından önem taşımaktadır. Çünkü kuluçkaların başarı kriterlerinin başında mezun verilen yani bakılıp büyütülen ve ayakta tutulan firmaların sayısı, kuluçkalardaki işliklerin doluluk oranları gelmektedir. Bu nedenle yöneticiler doluluk oranlarını artırmak, girişimcilerin başarılı olmalarını sağlamak için çaba sarf etmek zorundadırlar.

6. İŞGEM'lerin Sunduğu Hizmetler

İŞGEM'lerin kuruluş amaçları ve işleyişine bakıldığında bu yapıların sunması beklenen çok temel bazı hizmetler bulunmaktadır. Fiziki mekan ve ofis ekipmanı ile büro hizmetleri en başta gelenlerdir. Bazı taraflara göre İŞGEM'lerin hizmet sunumu çok daha ileri düzeyde, daha fonksiyonel ve çeşitli olmalıdır. Örneğin, küçük girişimcilere sundukları fiziksel alan ve ekipman hizmetleri vb. kaynakların yanı sıra bu merkezlerdeki sinerji, motivasyon, ortak iş yapmanın verdiği haz ve akran grubu (peer group) vb. destekler de çalışmayı destekleyici önemli unsurlardır.

Genel olarak İŞGEM'lerin sundukları hizmetleri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- Uygun koşullarda kiralık işletme alanları mevcuttur.
- Bilgisayar, fotokopi, faks, telefon, internet gibi ofis ekipmanları ile muhasebe, hukuk danışmanlığı gibi büro hizmetlerinin yanında günlük ihtiyaca dönük (Laboratuvar, teşhir salonu, eğitim salonları, tuvalet, mutfak vs.) olarak kullanılan alanlar ortak mekanlar bulunur.
- Pazarlama, yönetim, üretim, konularında profesyonel yöneticiler tarafından danışmanlık ve iş destek hizmetleri verilir. Bunların yanında iş ağlarının oluşturulması, kümelenme, finans kaynaklarına ulaşım gibi hizmetler de verilir.
- İhtisas İŞGEM'ler için sektörel birliğin bulunması durumunda ortak üretim ve lojistik araçları da sunabilmektedirler. Böylece işletme, ilk yatırım maliyetlerinden veya atıl kullanımdan kurtarılabilir.
- Teknik eğitim veren merkezler için staj, pratik, yarı zamanlı çalışma, iyi örneklem yapma gibi avantajlar sağlar.

7. İŞGEM'lerin Finansmanı

İŞGEM'lerin finansman kaynakları ve desteklenme yöntemleri merkezin kuruluş amacı ve işletiliş yöntemi-ne göre değişmektedir. Özel işletmeciler tarafından kurulan merkezler genellikle kar amacı güderken sosyal amaçlı merkezler çoğunlukla çeşitli kuruluşlardan ve kamudan sağladıkları fonlara dayanmaktadır.

Girişimcilere işletme alanlarının kiralanması, ortak ekipman kullanımı ve hizmet sunulması karşılığında alınan bedeller ile çeşitli danışmanlık ve yöneticilik destekleri karşılığında alınan ücretler kar amaçlı olarak kurulan merkezlerin sahiplerinin gelir kalemlerini oluşturmaktadır. Bu tür merkezler daha çok gelişmiş ülkeler ile iş kuluçkası mantığının geliştiği bölgelerde yaygındır. Ancak dünya genelinde sosyal amaçlı, kar amacı gütmeyen ve genellikle kamu fonlarıyla finanse edilen merkezler çoğunluktadır. Bu merkezler kiracılarından sağladıkları düşük miktarda kira ve hizmet bedelleriyle kar etmez ancak kendini idame ettirebilmektedir.

Diğer taraftan kamu ile özel sektör ortaklığıyla kurulan merkezler bazen özel sektör için sosyal sorumluluk projesi sponsorluğu olarak yansırken kamu ise yerelde bulunan iş ve istihdam sorununu çözme konusunda sorum-

luluk üstelenebilmektedir. Bazen de özel girişimci merkezin kurulması için kamu ile yaptığı protokollerle kamudan çeşitli destekler alarak yöneticiliğini üstlenebilir. Bu durum yine ideal bir durumdur. Böylece kamusal desteklerle iş kuluçkalarının kurulması teşvik edilirken, merkezin yönetimi özel sektör mantığıyla işletiletilerek özel sektörün enerjisini gösterebilir.

Sosyal amaçlı olarak kurulan iş geliştirme merkezlerinin en yaygın fon kaynaklarından biri uluslararası kuruluşlardır. Ülkemizdeki örneklerine bakacak olursak ülkemizde iş geliştirme merkezlerinin tamamı AB ve Dünya Bankası tarafından sübvansé edilmiştir. Kadın İş Geliştirme Merkezleri(KİŞGEM)'nin tamamı AB tarafından Kadın İstihdamının Desteklenmesi Sosyal Destek Projesi kapsamında finanse edilirken, geri kalan merkezler Dünya Bankası tarafından KOSGEB ve İŞKUR aracılığıyla fonlanmıştır. Son dönemde Avrupa Birliği IPA(Instrument For Pre-Accession) aracılığıyla Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı (BROP) kapsamında bazı İŞGEM kurulması projelerinin desteklendiği görülmüştür.

8. Türkiye'de İŞGEM'lere Yönelik Mevcut Destekler

Türkiye'de faaliyet gösteren İŞGEM'lerin kuruluş finansmanını sağlayan çeşitli araçlar mevcuttur. İlk İŞGEM'lerin kuruluşlarında Dünya Bankası fonları yaygın şekilde kullanılmışken daha yeni olanlar Avrupa Birliği hibeleri ile desteklenmiştir. Günümüzde Türkiye'de girişimciliği destekleyen en etkin etkin araçları kullanıma sunan KOSGEB'in doğrudan İş Geliştirme Merkezlerinin kurulmasını destekleyen 'İŞGEM Desteği' mevcuttur. Ayrıca, son yıllarda bölgesel potansiyelin hayata geçirilmesi yönünde finansman mekanizmasına sahip olan bölgesel kalkınma ajanslarının sunduğu destekleme araçları arasında yer alan 'Güdümlü Proje Desteği' ile İŞGEM kurmak mümkündür.

İş Geliştirme Merkezi Desteği Destek Unsurları				
DESTEK UNSURU		ÜST LİMİT (TL)	DESTEK ORANI (%)	DESTEK ORANI (%)
			(1. ve 2. Bölge)	(3. ve 4. Bölge)
İŞGEM Kuruluş Desteği (18 ay)	Geri ödemesiz	750.000	60	70
Bina tadilatı		600.000		
Mobilya Donanım		125.000		
İŞGEM Yönetim		25.000		
İŞGEM İşletme Desteği (36 ay)	Geri ödemesiz	100.000	60	70
Personel		30.000		
Eğitim, Danışmanlık		50.000		
Küçük tadilat		20.000		

Kaynak : www.kosgeb.gov.tr

8.1. KOSGEB İŞGEM Desteği

KOSGEB tarafından açılan program hem girişimcileri destekleyerek girişimcilik kültürünü artırmak hem de iş geliştirme merkezlerinin oluşturularak girişimcilere işletme alanlarının sağlanmasını ve iş kuluçkalarının yaygınlaşmasını desteklemektedir. Girişimcilik Destek Programı Kapsamında İŞGEM Desteği aracı ile ve ayrıca İŞGEM İşletme Desteği sunulmaktadır.

8.2. Kalkınma Ajansları Destekleri

Kalkınma ajanslarının İŞGEM'lerin kuruluşunu destekleyen güdümlü proje desteğinin 08.11.2008 tarihli ve 27048 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği"nde yer alan tanım ve kapsamı tanımlanmıştır. Buna göre ajansın "bölgesel gelişmeyi hızlandırmak amacıyla, bölge planlarında yada saha çalışmaları sonucunda belirlenen alanlar için bölgedeki girişimcilik ve yenilikçilik kapasitesini geliştirecek nitelikteki iş geliştirme merkezleri, teknoparklar, teknoloji geliştirme merkezleri ve işletmelerin ortak kullanımına açık fuar, ticaret merkezi, sergi salonu, laboratuvar ve atölye gibi büyük bütçeli altyapı ve/veya işletme desteklerini içeren projelere doğrudan mali ve teknik destek sağlayabilir." Bu destek ile bölgesel düzeyde sektörel ihtisaslaşmanın sağlanması amaçlanmaktadır. Kalkınma ajanslarının proje başına %90 oranında mali destek sağlayabildiği bu projelerde üniversite, kamu kesimi, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının proje ortağı olmalarını teşvik eder ve taraflardan proje için eş finansman sağlar.

8.3. Avrupa Birliği IPA/BROP Destekleri

Avrupa Birliği 2007-2013 dönemi için aday ve potansiyel aday ülkelere sağlanacak yardımların toplandığı Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) programının bileşenlerinden olan olan ve ülkemizde Bilim Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı'nın 'Program Otoritesi' olarak yürütmekte olduğu Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı (BROP) kapsamında ülkemizde istatistiksel olarak ekonomik açıdan dezavantajlı bazı bölgelerde çeşitli alanlarda İŞGEM kurulması için sunulan bazı projelerin başarılı bulunarak desteklenmesi kararı alındığı görülmektedir. Bu kapsamda desteklenen projelerden bazıları şöyledir[7]:

- Kastamonu, Malatya ve Tokat'ta 3 adet İŞGEM Kurulması
- Van İŞGEM Kapasite Artırımı Projesi
- Osmaniye İŞGEM Kurulması Projesi
- Sorgun İŞGEM Projesi
- Elazığ İŞGEM Genişletilmesi Projesi
- Kahramanmaraş İŞGEM Projesi
- Gümüşhane Organik ve Geleneksel Ürünler İŞGEM Projesi

- Bingöl İŞGEM Kurulması Projesi
- Sivas Sanayi İŞGEM Kurulması Projesi

9. Türkiye'deki İŞGEM'lerde Yürütülen Faaliyetler

Türkiye'deki iş geliştirme merkezleri belirli bir sektöre odaklı değildirler. İŞGEM'lerin tamamında birkaç sektörden işletmeler bir arada faaliyet icra etmektedirler. İşletmelerin ölçeklerine baktığımızda ise farklılık arz edebilmektedirler. Bazıları çok küçük sermayelerle kurulmuş, en fazla iki veya üç kişinin istihdam edildiği işletmeler iken bazıları daha çok sayıda işçi çalıştıran çoğu mikro KOBİ durumundaki iş alanlarıdır. Özellikle Kadın İŞGEM (KİŞGEM)lerde daha çok meslek sahibi kadınların bireysel çabalarıyla yürüttükleri iş tipi yaygındır.

İŞGEM'lerde Girişimlerin Sektörel Dağılımı [2]	Faaliyet Gösteren
Sektör	Girişim Sayısı
Bilgi Teknolojileri	25
Gıda	25
Tekstil-Giyim	28
Mobilya	26
Makine	18
Hizmetler	10
Diğer	126
Toplam	258

Mevcut durumda ülkemizde İŞGEM bünyesinde faaliyet gösteren işletmelerin uğraş alanlarına baktığımızda genel olarak ahşap ve mobilya, tekstil, gıda, kimyasal, makine imalatı ile basım ve yayım, reklam ve tanıtım hizmetleri öne çıkmaktadır. Bunlardan başka medikal ve tıbbi cihazlar imalatı, cam ürünleri, ev dekorasyonu, bilişim ve yazılım, kozmetik, enerji sistemleri, seracılık, turizm, otomotiv yedek parça ve demir doğrama, kozmetik, plastik, hediyelik eşya ve deri imalatı gelmektedir.

Kadın İş Geliştirme Merkezleri genel olarak daha küçük işletmeleri barındırdığından istihdam daha azdır. Buralardaki kadın girişimci profillerine baktığımızda aralarında çeşitli meslek edindirme ve girişimcilik kurslarının girişimci olmalarında itici güç olduğunu görmekteyiz. Buralarda faaliyette bulunulan alanlar tekstil, kimya ve kozmetik, tasarım, hediyelik eşya, el sanatları, gıda, giyim ve hazır giyim, bitkisel ürünler, takı ve tasarım, reklam ve tanıtım öne çıkan alanlardır.

Son dönemde özellikle BROP kapsamında desteklenen projelerin program prensipleri kapsamında ihtisas İŞGEM'ler olarak tasarlandıkları veya bulundukları bölgelerin güçlü/potansiyel sektörleri etrafında yoğunlaştıkları gözlenmektedir. Bu yöntem İŞGEM'lerin kuruluş mantaliterine bağlı olarak daha başarılı olabileceklerini varsaymaktadır.

10. TR90 Bölgesi İçin Bir İŞGEM Modeli ve Gümüşhane İŞGEM Kurulması Projesi

İş geliştirme merkezleri bulundukları yörede mevcut işletmeleri güçlendirdiği, iş fikirlerinin ve girişimcilik kültürünün hayata geçirilmesini hızlandırıp kolaylaştırdığı, iş, istihdam ve gelir yarattığı için günümüzde bölgesel kalkınmasına katkıda bulunabilecek etkili araçlarından biri olarak görülmektedir. Bu yönü itibarıyla tüm bölgelerde, illerde ve daha küçük yerleşim yerlerinde oluşturulması ve ülke geneline yayılarak sayılarının artırılması ulusal bir politika haline gelmektedir. Bu bakımdan 9. ve 10. Kalkınma Planlarında geliştirilmesi önemle vurgulanmıştır. Özellikle, gelişmişlik bakımından göreceli olarak daha az gelişmiş yörelerde İŞGEM'ler aracılığıyla küçük ve yeni girişimlerin kurulması ve geliştirilmesi, yerel ekonomilerin geleceği adına etkili bir araç olarak uygulamaya konulabilir.

İŞGEM'ler, daha önce örnekleri verildiği gibi çeşitli sektörlerin bir arada faaliyet gösterdiği merkezler olabildikleri gibi belirli sektörler üzerinde yoğunlaşan bir anlamda ihtisas İŞGEM'ler de olabilir. İhtisas İŞGEM'ler ise kurulduğu bölgenin sahip olduğu mevcut işgücü, sermaye yapısı, yerel kültür, gelişmişlik düzeyi, pazarlama olanakları gibi özellikleri ve potansiyellerine göre şekil alırlar. Bu kapsamda TR90 Bölgesi'nde faaliyet gösterebilecek, rekabet gücü yüksek ve yüksek katma değer potansiyeli taşıyan ayrıca üretim ölçeklerine göre İŞGEM modeline uygun olan sektörler şöyledir:

- Gıda ürünleri ve içecek imalatı
- Süt ve süt ürünleri
- Ağaç ürünleri ve mobilya
- Organik gıda imalatı
- Bitkisel üretim
- Kozmetik
- Ev dekorasyon
- Takı, hediyeelik eşya tasarım ve üretimi
- El sanatları

TR90 Bölgesi için fiziksel bir İŞGEM alanı için örnek sunmak gerekirse Türkiye'deki diğer İŞGEM'lerin karşılaştırılmalı incelenmesiyle genel bir model çizilebilir. Burada önemli olan İŞGEM'de hangi tür işlerin yapılacağına kararının verilmesidir. Bunlar hafif imalat, hizmet üretimi, teknoloji üretme gibi konular olabilir. Bu konu, oluşturulacak merkezin büyüklüğü, işliklerin yapısı, donanım, tefrişat gibi sahip olması gereken özellikleri belirleyen kriterlerdir. Örneğin, bu merkez ülkemizdeki iş hanları ya da küçük sanayi siteleri gibi modellere benzerdir. Ayrıca İŞGEM fiziki mekanının yeni bir inşaat mı yoksa kullanılmayan binaların kazandırılması yoluyla mı oluşturulacağı konusu modelin yaratılmasında önemli bir faktördür.

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı, 2011 yılında bu araştırmanın da altyapısını oluşturduğu bir çalışmayla TR90 Doğu Karadeniz Bölgesi'nde bir İŞGEM kurulması fikrinden yola çıkarak özellikle Gümüşhane ilinin yöresel ve organik ürünler açısından sahip olduğu tarımsal üretim ve yaygın geleneksel yöresel ürünlerin üretiminin potansiyelini dikkate alarak Gümüşhane Organik ve Yöresel Ürün İŞGEM Kurulması Projesini tamamlayarak finansal kaynak için Avrupa Birliği IPA fonlarına başvurmuş ve proje kabul edilmiştir. Bundan sonraki süreçte amaç, en temel ve pratik girişimcilik yaratma ve geliştirme aracı olarak İŞGEM ve benzeri mekanizmaların bölge geneline yayılmasıdır. Genel olarak Ordu-Giresun Bölgesi için fındık ve çikolata, Trabzon için kuyumculuk ve kazaziye, Artvin ve Rize bölgesi için de arıcılık ve gıda eksenli bazı öneriler sunulabilir.

[1] KOSGEB Girişimcilik Destek Programı, İŞGEM Desteği, <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Destekler.aspx?ref=8> (Erişim tarihi: 01.08.2011)

[2] Turan, G., Çiçek, H.(2011). "Türkiye'de Özelleştirme Sosyal Destek Projesi Kapsamında İş Geliştirme Merkezleri Uygulaması", Çimento İşveren Dergisi, 2, 14-15

[3] Çiçek, H. (2007). "Stratejik Bir Yenilik Geliştirme Aracı Olarak İş Kuluçkaları ve Türkiye İçin Bir Model Denemesi", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

[4] www.tarsusisgem.org.tr (Erişim Tarihi: 01.08.2011)

[5] Al-Mubarak, H.M., Wong, S.F.(2011) "How Valuable are Business Incubators? A Case Illustration of Their Performance Indicators", European, Mediterranean Eastern Conference on Information Systems

[6] Cansız, M. (2010). "Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri Politikaları ve Uygulamaları" Ankara: DPT.

[7] <https://ipa.sanayi.gov.tr/tr/content/projelerimiz2/136>

ÇİKOLATANIN BAŞLANGICI

Günümüzde mutluluk kaynağı tatlı bir yiyecek olan çikolatanın tarihi Maya yerlilerine dayanmaktadır. 600'lü yıllarda Guatemala'ya taşınan Mayalar burada kakao ağaçları yetiştirmeye başlamışlardır. 1000'li yıllarda Orta Amerika'da kakao çekirdekleri para olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ayrıca yine aynı dönemde soğuk algınlığını tedavi edici ilaç olarak kakao çekirdekleri kaynatılarak içilmiştir. Aztek yerlilerinin Meksika topraklarına hükmettiği yıllarda, 1200'ler, kakao çekirdekleri içecek olarak kullanılmış ve bu içeceğe vanilya, bal ve çiçek özlere ilave edilmiştir. 1528 yılında İspanyolların Amerika'yı keşfi sonrasında İspanyollar da çikolatayı içecek olarak tüketmişlerdir. 1615 yılında Fransa'ya bir kraliyet düğünüyle giren çikolata bu tarihten 250 yıl sonra günümüzdeki katı haliyle ilk defa İngiltere'de üretilmiştir fakat tadının acı (bitter) olmasından ötürü pek rağbet görmemiştir. Tarihsel gelişimi içinde devam edecek olursak çikolatanın daha fazla talep görmesini sağlayan olay İsveçli çikolata üreticisi Daniel Peter'in kakao özünü sütle birleştirilmesi olmuştur. Böylece para, ilaç ve nispeten acı bir içecek olan çikolata, tatlı haline dönüşmüş ve tüketilmesi bir tutku halini almıştır.

Mehmet Akif ERARSLAN / Uzman

DÜNYA ÇİKOLATA SEKTÖRÜ

Çikolata endüstrisi büyük şirketler tarafından domine edilmiş olmasına karşın butik işletmeler niş pazar geliştirerek ürün ve servis farklılaştırmasına giderek sektörü dolaylı olarak yönlendirmektedirler. Dünya çikolata pazarını iki yönlü değerlendirmek daha net bir bakış açısı kazandıracaktır. Bir yönde yüksek üretim hacimleriyle büyük şirketler bulunurken, diğer tarafta lüks, hediyeelik ve özel üretime yönelmiş butik işletmeler bulunmaktadır. 100 milyar dolar satış büyüklüğüne sahip global çikolata pazarında Mars, Mondelez ve Hershey gibi büyük Amerikan şirketleri önemli paylara sahiptir. Bunun yanında Batı Avrupa ülkelerinde Nestle ve Ferrero gibi şirketlerde dünya pazarında rekabet edebilirlikleri yüksek olanlar arasındadır.

Batı Avrupa dünyanın en geniş çikolata pazarıdır ve yıllar itibarıyla düşük oranlı bir büyüme göstermektedir. Bu pazarın tüketim alışkanlığında karar verici unsur olarak sağlık en önemli ölçüt olarak dikkat çekerken; organik, vejetaryen ve katkı maddesiz ürünlerin piyasası büyümektedir. Uluslararası Kakao Organizasyonu verilerine göre Amerika Birleşik Devletleri çikolatanın en fazla tüketildiği yerdir ve bu tüketim miktarını negatif yönde etkileyen etmenler söz konusu olmamaktadır.

Çikolata üretiminde Japonya Asya'nın en büyük pazarına sahiptir ve korumacı politikalar sebebiyle 11,4 milyar dolar değerindeki piyasada yerli firmalar yoğunluktadır. Diğer taraftan Rusya, çikolata sektöründe gelişmekte olan pazarların başında gelirken 8 milyar dolar değerindeki piyasasının 2016 yılına kadar %45 büyüyeceği tahmin edilmektedir. Bölgelere göre global çikolata pazarındaki paylar; Batı Avrupa %32, Kuzey Amerika %20 ve Asya %17 olarak önde gelenlerdir.

ÇİKOLATA ÜRETİMİNDE ÖNDE GELEN ÜLKELER

Dünya üzerinde çikolata alanında üretim ve ürün temasının pazarlanması yönünde özelleşmiş ülkeler, destinasyonlar bulunmaktadır. Avrupa'da konumlanmış ülkelere baktığımızda daha çok çikolatanın üretimi ve butik yönlü pazarlanması dikkat çekerken ABD'de çikolata temasının eğlence yönlü işlenmesine yönelik uzmanlaşma dikkat çekmektedir.

Avrupa genelinde yaklaşık 70 milyar Euro değerinde olan çikolata pazarında 12 bin çalışan bulunmaktadır. Yıllık temelde 11 milyon ton çikolata üretilmektedir.

Avrupa'da çikolatanın üretim süreçleri tarihi gelişimleri içinde müzelerde sergilenirken, daha çok sanatsal yönlü (butik üretim) satışlar yoğun olmaktadır.

İSPANYA

Avrupa'da çikolatayla tanışan ilk millet Amerika kıtasının fethiyle birlikte İspanyollar olmuştur. 16. Yüzyılın sonlarına doğru İspanya'da çikolata üretiminin tarihi ve yöntemi değiştirilmiş ve böylece Amerika kıtasından doğrudan getirilen çikolataya bağımlı kalınmamıştır. Şimdilerde bitter (yoğun) olarak tabir edilen çikolata Avrupa'da pek kabul görmemiş ve İspanyollar bu çikolataya daha fazla şeker ekleyerek yaygınlaşmasını sağlamışlardır. Değişen tariflerle birlikte aristokratlar arasında yaygınlaşan çikolatanın üretimini artırmak için Amerika kıtasından kakao çekirdekleri taşınmaya başlanmıştır.

İspanya'da Villajoyosa kenti dünya üzerinde "Çikolata Şehir" olarak bilinmektedir. Burada çikolatanın tarihi 17. yy da Ekvator ve Venezuela'dan kakao çekirdeklerinin ihracıyla başlamıştır. Şehirde bulunan Valor firması 1881 yılında kurulmuştur ve bu bölgede çikolata sektörü halen gelişmektedir. Bu şehirde de Avrupa'nın çikolatayla özdeşleşmiş diğer şehirleri gibi çikolata müzesi bulunmaktadır, bu müzenin farkı çikolata üretimi ve tarihinin anlatılmasının yanında bölgenin diğer ürünlerinin de sergilenmesidir.

Çikolata üretiminde tarihi dönüm noktalarından birinin gerçekleştiği şehir Barselona'dır. Burada 1780 yılında çikolata üretim makinesi icat edilmiştir. Şehirde bulunan çikolata müzesi sayesinde, Museo de La Xocolata, heykeltıraşlar çikolata heykelleri yapmaktadır. Antoni Amatller ve Simon Coll gibi ünlü çikolata markalarına sahip Barselona, 150 yıldan fazladır çikolata üretimine katkı sağlamaktadır.

FRANSA

Fransa'da çikolata ilk kez Lyon şehri Kardinali tarafından humma hastalığını tedavi etme amaçlı 17. yüzyıl ortalarında kullanılmıştır. Daha sonraları İtalya'dan gelen kahve, çay ve çikolata üzerine uzmanlaşmış şefler aracılığı ile Fransa'da kabullenilen çikolata, içecek olarak kullanılmıştır. Daha sonraki dönemde Fransa'da korumacı devlet politikalarıyla çikolata sektörü geliştirilmiştir. Günümüzde çikolata üretimi birkaç büyük şirketin dışında küçük çaplı butik üreticiler tarafından yapılmaktadır ve sektörde bu işletmeler yoğunluktadır.

Fransa'da Lyon şehrine yakın bir mesafede bulunan Tain L'Hermitage kasabası Valrhona çikolata üretim işletmesiyle dünyanın çikolata adına önemli merkezlerinden biri konumundadır. Aynı bölgede Valrhona Yüksek Çikolata Eğitim Merkezi ile profesyonel çikolata şefi, üreticisi ve satıcısı yetiştirilmektedir. Ayrıca yine bu okulda amatör üreticiler için üç günlük kurslar bulunmaktadır.

ALMANYA

Almanya'ya çikolata 17. Yüzyılda girmiştir ve o dönemlerde ilaç ve tonik olarak satılmaktadır. İlk olarak Bremen şehrinde butik çikolata üretimi başlatılmış ve içecek olarak tüketilmiştir. Sanayi devrimi ile birlikte endüstriyel üretime geçilmiş ve Stollwerck firması kurulmuştur. Avrupa genelinde sanayi devrimiyle birlikte çikolata üretiminde yeni teknikler ve özel tarifler geliştirilmiştir.

Günümüzde Almanya'da çikolata ve şekerleme endüstrisi yaklaşık 50 bin çalışan ve 3,7 milyon ton üretim hacmiyle 12,5 milyar Euro satış büyüklüğüne sahiptir. Tarım ekonomisinin canlı tutulmasında çikolata ve şekerleme sektörü ana destek mekanizmasından biri olarak dikkat çekmektedir. Şekerleme sektöründe çikolata toplam üretimin yarısını oluşturmaktadır.

Almanya'da çikolatanın baş şehri Köln'dür. Bölgede bulunan Stollwerck çikolata şirketi 175 yıldır faaliyet göstermektedir ve ABD'nin önde gelen çikolata sağlayıcılarındandır. Bu firma üretimini Belçika ve İsviçre gibi ülkelerde sürdürmektedir. Şirket bünyesinde 150. yılda gösteri amaçlı bir çikolata müzesi kurulmuştur ve bu yapı sayesinde dünya genelinde katılımcı yelpazesine hitap eden etkinlikler düzenlenmektedir.

İTALYA

Avrupa'da din savaşları olmaktadır 1644 yılı civarında çikolata ilk defa İspanya'dan İtalya'ya Cizvit keşişleri tarafından getirilmiştir. Yine aynı dönem içinde çikolataya yeni baharatlar eklenerek İtalyan usulü geliştirilmiştir. İtalyanlar çikolatayı içecek olarak kullanmanın yanı sıra kendi kültürlerine uygun olarak atıştırmalık biçiminde üretmişlerdir. Fındığın çikolatada kullanımı "gianduja" ürünüyle İtalyanlar tarafından geliştirilmiş ve yaygınlaştırılmıştır. 1826 yılında kurulan Gianduiotti firması fındık ezmesi ve çikolatayı birleştiren "gianduja" ürününü üreten en eski işletmedir. İtalya'da tarihi çikolata firmalarının yanında başarılı ve dünya piyasasında yer edinmiş Domori ve Amedei gibi markalar bulunmaktadır. İtalya'nın çikolata ve şekerleme sektörü 18,2 milyar Euro büyüklüğündedir ve 130 işletme mevcuttur.

İNGİLTERE

Çikolata İngiltere'ye 1650'li yıllarda Jamaika'dan getirilmiştir. İngilizler çikolatanın ilk dönemlerinden beri üretici olarak önde olmamalarına rağmen çikolata ticaretinde ilerlemişlerdir. Fransa gibi diğer Avrupa ülkelerinde çikolata sektörü tekeller tarafından idare edilirken İngiltere'de küçük ve orta büyüklükte birçok işletme tarafından ticareti yapılmaktadır. Çikolatanın tüketiminde de Avrupa'nın diğer ülkelerine göre farklılık gösteren İngiltere'de bardakta içilen çikolatanın aksine çikolata tabaklarda içilmektedir. İngiltere kakao ticareti ve dolaylı olarak çikolata ticareti için adil ticaret yapılmasını garanti altına alan öncü ülke olarak dikkat çekmektedir.

Günümüzde büyük ölçekli olarak niteleyebileceğimiz İngiltere çikolata sektöründe çikolata kakao oranı yoğun olmayan sütlü ve tatlı bir ürün olarak üretilmektedir. Cadbury firması lüks niteliğinde butik çikolata üretimi yapmaktadır ve ülkenin kaliteli çikolata üretiminde karşılaştırmalı markasıdır. İngiltere'de kakao araştırma şirketi bulunmaktadır ve sürekli iyileştirme yönünde araştırmalar yürütülmektedir.

İSVİÇRE

Çikolata tarihinde önemli isimlerden biri olan Radolphe Lindt İsviçre'de 1879 yılında çikolata üretiminin kalitesini artırmak amacıyla bir makine geliştirmiştir. Geliştirdiği "konçlama" makinesiyle birlikte çikolatada acılık hissi veren uçucu maddelerin ayrıştırılmasını sağlamıştır. Günümüzdeki pürüzsüz ve ağızda eriyebilen çikolatayı Lindt'in bu tekniğine borçluyuz. Aynı tarihte kurduğu fabrika ile nispeten kaliteli çikolata üretimine başlayan Lindt İsviçre çikolata tarihinde köşe taşı isimlerden ve markalardan biridir. İsviçre çikolatası için bir diğer önemli isim Heinrich Nestle'dir. Beslenme sorunlarına bağlı bebek ölümlerine çare üretmek için süt üzerine araştırma yapan kimyager Nestle süt tozunu keşfederek mama yapımında daha sonrasında da çikolata üretiminde kullanmıştır.

İsviçre dünya üzerinde kişi başına çikolata tüketim açısından birinci sıradadır ve Nestle, Toblerone, Lindt, Treuscher gibi ünlü markalara sahiptir. Zürih, ülkede çikolata üretiminin merkezidir ve ünlü çikolata markaları olan Lindt, Treuscher ve Sprungli fabrikaları bu şehirdedir. Ülke genelinde yaygın olan çikolata üretimine dikkat çekmek için, "İsviçre Çikolata Treni" gezisi Montrö'den Brok'a kadar devam etmektedir.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

1765 yılında Amerika'da ilk çikolata fabrikası kurulmuştur. Ardından 1852 yılında Amerika'nın en uzun süre açık kalacak çikolata fabrikası olan Ghirardelli çikolata işletmesi açılmıştır. 1905 yılında dünyanın en büyüğü olan Hershey fabrikası kurulmuştur.

ABD'de çikolata üretimi ünlü markalarla birlikte San Francisco eyaletinde toplanmış durumdadır. Richart, Michael Recchiuti, Cocoa Bella gibi markalar bölgede güçlü markalar arasında sayılabilir. Ayrıca Pensilvanya Eyaletinde bulunan Hershey Park çikolata üretimi ve pazarlanması konularında Avrupa ülkelerine göre farklı bir yöntem izlemiştir.

BELÇİKA

Çikolatası ile ünlü olan Belçika'da toplamda 2.000'den fazla çikolata üzerine faaliyet gösteren işletmesi bulunmaktadır ve yılda 170 bin ton çikolata üretimi yapılmaktadır.

Brüksel, Belçika'nın ve AB'nin başkentidir ve şehir kültür, müzeler ve yiyecek-içecek yönünden gelişmiş durumdadır. Brüksel, diğer şehirlerle kıyaslandığında yüksek kakao içerikli yiyecekler yönünden öne çıkmaktadır. Şehirde bulunan Kakao ve Çikolata Müzesi; kakaonun Avrupa'ya geliş hikâyesini ve çikolatanın yapılış hikâyesini göstermesi açısından önemli bir mekândır. Belçikalı Çikolata Yapımı Uzmanları Evi (Maison des Maîtres Chocolatiers Belges) bir diğer önemli yer olup burada çikolata üretimi yönünde gösteriler yapılmaktadır.

Belçika'da bulunan butik çikolata işletmelerinin genel özellikleri dikkate alındığında, aile işletmesi niteliğinde yapılandıkları ve her birinin lezzet ve sunum yönünde ayrı ayrı özellikleri ortaya koyarak farklılaştıkları görülmektedir. İşletmeler ya 17. yydan tarihi doku içinde üretim yapı-

ran nesilden nesile ustalık mirası yoluyla ilerlemiş ya da 19. ve 20. yy başlarında nispeten modern teknikler, akademik düzeyde eğitim ve sanatın birleşimiyle ustalık kazanmış kişilerin kurduğu yapılar olarak belirmişlerdir. Her ustanın kaçınılmaz olarak kendine has karışımları ve üretim tarzları bulunmaktadır.

Belçika'nın dünyaca ünlü çikolata markaları; Leonidas, Marcolini, Galler, Neuhaus, Darcis, Godiva (Ülker grubu satın aldı), Laurent Gerbaud, La Maison du Chocolat, Mary Chocolatier, Debailleul, Wittamer, Chocolat Manon, Cote d'Or, Planete Chocolat, Passion Chocolat olarak sıralanmaktadır. Bunlardan Marcolini firması (Pierre Marcolini isimli çikolata şefine ait) farklı teknikler kullanması sebebiyle butik çikolata üretiminde kalite simgesi durumundadır. Belçika genelinde çikolata üreticilerini korumak ve pazarlama süreçlerinden kaynaklı ekonomik kaybı azaltmak için "Ambao" adı verilen kalite etiketi geliştirilmiştir.

TÜRKİYE

Bir İtalyan gezgini olan Gemelli Carreri Avrupa gezisi sırasında Osmanlı topraklarına uğramış ve onun aracılığıyla Türkler çikolata ile ilk kez tanışmıştır. Türkiye'nin 1693 yılında sıcak içecek olarak tanıştığı çikolata 1909 yılında Nestlé satış ofisinin İstanbul'da açılmasıyla satışa sunulmuştur. Ardından 1927 yılında ilk çikolata fabrikası yine Nestlé tarafından kurulmuştur.

Günümüzde, şekerli ve çikolatalı mamullerin üretimi genele yayılmıştır ve hemen her bölgemizde bulunan küçük ve orta büyüklükteki işletmeler tarafından yürütülmektedir. Bunun yanında dünyanın çikolata tedarikçisi konumunda olan ilk on şirketinden biri olan Yıldız Holding gibi büyük işletmeler Türkiye pazarında lider konumdadır.

Ülkemizde kişi başı çikolata tüketimi (1 kg) gelişmiş ülkelere oranla düşük olmakla birlikte son yıllarda bir artış eğiliminin olduğu tespit edilmiştir. Bu artış eğilimine paralel olarak yıllık 3,1 milyar dolar satış büyüklüğüne sahip çikolata ve şekerleme sektörünün düzenli olarak yıllar itibarıyla büyüyeceği öngörülmektedir.

Türkiye'nin çikolata üzerine ilk gıda vadisi "Ordu Fındık ve Çikolata Parkı" olacaktır. Bu proje ile bölge ekonomisi büyük bir canlılık kazanacaktır.

Proje sonucunda 54 yeni işletmeye yatırım yapma imkanı sağlanmış olacak ve bu işletmelerde ilk etapta 190 kişilik istihdam olanağı yaratılacaktır. Proje içeriğinde 2015 yılında tamamlanması öngörülen Fındık ve Çikolata Parkı, tescil edilmiş markalarıyla butik çikolata üretimi yapacak ve eğlence alanlarıyla turizme hizmet edecektir.

ORDU FINDIK VE ÇİKOLATA PARKI

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın (DOKA) güdümlü proje desteğinden 2013 yılı başvurusu ile mali kaynak sağlanan Ordu Fındık ve Çikolata Parkı projesi, Türkiye'nin çikolata üzerine kurulacak ilk gıda vadisi olma özelliğini taşımaktadır.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Ordu ilinde kurulacak olan Fındık ve Çikolata Parkı ile butik çikolata üretimi bölge ile tanıştırlacak ve turizm yönlü cazibe merkezi oluşturulması sağlanacaktır. Bölgenin rekabet edebilirliğini artırmak temel amacıyla bölgedeki girişimcilik ve yenilikçilik kapasitesini geliştirecek; nitelikli iş geliştirme merkezi ve işletmelerin ortak kullanabilecekleri açık fuar, ticaret merkezi, müze, sergi salonu, laboratuvar ve atölyeler oluşturulacaktır. Doğu Karadeniz Bölgesinin ekonomisinde en önemli ürün olan fındığın katma değerinin artırılması amacıyla çikolata üretiminde kullanılması sağlanacak ve ticaret hacmi artırılabilecektir.

Ülkemizde kişi başı çikolata tüketimi artışına paralel olarak iç talebe yönelik üretim yapılmasının yanında uluslararası pazarda faaliyet gösteren yerel bir çikolata markası oluşturulacaktır.

Fındık ve Çikolata Parkı'nın kurgulanmasında yukarıda anlatılan Avrupa ülkeleri ve Amerika üretim ve pazarlama sistemleri harmanlanarak çok yönlü ve küresel piyasaya uyum gösterebilen bir yapı oluşturulması planlanmıştır. Avrupa'nın butik çikolata üretim ve bu doğrultuda nispeten kaliteli ürün piyasası oluşturma yöntemi ile Amerika'da büyük şirketler tarafından üretim ve eğlence temasının çikolatayla birleştirilmesi unsurları entegre edilerek her iki ana özelliği de bünyesinde barındıran bir yapı oluşturulacaktır. Çikolata Parkta bulunacak yapılar üç ana başlıkta toplanmaktadır; yönetim merkezi kompleksi, park alanı üniteleri ve sosyal tesisler. Yönetim merkezinde deneme ve satış birimi ve ar-ge, üretim kontrol merkezi oluşturulacaktır. Park alanında, butik çikolata üretim ve satış birimleri, yerel ürün satış noktaları ve çikolata çocuk evi bulunacaktır. Çikolata Parkında Avrupa butik çikolata üretim merkezlerinde yaygınlıkla görülen müze ve sergi salonu bulunacaktır. Bu alanda çikolatanın yapım aşamaları canlandırılacak ve çeşitli yöresel ürünler sergilenecektir.

Kaynaklar

- http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_chocolate_bar_brands
- <http://worldchocolateguide.com/brands/>
- <http://www.food.be/companies/europe-chocolate-company-nv>
- <http://www.worldwidechocolate.com/>
- <http://technotravels.com/destinations/145-here-are-5-countries-of-the-most-leading-chocolate-makers-in-the-world>
- http://www.choprabisco.be/engels/choprabisco_frameset.htm
- <http://www.fooddrinkurope.eu/member/fevia/>
- <http://www.chocosuisse.ch/web/chocosuisse/en/home.html>
- <http://www.ibp.gov.tr/pg/sektorpdf/tarim/Sekerli.pdf>
- <http://caobisco.eu/caobisco-chocolate-biscuits-confectionery-europe-page-52-Facts-and-figures.html>

Çikolata kalesi

Donut ev ve çikolata ağacı

Çikolata ev

Üretim alanı çikolata heykel

Bakan Işık'a Genel Sekreter Kaldırım, **DOKA'nın Gümüşhane'de Yürüttüğü Projeler** Hakkında Bilgi Verdi

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, Gümüşhane ilinde çeşitli temaslarda ve açılışlarda bulundu.

Gümüşhane temaları kapsamında akşam saatlerinde resmi törenle Hükümet Konağı önünde karşılanan Bakan Işık, daha sonra Valilik şeref defterini imzaladı. Makamında Vali Dr. Yusuf Mayda'dan kentle ilgili brifing alan Bakan Işık, gazetecilere yaptığı açıklamada doğduğu toprakları Bakan olarak ziyaret etmenin kendisi için çok ayrı bir gurur vesilesi olduğunu söyledi.

Valilik makamında Bakan Işık'a Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, Ajansın Gümüşhane'de yürüttüğü projeler hakkında bilgi verdi.

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın Gümüşhane ilinde yürüttüğü projelerin Bölge ve ülke adına çok verimli ve değerli projeler olduğunu belirten Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, "Valimizin ve diğer arkadaşlarımızın yapacakları çalışmaları elimizden gelenin en iyisini yaparak destekleyeceğiz. İnşallah bizi Gümüşhane'nin Bakanı sayarsınız bizde kamu yöneticilerimizle birlikte el ele bu şehre daha fazla nasıl katkı sağlarsınız gayreti içerisinde oluruz." diye konuştu.

GÜMÜŞHANE İŞGEM KURULMASI PROJESİ

Gümüşhane Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın "Program Otoritesi" sıfatıyla yürütmekte olduğu Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı (BROP) kapsamında 6.5 Milyon Euro bütçesiyle Gümüşhane İş Geliştirme Merkezi Projesi (İŞGEM) Gümüşhane'de yürütülecek. Proje, 2013-2016 yılları arasında uygulanacak.

Gümüşhane Valiliği'nin Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı ile birlikte yürüteceği İŞGEM Projesi ile; 100 kişinin girişimcilik, yöresel ve organik ürün imalatı ile satış ve pazarlanması konula-

rında eğitilmesi ve İŞGEM modelinin tanıtılması yoluyla en az 10 girişimcinin işletme kurmasının sağlanması, firmaların ortak kullanacakları eğitim salonu, teşhir salonu ve kiralık işletme alanlarının kurulması; firmaların eğitimler ve teknik destekler yoluyla bilinçlendirilmesi, üretimin ve üretimde kalite artışının sağlanması ile firmaların rekabet güçlerinin artırılması, tanıtım-pazarlama birimi oluşturulması ve bu yolla marka ürünler geliştirilmesi amaçlanıyor.

GÜMÜŞHANE ORGANİK TARIM ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

Gümüşhane başta olmak üzere TR90 bölgesinin tamamına hizmet vermek üzere Organik Tarım Araştırma Enstitüsü'nün kurulması.

Organik tarım konusunda araştırmalar yapmak, bölge çiftçilerini eğitmek üzere tarımsal uygulama alanları kurmak, Ar-Ge merkezi kurularak organik tarımda kullanmaya uygun modern teknikleri geliştirmek ve özellikle organik gübre ve süt üretimine yönelik laboratuvarlar kurulmasını amaçlayan projenin toplam bedeli 4.8 Milyon TL.

GÜMÜŞHANE ORGANİK ÜRÜN ANALİZ LABORATUVARI

Gümüşhane ve TR90 bölgesinde hızla gelişmekte olan organik tarım sektörünün başlıca ihtiyacı olan analizleri yapabilecek akredite bir laboratuvar kurulması.

Gümüşhane Üniversitesi merkez laboratuvarının organik ürün analizi yapabilecek kapasiteye ulaştırılması, geliştirilen laboratuvarın akredite edilmesi ve bölgede sertifikasyon kuruluşlarının oluşturulmasını hedefleyen projenin bütçesi ise 3.5 Milyon Euro.

DOKA Yönetim Kurulu Toplantısı Artvin’de Yapıldı

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı’nın (DOKA) 50. Yönetim Kurulu Toplantısı Yönetim Kurulu Başkanı Ordu Valisi Kenan Çiftçi başkanlığında Artvin’de yapıldı.

Artvin il merkezine yaklaşık 17 kilometre mesafede bulunan ve 2009 yılında Artvin Valiliği’nce yaptırılan Atabarı Kayak Merkezi’nde düzenlenen toplantıya; Ordu Valisi Kenan Çiftçi, Artvin Valisi Kemal Cirit, Trabzon Valisi Abdil Celil Öz, Rize Valisi Nurullah Çakır, Giresun Valisi Hasan Karahan, Gümüşhane Valisi Yusuf Mayda, Belediye Başkanları, İl Genel Meclis Başkanları ve Ticaret ve Sanayi Odası Başkanları ile DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım katıldı.

DOKA’nın Artvin’e bugüne kadar 46 proje kazandırdığını belirten Artvin Valisi Kemal Cirit, “İlimize yaklaşık 6 milyonluk proje desteği sunulmuştur. Kalkınma Ajansları olarak bölgesel planlamalarda ciddi katkıyı önemsemekteyiz. İller kalkınacaksa ve zihinlerdeki paradigmatik değişim yaşanacaksa bu ancak bölgesel bir ivme kazanırsa anlamlıdır. 26 kalkınma ajansının kurularak faaliyetlerde olması da bunun en açık göstergesidir.” şeklinde konuştu.

“Karadeniz her yönüyle mükemmel bir bölgemiz” diyen DOKA Yönetim Kurulu Başkanı Ordu Valisi Kenan Çiftçi ise, “Bütün illerin kendine mahsus, kendine ait güzellikleri var. Ama birbirine de benzer yönleri var. Zaten DOKA’da 6 ilimizi bir araya getirerek, bu güzelliklerin inkişaf edilmesini, ortaya çıkmasını, turizm, ekonomi, sağlık, eğitim ve diğer alanlarda işbirliği içerisinde Türkiye’de olduğu gibi dünyada yerini alması için çaba ve gayret göstermektedir. Bu konu ile ilgili de hem dış fuarlarda hem de iç fuarlarda tanıtımlarla ilgili arkadaşlarımızın ve farklı birimlerimizin çalışmaları ve gayretleri devam ediyor.” diye konuştu.

Toplantı, gündemde yer alan TR90 Kış Turizmi Master Planının Değerlendirilmesi, Çalışma Bakanlığı İKGOP Desteği Kapsamında Başarılı Bulunan Ordu ve Giresun İllerinde Uygulanacak Projenin Değerlendirilmesi, devam eden projelere ilişkin sözleşme feshi taleplerinin görüşülmesi, 2014 yılı içerisinde başarılı bulunan Doğrudan Faaliyet Desteği Projelerinin Görüşülmesi, Kurumsal İşlemlerin Görüşülmesi ve dilek ve temennilerin ardından sona erdi.

III. Uluslararası Karadeniz Turizm Forumu Verimli Geçti

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası ve TÜRSAB Doğu Karadeniz Yönetimi ile beraber Ukrayna, Kırım Özerk Cumhuriyeti, Yalta'da düzenlenen 3. Karadeniz Uluslararası Turizm fuarına katıldı.

Bu sene Asya ve Amerika ülkeleri için Karadeniz havzasında ortak turizm ürünleri oluşturulması temalı olarak düzenlenen foruma; Ukrayna, Rusya, Gürcistan, İngiltere, Almanya, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, İsviçre gibi farklı Karadeniz ve Avrupa ülkelerinden turizm alanında çalışan kamu kurumları, STK'lar, özel sektör firmaları, liman otoriteleri ve proje temsilcileri ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ve Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) gibi uluslararası organizasyonlar katılım sağladı.

Forumu katılım sağlayan heyetimizden TTSO ve Karadeniz Kurvaziyer Platformu Başkanı M. Suat Hacısalihoğlu, "Karadeniz Havzasında İşbirliği Platformları", TÜRSAB Doğu Karadeniz Bölge Başkanı Suat Gürkok, "Dünya'da, Türkiye'de ve Trabzon'da Kurvaziyer Turizmi", ve DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, "Dünya'da ve Türkiye'de Kalkınma Ajansları ve Turizm" konulu konuşmalar gerçekleştirdi. Karadeniz Kurvaziyer Platformu ve TTSO Başkanı M. Suat Hacısalihoğlu, kurvaziyer turizmi alanında özellikle Karadeniz limanlarını kapsayan yeni tur programları geliştirilmesinin ve bu kapsamda bölge kamu kurumları, ticaret ve sanayi odaları ve liman idarelerinin yapacağı işbirliği sonucunda Karadeniz havzasının dünya kurvaziyer pazarından daha fazla pay alabileceğinin altını çizdi.

TÜRSAB Karadeniz Bölgesi Başkanı Suat Gürkok, küresel anlamda kurvaziyer turizmine olan ilginin artışı ile beraber özellikle Akdeniz ve Karadeniz gibi bölgelerin yeni destinasyonlar olarak kurvaziyer turizminde öne çıktığını belirtti. Gürkok, bu

trendin devamı ve artırılması için Karadeniz Bölgesi'ndeki ortakların beraber yapacağı çalışmaların önemine dikkat çekti.

DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, kalkınmada kullanılan önemli bir araç olarak kalkınma ajanslarının dünyada ve Avrupa'da ve Türkiye'de gelişimine ilişkin katılımcıları bildirerek bu ajansların kalkınma ve turizm gibi öncelikli sektör olarak belirlenen alanlarda bölgelerine sağladıkları kazanımlar ve fark yaratan projelerin önemine değindi.

Heyetimiz ayrıca, Sivastapol Ticaret ve Sanayi Odası, (Lyudmila I. Vishnya) Odessa Limanı (Elvira Lechinskaya) ve Kırım Özerk Cumhuriyeti Turizm Bakanı (Aleksandr Liyev) ile ikili görüşmeler gerçekleştirilerek turizm, ticaret ve kurvaziyer turizmi alanında gerçekleştirilebilecek ortak çalışma alanları ve işbirliklerini değerlendirdiler. Gerçekleştirilen ikili görüşmelerde önemli uluslararası turizm fuarlarında ortak tanıtım ve kurvaziyer platformu gibi bazı alanlarda işbirliği yapılması ve ortak projeler geliştirilmesi konularında mutabık kaldılar.

İnovasyon ve Biyoteknoloji Merkezi Protokolü İmzalandı

Trabzon'da kurulması planlanan İnovasyon ve Biyoteknoloji Merkezi'nin protokolü Trabzon Valiliği A toplantı salonunda imzalandı.

Toplamda 15 milyon TL. maliyeti olan İnovasyon ve Biyoteknoloji Merkezi'nin imza törenine, Trabzon Valisi Abdil Celil Öz ,TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu, TTSO Başkanı Suat Hacısalihoğlu, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, Ticaret Borsası Başkanı Şükrü Güngör Köleoğlu, Of Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Erdal Saral katıldı.

İnovasyon ve Teknoloji Merkezi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin 10 milyon TL.,Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın güdümlü proje desteği kapsamında 3 milyon 750 bin TL., TTSO ve Ticaret Borsası tarafından 1 Milyon 250 bin TL. desteğiyle kuruluyor.

Trabzon'un yenilikçi yatırımların ve biyoteknolojinin üssü olacağını belirten Vali Abdil Celi Öz, "Trabzon için çok önemli bir gün yaşıyoruz. Trabzon, bölgede tarihten gelen özelliği ile ticaret, sanayi ve ihracat kapısıdır. Son dönemde turizm alanında da önemli mesafeler aldı. Son yıllarda devletimizin AR-GE ve inovasyon alanında pek çok mekanizmaları var. Bu mekanizmalardan birisi Trabzon'da faaliyete geçen teknokentimizdir. Teknokentimiz, AR-GE çalışmaları konusunda Türkiye'de önde gelen kurumlar arasında bulunuyor. Bugün buna yeni bir hal ka ekliyoruz. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğimizin katkılarıyla İnovasyon ve Biyoteknoloji Merkezi'nin, Trabzon'da inşa etmenin protokolünü imzalayacağız. Trabzon'da bu anlamda önemli bir yatırım da KTÜ'nün 10 milyon TL. bedelle yapacağı merkezi laboratuvarıdır. Dolayısıyla teknokentimiz, üniversitenin merkezi laboratuvarı ve TOBB'un yapacağı İnovasyon ve Biyoteknoloji Merkezi ile beraber Trabzon, AR-GE ve inovasyon yatırımlarının üssü olacaktır. Bu yatırım sürecinde verdiği destekten dolayı TOBB başkanına ve yönetim kuruluna, ilimizin ticaret ve sanayi odası başkanına, ticaret borsamızın değerli başkanına ve yöne-

tim kuruluna, üniversite rektörüne, teknokent yönetimine katkılarından dolayı teşekkür ediyorum" şeklinde konuştu.

"İnovasyon Merkezi" Karadeniz İnsanının Zekasının Kazanca Dönüşeceği Yerdir

İmza töreninde, inovasyon merkezinin Karadeniz insanının zekasının kazanca dönüşeceği bir yer olduğunu söyleyen TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu ise, "TOBB olarak Trabzon Ticaret ve Sanayi Odamızın, Ticaret Borsamızın, Of Ticaret ve Sanayi Odamızın talepleri doğrultusunda Trabzon'a İnovasyon ve Biyoteknoloji Merkezi inşa edeceğiz. Biraz sonra bu hayırlı işin protokolünü hep beraber imzalayacağız. Özellikle bu kararların alınmasında katkı sağlayan yerel idarecilerimize, valimize, kalkınma ajansımıza, rektörümüze, oda ve borsa başkanlarımıza teşekkür ediyorum. Bazen inovasyon merkezinin ne olduğunu soruyorlar. Karadeniz'in müthiş zekasının kazanca dönüştüğü bir yer aslında. Bizim Trabzon'umuzda da bu zeka var. Bunun yatırıma dönüştüğü bir yer haline gelecek. Eğer herhangi bir kişinin bir fikri, yapacağı bir şey varsa buna her türlü imkan sağlanacak. Altı ayda şirketini kurup fatura kesebilecek duruma gelecek. Bu merkezde özellikle fikirler kuluçkaya yatacak. Buranın altyapısını karşılayacağız. Özellikle inovatif ürünlerin, yeni ve teknolojik ürünlerin, Türkiye'nin artık katma değeri yüksek ürünlerini dünyaya, hizmete sunuyor olması gerekiyor. Bunların olacağı en önemli merkezlerden bir tanesi İnovasyon merkezi olacak. Üniversite bu işin olmazsa olmazıdır. Bu kapsamda Trabzon'umuza bu hayırlı eseri kazandırmaktan dolayı büyük bir heyecan içindeyiz" dedi.

İmza töreninin ardından TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu ve beraberindeki heyet Valilik makamında Vali Abdil Celil Öz'ü ziyaret etti. Hisarcıkıoğlu, Vali Abdil Celil Öz'e plaket sundu.

Karadeniz Havzası Kruvaziyer Turizminde Atağa Kalktı

Kruvaziyer turizminden Karadeniz havzasının da pay alması için Türkiye, Rusya, Ukrayna ve Gürcistan işbirliğinde çalışmalar başlatıldı.

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, bir süre önce, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası'nın (TTSO) girişimi ile Türkiye, Gürcistan, Rusya Federasyonu ve Ukrayna'nın Karadeniz'deki liman şehirleri arasındaki turizmin geliştirilmesi ve yörenin turizmde atağa kalkarak özellikle kruvaziyer turizminden gerekli payı alması amacıyla Karadeniz Kruvaziyer Platformu'nun kurulduğunu anımsattı.

Platformun taraflar arasında turizmin gelişmesinde işbirliğini, ortak tanıtımı ve benzeri hedefleri amaçladığını söyleyen Kaldırım, Türkiye'den Trabzon, Gürcistan'dan Batum, Rusya Federasyonu'ndan Sochi, Ukrayna'dan Yalta şehirlerinin liman ile ticaret ve sanayi odaları arasında imzalanan protokol kapsamında Karadeniz'de Cruise turlarının geliştirilmesi için çalışmalarda bulunulacağını ifade etti.

Kaldırım, platformun Karadeniz'in doğusunda gerçekleştirilecek kruvaziyer turizmi faaliyetleri kapsamında tanıtımın yanı sıra pazarlama, ücretlendirme ve rekabet stratejilerini belirlemek adına da tarafların ortak hareket etme konularında işbirliğini hedeflediğini de belirterek, "Karadeniz Kruvaziyer Platformu'nun yönetimi, Trabzon, Yalta, Odesa, Batum ve Soçi illerinin ticaret ve sanayi odalarında olacak. Platform başkanlığı kuruluşun itibaren ilk ay için Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası'nda olacak" dedi.

Kruvaziyer turizminin Karadeniz Havzası için yeni bir olgu olduğuna işaret eden Kaldırım, "Karadeniz havzası kruvaziyer turizmi alanında yeni olmasına rağmen gelecek vaat ediyor. Karadeniz havzası, kruvaziyer turizmde ön plana çıkacak çok önemli bir destinasyon ve cazibe merkezi olmaya aday. Dünyada 1950'lerde başlayan kruvaziyer turizmi günümüzde çok önem-

li potansiyele ulaştı ve sektör her yıl yüzde 10 büyümeye sağlıyor. Geçen yılın verilerine göre 16 milyon turist kruvaziyer turizmini tercih ettiğini ve sektörün yaklaşık 35 milyar dolarlık piyasa değerine ulaştığını görüyoruz" diye konuştu.

DOKA Genel Sekreteri Kaldırım, Trabzon'a 14 yıl önce sadece iki kruvaziyer gemisinin geldiğini, artık bu sayının yılda 27'e ulaştığını, sayının 40'lara 50'lere ulaşmasını istediklerini vurgulayarak, "Trabzon'a gelen kruvaziyer gemi sayısının artması Karadeniz havzasının kruvaziyer turizmi açısından ne kadar büyük potansiyel taşıdığını ve ileride ne kadar gelişebileceğinin de göstergesidir. Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler arasında kruvaziyer turizmi açısından yapılan işbirliği, Karadeniz havzasının bu turizmden yeterli payı alması için tarihi bir adımdır" ifadelerini kullandı.

Kruvaziyer Gemiler Karadeniz'e Turist Taşıyacak

Karadeniz Kruvaziyer Platformu dört ülkenin katılımı ile Trabzon'da düzenlenen törenle kuruldu.

Karadeniz Kruvaziyer Platformu Protokolü imza törenine Türkiye adına Trabzon Valisi Abdil Celil Öz, Trabzon Belediye Başkanı Orhan Fevzi Gümrükçüoğlu, TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Salih Zeki Murzioğlu, TTSO Başkanı M. Suat Hacısalihoğlu, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, Trabzon Kültür Müdür İsmail Kansız, Trabzon Liman Müdürü Muzaffer Ermiş, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği Karadeniz Bölgesel Yürütme Kurulu Başkanı Suat Gürkök katıldı. Gürcistan'dan Gürcistan Trabzon Başkonsolosu Paata Kalandadze, Acara Turizm Departmanı Başkan Yardımcısı Mamia Berdenişvili, Acara Ticaret Ve Sanayi Odası Başkan Yardımcısı Giorgi Tutberitze katıldı. Rusya Federasyonu adına, Rusya Federasyonu Trabzon Başkonsolosu Dimitry N. Talanov, Ukrayna'dan Kırım Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Oleksandr Petroviç Basov ve Başkan Yardımcısı Klavdiia Diakovych katıldı.

Törende konuşan Vali Abdil Celil Öz, kültür, tarih ve doğal güzellik olarak dört şehrin birbirinden ayrılmayacak özellikte olduğunu belirterek, "Komşu ülkelerimizle hükümetler düzeyinde, siyasi ve ekonomik ilişkiler konusunda her geçen gün önemli ve güzel gelişmeler yaşıyoruz" dedi. Karadeniz Havzası'nı paylaşan ülkelerin bazı illerinin ekonomik, kültürel ve son yıllarda artan şekilde de turizmde işbirliği konusunda önemli potansiyeli olduğunun görüldüğünü ifade eden Öz, "Son yıllarda turizmde hem turist sayısı hem de turizm destinasyonları açısından hızlı bir gelişmenin olduğunu görüyoruz. Gücümüzü birleştirirsek, bu konuda platformun taraftarı olan bütün şehirlerimiz mutlaka kazançlı çıkacaktır" diye konuştu.

TTSO Yönetim Kurulu Başkanı Suat Hacısalihoğlu ise Karadeniz Kruvaziyer Platformu'nun, Karadeniz havzasındaki ülkelere bağlı şehirlerin turizmden gerekli payı almaları amacıyla kurulduğunu söyledi. Kruvaziyer turizminin belirli gelir düzeyi üzerinde olan insanların daha çok kültür, tarih ve doğal güzellikleri gezerek, görerek yaşamaları için yapılan turizm çeşidi olduğunu belirten Hacısalihoğlu, "Şehrimize gelen yılda yaklaşık 27 gemi ve 4 bin civarında ziyaretçinin hemen hemen yüzde 70'ini Amerikalı turistler olmaktadır. Karadeniz havzasına dışarıdaki havzalardan turist getirmek suretiyle turizmden pay almak amacıyla yola çıktık. İmza atacağımız protokolda esas amacımız,

Karadeniz havzası içinde yeni bir kruvaziyer hattı geliştirmek suretiyle bölgenin zenginliklerini hep birlikte kazanmak olacaktır" şeklinde konuştu.

2000'DEN BU YANA TRABZON'DA KRUVAZİYER TURİZMİ

DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, kruvaziyer turizminin bölgenin yanı sıra Karadeniz Havzası için de yeni bir olgu olduğuna dikkati çekerek "Karadeniz Havzası bu alanda yeni olmasına rağmen, gelecek vaat eden kruvaziyer turizmde ön plana çıkacak çok önemli bir destinasyon, cazibe merkezi olmaya aday. Dünyada 1950'lerde başlayan kruvaziyer turizmi günümüzde çok önemli potansiyele ulaştı ve her yıl yüzde 10 büyümeye sağlamaktadır. 2013 yılı verilerine baktığımızda, 16 milyon turistin bu turizm şeklini tercih ettiğini ve yaklaşık 35 milyar dolarlık piyasa değerine ulaştığını görmekteyiz" ifadelerini kullandı.

Trabzon'a 2000 yılında iki kruvaziyer gemisinin geldiğini, bugün ise sayının 27'e ulaştığını dile getiren Kaldırım, "Sayının artması, Karadeniz Havzası'nın ne kadar büyük potansiyel taşıdığını ve ileride ne kadar gelişebileceğinin de göstergesidir. Bu açıdan değerlendirildiğinde bu işbirliği adımı adeta tarihi bir adımdır" dedi.

Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası'nın girişimi ile Türkiye, Gürcistan Rusya Federasyonu ve Ukrayna'nın Karadeniz'deki liman şehirleri arasında kurulan Karadeniz Kruvaziyer Platformu, taraflar arasında turizmin gelişmesinde işbirliğini, ortak tanıtımı ve benzeri hedefleri amaçlıyor. Türkiye'den Trabzon, Gürcistan'dan Batum, Rusya Federasyonu'ndan Sochi, Ukrayna'dan Yalta şehirlerinin liman ve Ticaret ve Sanayi Odaları arasında imzalanan protokol kapsamında Karadeniz'de Cruise turlarının geliştirilmesi kapsamında çalışmalarda bulunulacak. Platform, Karadeniz'in doğusunda gerçekleştirilecek Kruvaziyer turizmi faaliyetleri kapsamında tanıtım, pazarlama, ücretlendirme ve rekabet stratejileri belirlemek adına taraflar ortak hareket etme alanlarında işbirliğini hedefliyor. Karadeniz kruvaziyer Platformu'nun yönetimi Trabzon, Yalta, Odesa, Batum ve Soçi illeri Ticaret ve Sanayi Odalarında olacak. Platform başkanlığı kuruluşun itibaren ilk ay için Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası'nda olacak.

Suudi Arabistan'da Tanıtım ve Kurumsal İşbirliği Ağları Genişletildi

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası temsilcileri ve işadamlarından oluşan heyet Suudi Arabistan'ın Cidde kentinde düzenlenen turizm fuarına kapsamında bazı temaslarda bulundu.

Başta Trabzon olmak üzere Doğu Karadeniz Bölgesi genelinde son yıllarda artan Arap turist hacminin daha da artırılması, bu gelişmenin Doğu Karadeniz Bölgesi ile Suudi Arabistan ve ülkedeki kurumlarla ticari ve kültürel işbirliği alanlarına da kaydırılması amacıyla kurumsal ziyaretler gerçekleştirildi.

Trabzon Ticaret ve Sanayi ve Sanayi Odası Başkan Yardımcısı Coşkun Kahraman'ın başkanlık ettiği Türk Heyeti, öncelikle Suudi Arabistan'ın en önemli iki kenti olan Cidde ve Mekke Ticaret ve Sanayi Odalarını ziyaret etti. Türk Heyetine Türkiye'nin Cidde Başkonsolosu Fikret Özer, Ekonomi Ataşeleri Erbülent Kurşun ve Cavit Özdem eşlik etti.

Cidde ve Trabzon Ticaret ve Sanayi Odaları Kardeş Ticaret Odaları Olacak

Cidde Ticaret ve Sanayi Odası Başkan vekili Ziad Al-Bassam'ın ağırladığı heyetin öncelikli gündemi iki ülke arasında artan yakınlığın iki şehir arasında da artırılması idi. Al-Bassam Türkiye'yi iyi tanıdığını, halihazırda ticari bağlantıları olduğunu bundan dolayı Trabzon Heyetini ağırlamaktan duydukları memnuniyeti ifade etti. İki ülke arasında hızla artan turizm hacminin yarattığı ivmenin ticari kültürel ve ekonomik alanlara da yansımaları gerektiği dile getirilirken ilişkilerin bundan sonraki süreçte daha yakın temas halinde olunarak devam etmesi ve Cidde ve Trabzon Ticaret ve Sanayi Odalarının kardeş odalar ilan edilerek her türlü işbirliği için ortak irade beyan edilmesi konusunda mutabakata varıldığı belirtildi.

Heyet adına konuşma yapan Coşkun Kahraman Cidde TSO yönetimini Trabzon'a yatırıma davet ederken projeleri ve yatırım imkanlarını yakından görebilmeleri için Cidde TSO yönetimini Trabzon'a davet etti.

Mekke'de Öncelikli Gündem Ticari Yakınlaşma

Mekke Ticaret ve Sanayi Odası Başkan Vekili Dr. Mazin Fouad A. Tuni ve üst yönetiminin karşıladığı ziyaretin gündemi iki tarafın da ticari ve ekonomik ilişkilerin bundan sonraki süreçte geliştirilmesi ve bunun için Ticaret Odalarının bu işte köprü olması için birlikte çalışması gerektiği belirtildi.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nin önde gelen sektörlerinden olan turizm, kuyumculuk, inşaat ve gayrimenkul ve gıda alanlarında Mekke'den başlayarak fırsatların değerlendirilmesi ve karşılıklı pazar hacimlerinin artırılması konuları üzerinde duruldu. Bunun yanı sıra Doğu Karadeniz Bölgesi için geliştirilen bazı turizm projelerinin tanıtımını yaparak Mekkeli iş adamlarını yatırım yapmaya ve yatırım fırsatlarını görmek üzere bölgeye davet edildi.

Suudili bazı işadamlarından bazılarının bölgeyi ziyaret ettikleri ve bu bakımdan Trabzon ve bölgeye aşina oldukları belirtildi. Toplantıda ayrıca karşılıklı ticaret heyetlerinin düzenlenerek B2B (Birebir İş Görüşmesi) iş zirvelerinin organize edilmesi ve en yakın zamanda Suudi heyetin bölgede ağırlanması önerildi.

Trabzon Arap Turizm Örgütü'nün Gündeminde

Ziyaretlerin son durağı olarak Arap Turizm Teşkilatı'nı ziyaret eden DOKA heyetini Başkan Dr. Bandar Fahad Al-Fehaid ve Teşkilat yönetimi ağırladı. Türk heyeti olarak ziyaretlerinden memnun olduklarını belirten Al-Fehaid, Türkiye'yi iyi tanıdıklarını İstanbul başta olmak üzere Bursa ve Yalova'yı sıkça ziyaret ettiklerini, buralarda halihazırda turizm ve gayrimenkul yatırımları bulun-

duklarını ifade ederken ayrıca Trabzon'un da bir süredir gündemlerinde olduklarını turizm ve gayrimenkul alanlarındaki fırsatları incelediklerini belirtti. Başkan, ayrıca, Mevcut durumda Arap turizm modeli için en uygun destinasyon olan Türkiye'de farklı bölgelerde önemli fırsatlar bulunduğunu bunları da değerlendirmek istediklerini ifade etti.

Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Başkan Yardımcısı Coşkun Kahraman son dönemde Doğu Karadeniz Bölgesi'nin Suudlu Arap Turistler arasında oldukça popüler olduğunu, bu potansiyeli daha ileriye taşımak için yoğun tanıtım ve işbirliği faaliyetleri yürüttüklerini ayrıca Arap Turizm Teşkilatı ile ilişkiler geliştirmek istediklerini bu vesile ile Arap turizmini bölgede daha ileriye taşımak istediklerini ifade etti. Bu amaçla Arap Turizm Örgütü üst yönetimini Trabzon'a gelmek üzere davetlerini ilet-tiklerini belirtti.

22 Arap ülkesini temsil eden Arap Ligi'ne bağlı bir organizasyon olarak Arap Turizm Teşkilatı Arap ülkelerinin kendi aralarındaki turizm hareketlerini ve işbirliklerini geliştirme amacını yanı sıra diğer ülkelere olan yatırım ve turizm hareketlerini de yönlendiren önemli bir kuruluştur. Teşkilat, 2013 yılında Bursa'yı Arap Turizmi için yılın destinasyonu ilan etmiştir. Teşkilat yönetiminde bazı iş adamlarının Türkiye'de turizm alanında yatırımları bulunmaktadır.

DOKA, Learning With JICA

Japan International Cooperation Agency (JICA) and Eastern Black Sea Development Agency (DOKA) have been developing cooperation since April 2012 with the Project called “DOKA-JICA Capacity Building Project”. This project will end on March 2015. Mr. Masanobu KIYOKA has been working with DOKA for the Project as Chief Advisor since March 2013.

Within the framework of the Project, two study visits were organized to observe good practices of local development in different areas of Japan for three weeks in 2012 and 2013, and sixteen DOKA expert staff attended these visits. An action plan (AP) has been prepared in the light of experiences gained in the study visits, and in December 2013, activities started to implement the AP with the following four components.

The first component can be considered as the first step as this component is considered toward awareness rising of the target groups based on Japanese good practices in eco-tourism, production and marketing of local products. Besides, these target groups will be assessed in terms of attitude and attention. Working group of this component will first define the proper target groups, and do face to face interaction for the assessments of their areas.

Second component is further step of the first component. The target groups both defined and assessed in the first component will be supported by the necessary information and capacity development for the action. The crucial point is that technical support must be designed specifically for the target group itself. The most important aims of these two components are: (1) to define the real target groups and potential ones serving in developing eco-tourism and local products; and (2) to increase their capacity by tailor-made supports.

Çetin Oktay KALDIRIM - DOKA General Secretary

Third component is to build in a “Process Improvement System” which serves a purpose of making continuous improvements within the Agency. This is called in Japanese literature as KAIZEN whereby knowledge and skills of the Agency staff and also their job satisfaction will be increased by improving the work process. Thus, non-value added processes will be eliminated/revised, sense of belonging to the organization will be increased, inter-departmental communication will be encouraged, cost-effective and time-efficient approach will be followed as concrete steps.

Fourth component is to establish a continuous think tank platform which will be recognized firstly in DOKA itself and gradually spreading further into the local society in the mid-term. With this aim DOKADEMİ is designed and established as a dynamic structure fed by three other sub-components. DOKADEMİ will organize monthly forums for DOKA staff in short term, and in mid-term and long term period, related institutions/private enterprises in DOKA Region will be covered as the target group of monthly forums. These monthly forums will: (1) provide a “place” where development-oriented intellectual as well as practical opinions can be exchanged and resource persons in different sectors will be invited as guest speakers; (2) direct researches on important sectors/areas in the Region; and (3) evaluate the projects supported by the Agency. In so doing, this institution is expected to provide opportunities for networking and cooperation activities in the Region.

On 28th February “First DOKADEMİ Monthly Forum” has been organized, and two presentations have been prepared by DOKADEMİ members on “Impact Analysis of the “Nut Buffet Project”, and “Experiences of the “Local Industry Development in Agricultural Regions by Strengthening Capacity of Management and Marketing”

Training in Japan". For the following monthly forums, both external guest speakers and Agency staff will be invited and DOKADEMI is expected to make a great effect for the capacity building of Agency.

Within "DOKA-JICA Capacity Building Project" a rural study has been carried out. The study has been conducted by Prof. Dr. Sadao Tokuno from Kumamoto University, Assistant Professor Dr. Tolga Özşen from Çanakkale Onsekiz Mart University, JICA Chief Advisor Masa Kiyoka and Agency experts between 2-12 July 2013 and 20 August-5 October 2013. In this rural study, five villages in the Eastern Black Sea Region (TR90) have been chosen, and factors related to demography and livelihood have been taken into consideration in order to analyze the today-past changes and to make future projections of these villages. Information of households and families in terms of structure, source of income, asset ownership, educational status, job status, division of labor in the family, relations between the immigrants and other family members have been analyzed to assess the extent of structural resilience and sustainability of these five villages in the Region.

This study aimed at considering multi-dimensional and deep effects of immigration, including rural livelihood sustainability, and creating awareness on the rural population. Moreover this study encourages the capacity improvement of DOKA staff about analysis and planning of rural area.

Together with this study, a seminar program has been organized in the Agency, and related participants working in rural development (farmers, directorate of agriculture and forestry, directorate of planning, cooperatives, etc.) in the Region have been invited. In the seminar program Michino-no-Eki Centers (roadside sales stations) are introduced as a direct interactive point between the rural producers and urban consumers as a good practice in Japan. During the program, ideas about the possible implementation chances both on Regional and Turkish cases have been exchanged.

In addition to these, JICA also provides trainings for experts. Since 2011, 6 experts from DOKA have attended trainings in Japan. Trainings were about rural development, participatory local social development, enhancing women in rural areas, planning and managing of eco-tourism activities, promotion and marketing of tourism in Japanese Markets, development of tourism and local products through SMEs.

Activities of "DOKA-JICA Capacity Building Project" are managed by Ms Eda TIRYAKI who is the DOKA expert and project full-time counterpart. I would like to take this opportunity to appreciate her efforts, and wish success for her future work.

Kenan ÇİFTÇİ, Esteemed Governor of Ordu Province and Executive Board Chairman of Eastern Black Sea Development Agency (DOKA) shared with us his valuable thoughts on Development Agencies, Black Sea Region and Ordu.

Ideas about DOKA Bulletin

It is an inevitable fact that governmental institutions and non-governmental organizations together with other associations staying in touch with society are all supposed to inform people in their sphere of influence about their corporate profile and ongoing activities. When we consider call for projects and agency supports, DOKA Bulletin is of high importance for public institutions and non-governmental organizations as well as industrialists who are in pursuit of investment opportunities. Thus, I deeply appreciate the time and effort you have spent on this bulletin.

General Assessment of DOKA and Its Overall Progress

DOKA is one of the unique development agencies benefiting from European Union funded projects. In my opinion, DOKA is quite successful in carrying out such projects, and I hope that it would achieve more efficient results hereafter. DOKA stays ahead of other development agencies thanks to its qualified and experienced staff having an executive way of thinking. I think that they all make reasonable efforts to fulfil their tasks. Absolutely, we cannot realize everything we have planned, but I believe we will in time. Recently, we are thinking on the sort of projects required to be implemented in our region within the scope of Vision 2023.

Regional Development and Prominent Sectors Offering Investment in Eastern Black Sea Region

Each city has to be given a specific priority. In Black Sea region, tourism is undoubtedly one of the leading sectors. Our region offers many outstanding natural beauties and greenery. Most probably, such a landscape covered in different shades of green is rarely encountered in other parts of Anatolia and even in Europe.

Secondly, fishing sector is common in Black Sea Region where the coastal areas remain untouched for fishing and gourmet restaurants. Our region is also famous for its plateaus, but they need to be introduced well in order to attract the attention of many tourists.

In addition to these, new industrial zones which are friendly to nature and environment are necessary for eastern Black Sea region to provide new employment. Since our region is not geographically wide enough for large horizontal constructions, we need to build up factories growing vertically in order to save land. Research and Development Centers are also required to be founded in our region.

Education is another sector that we should give utmost importance because establishing new universities to provide quality education are fundamental for regional development. We also need congress centers to hold international organizations and conferences.

Overview of Priority Investment Sectors in Ordu

Industry, in particular agricultural industry based mostly on hazelnut production, as well as textile and mining are leading sectors in Ordu. Organized Industrial Zone available in our city is working at full capacity, and we are in an attempt to construct a new one. Meanwhile, there is not any space left inside the Fatsa Organized Industrial Zone. Thus, we need to extend its capacity into nearby areas. The condemnation proceedings have also been initiated for Ünye Organized Industrial Zone.

Within the scope of The Regeneration Project of Airport Surroundings, we are trying to develop new sound system especially for Ordu city center. In addition to this, we are planning to develop port and logistics center in Fatsa. There are also some studies on airport transportation in Ünye. The researches on hazelnut carried out in Ulubey town are among the important steps that we have taken towards improving Ordu city.

Furthermore, tourism plays an important role in Ordu. There is an untouched coastline of 121 km long. You can find gourmet restaurants on our clean coasts. The cuisine of villages has a wide range of local dishes about more than eighty. There are 26 plateaus where almost fifty different kinds of fruits are grown. Ordu is also rich in historical monuments. For this reason, tourism is very important for Ordu.

Like industry, education and health care are among fundamental sectors. Ordu is the number one city of Turkey not only in terms of hazelnut production but also of kiwi fruit production and beekeeping. It is worth mentioning that fish farming sector both in sea and inland waters is quite common in the city.

It is obvious that five hundred thousand people living in İstanbul from Ordu and Giresun would visit and revitalize the region thanks to Ordu-Giresun Airport.

Suggestions for Investment Potential in Ordu

The infrastructure for textile sector is ready for investment. Hazelnut production sector is another area of investment. In terms of agricultural industry, the region needs to increase investment in areas ranging from cold storage to cold chain transportation. Both rural and coastal areas of the city offer many opportunities for tourism investments. I sincerely invite all the investors to our beautiful city.

The Regeneration Project of Airport Surroundings

The project to regenerate airport surroundings paves the way for more development in a region. In this context, we firstly investigated the surroundings of Kista district of Stockholm Municipality, where Ericson has its headquarters. Then, we observed how potato fields in Charleroi city of Belgium have turned into a center of factories in years. Sophia Antipolice, a technology park in Nice, is another regenerated area. Certainly, they all have been developed in a period of twenty five or thirty years. Today, they provide employment to twenty thousand people. When we consider the extended areas, the number of people employed in these centers is almost hundred thousand. Without any doubt, such centers set a good example for regenerating airport surrounding in our city.

The Construction Process of Ordu-Giresun Airport and Its Future Contribution to Ordu City

The airport is still under construction. The runway has just been laid out. In March, systems related to filling process will be completed. Landing lights are being installed on airport runway. Tender procedure for superstructure has been completed. Following the construction of radar station and landing platforms, airport will be inaugurated in the second half of the year.

As I mentioned before, when the airport starts its operation, there would be a great increase in many sectors such as agriculture, tourism, industry, education, and social facilities. Without any doubt, most of the tourists who are travelling from other regions by plane prefer to go to places nearest to city airport. As it is known, number of tourists who visited Trabzon is about 2.5 million. However, just two hundred fifty thousand tourists visited Ordu. The reason is that the distance between Ordu and Trabzon Airport is approximately two or three hours. Thanks to the Ordu-Giresun airport, our visitors can directly come to Ordu, because our city has a great tourism potential like Trabzon. To my opinion, even in the first year of its operation, the airport would provide an increase of 100 percent in all sectors.

The Black Sea- Mediterranean Road Project known as 'Valley Road'

The Black Sea-Mediterranean Road has been a

dream project for ages. In 1870, Ottoman Sultan Abdul Hamid had French engineers draft this valley road project which aims at connecting Black Sea to Mediterranean Region through Central Anatolia. However, the project could not be realized in that period. In 1920, there were also some negotiations on the issue of its construction in Grand National Assembly of Turkey.

Significant progress has been made since the construction work began in 2010. A big part of the project will be completed within this year. The 88 km road project consists of six stages. There will be 22 tunnels. It has the standards of A1, A2, and A3. Different methods have been applied in specific parts of the project.

Now, it takes three hours to drive from Ordu to Mesudiye. Thanks to this road, it will take only one hour. I firmly believe that when the project is actualized, it will justify its necessity, as thought in the past. Indeed, this project is quite important to revive the economy in Ordu Province.

The Performance of Ordu Investment Support Office

I am well pleased with the efforts of experts in Ordu Investment Support Office. This professional team of experts tries its best to guide and broaden horizons of public institutions or private companies on the issues of investment opportunities and call for projects supported by Eastern Black Sea Agency.

The Rising Stor of Ordu (Fatsa)

FATSA in the eyes of District Governor, Mr. Bekir ATMACA

employment opportunities.

FATSA is one of the first things come instantly in your mind when you think of “Black Sea” region. The district has recently become a center of attraction thanks to its strategic location which offers many social, cultural, and commercial facilities as well as qualified educational institutions.

With its population over one hundred thousand, Fatsa has gradually been developed through many investments in recent years. In addition, Fatsa Organized Industrial Zone provides new em-

Fatsa would inevitably turn into a center of attraction in the region with its high-quality health services in private hospitals and policlinics as well as a new state hospital to be built with a patient capacity of 300 beds. Our district also attracts many investors since it is located in the priority area of investment incentives.

Hazelnut is the leading source of agricultural income in Fatsa. Apart from hazelnut production, the district contributes to national economy with sectors such as cut flowers, kiwi fruit, fishery, and beekeeping. The port and fishing shelters in Fatsa are also major sources of income for coastal dwellers who earn their living with fishing.

Fatsa is one of the important tourism centers in the region with Haznedaroğlu Mansion, Thermal water springs in Ilıca town, Lake Gaga, and Mount Cingirt rock tombs and ancient remains as well as its island and beaches where the green land meets the blue sea in a perfect harmony.

FATSA From Past to Present

The history of Fatsa dates back to antiquity, when the coast was settled by Cimmerians, Persian people, and Ancient Greek colonists in the centuries BC, followed by Alexander the Great and his successors.

The town grew in importance under the Kingdom of Pontus, particularly during the reign of Pharnaces II, who built the town here in the 1st century BC. The oldest recorded name of the district is Polemonion after Polemon I of Pontus. Boloman, as a derivative of Polemonion, is the modern name of the river passing through Fatsa. The present name, Fatsa, has been influenced by Fanizan, the name of the daughter of King Pharnaces II of Pontus.

Following the demise of Pontus, the area passed into Ancient Rome and Byzantine Empire hands. Turkish peoples came to the area in the 11th century following the

Battle of Manzikert and the Black Sea coast was quickly conquered by the Danishmends emir "Sevli Bey", and settled by Turkish immigrants. In the 13th and 14th centuries, Genoese traders established trading posts along the coast, and Fatsa became one of the most important of these. There is a stone warehouse on the shore built in this period.

Fatsa was shortly occupied by Empire of Trebizond. The Genoese presence in the Black Sea ended with the fall of Constantinople but Fatsa later thrived again under the Hacı Emir Oğulları Anatolian Turkish Beyliks in the late 14th century and became part of the Ottoman Empire in 1427. It was part of Canik sanjak until 1921. It became a district of Ordu Province, following the formation of the Republic of Turkey in 1923.

Summary Info

Date of Declaration	4 th December 1920
Distance to Ordu Province	39 Km.
Altitude	10 Meter
Population (2013)	105.960
Area	570 Km ²
Municipalities/Towns	Fatsa, Aslancami, Bolaman, Geyikçeli, Hatipli, Ilıca, İslamdağ, Kösebucağı, Yalıköy
Number of Villages	58

General Information

Fatsa is a district of Ordu Province in the central Black Sea region of Turkey. It lies between latitudes 41° N, and longitudes 37° and 38° E. It borders the Black Sea to the north, Kumru to the southwest, Korgan, Çamaş, Çatalpınar to the South, and Perşembe to the east.

It is located on Ordu-Samsun Highway, and the distance from Fatsa to Samsun Province is 112 km and to Ordu Province is 39 km.

The district is a strip of coastline with hills and rocky mountains. The Canik Mountains run parallel to the coast behind Fatsa. The rivers located in this area are Boloman, Elekçi, Şerefiye, and Kurtuluş. Lake Gaga is situated 10 kilometer south-east of the town.

Fatsa has a fairly typical Black Sea climate with cool winters, warm summers and high humidity. There is a slight difference in temperature.

According to the data obtained from ADNKS (address based population registration system) in 31 December 2013, the population of Fatsa has reached 105.960. Its

population density has been estimated at 187 people per km². There are eight towns, 58 villages, and 61 quarters both in center and around the towns.

In urban areas, the local economy mostly depends on agriculture and livestock, and hazelnut production is the major source of income. The rate of unemployment is quite low in the center thanks to Organized Industrial Zone, fishery, and trade.

Fatsa has a rich cultural heritage since it carries the traces of many civilizations from Cimmerians, Persians, Pontus Greek, Danishmends, Genoese, to Ottomoman Empire.

A number of places in and around the district attract many visitors and tourists, including Lake Gaga, Cingirt ancient rock tombs, Tekke Mosque, Boloman Castle, Haznedaroğlu Mansion, Boloman Stone Mosque, Yalıköy Mosque, Kabakdağı ancient dungeon and ecotourism village, Taşlıca stone bridge, thermal water springs in Ilıca town, and Fanizan Bungalow Houses.

Lake Gaga

Lake Gaga, surrounded by hazelnut trees is 10 kilometres to the south-east of Fatsa. There is a small island in the center of the lake.

Bolaman Castle and Haznedaroğlu Mansion

Bolaman Castle is a converted castle situated in Bolaman region. It is a symbol used for touristic souvenirs. A wooden mansion known as the Haznedaroğlu was built on the inner castle in the 18th century. It is an example of civil architecture of our region.

Cingirt Ancient Rock Tombs

The ruins of the ancient rock tombs on Mount Cingirt are believed to be from the era of Hellenistic and Pontic Greeks in centuries BC.

Thermal Water Spring of "Ilica"

Thermal Water Spring, coincidentally discovered by a shepherd while grazing his cattle on ivy garden in Ilica town, is today visited by many people searching for cures. The facility has also a restaurant and tea garden.

Kabakdağı Ecotourism Village

The distance from Fatsa to village is 9 km. Kabakdağı Ecovillage is unique in the region for its ecotourism potential and organic farming. The village captures attention with its local foods, rich vegetation, trekking, and folklore peculiar to that town.

The City of Chocolate (Gülyalı)

GÜLYALI in the eyes of Distirct Governor, Mr. Cuma EMEÇ

Gülyalı is a small district having a population of almost nine thousand. Despite being situated in a small area, its location is well placed to encourage new investments for development.

Ordu province has recently attempted to increase investments in Gülyalı region, and the construction of Ordu-Giresun Airport is the strongest evidence supporting this fact. When we consider the populations of these two provinces, Ordu-Giresun Airport would inevitably change the entire face of Gülyalı.

Our second project is Chocolate Park which is supported by Eastern Black Sea Development Agency within the scope of guided projects. Hazelnut is the main source of income for most of our local dwellers; and this project would find a solution to alternative use of hazelnut as an important production input. Thanks to Chocolate Park project, we would take a giant step forward in sector of chocolate boutique. There is no doubt that these two great projects would renovate the whole district.

Gülyalı From Past to Present

It is known that Gülyalı, formerly Abulhayır was home to many tribes centuries ago. This region had always been a center of attention because there were many opportunities for those tribes such as coastal fishery, sea transportation by ships or sail boats through Black Sea, rich timber forests, and lands rich in iron, copper, silver, and leaden.

Xenophon was a Greek historian, soldier, mercenary, and student of Socrates. In the year 400 B.C, when Xenophon and mercenaries under the name of Ten Thousand were fighting their way out of Persia, the first Greek city they reached was Trebizond. They followed the coastal routes and came to Giresun. After leaving Giresun, they made their way to a small town called Kotyora, known as Ordu. The Ten Thousand reached the border of the land of the Mossynoiks (Xenophon used this word, which in the Hellenes' language meant "people who live in wooden houses" to refer to this tribe, who lived between Giresun and Ordu.) Today, this land is known as Gülyalı. Xenophon him-

self stated that Hellenes had plundered the land and they had found grain and breads stored over one year. According to what we have learnt from the information Xenophon has given us, people in this region engaged in agriculture and growing chestnut trees. They also made wine, and salted and preserved the meat of the dolphins they hunted. Together with this, they produced fish oil, which they used just like olive oil.

Gülyalı has been entirely within the borders of Anatolia since 12th century. In 1971, the name Abulhayır, coming from Arabic origin, was changed with Gülyalı, a newly coined Turkish term in which 'Gül' stands for rose and 'Yalı' stands for shore. Following this change, Municipality of Gülyalı was founded in 29th February 1972, and the town became a district of Ordu Province in 1987.

Summary Info

Date of Declaration	19 th June 1987
Distance to Ordu Province	12 Km.
Altitude	100 Meter
Population (2013)	9.116
Area	112 Km ²
Municipalities/Towns	Gülyalı
Number of Villages	6

General Information

Gülyalı is a town and district of Ordu Province in the Black Sea region of Turkey, 12 km east of the city of Ordu, towards Giresun. This small town has a perfect harmony of green and blue. Without no doubt, the future of tourism in Gülyalı is promising with all the potential for development.

Gülyalı covers an area of 112 km² and the town lies at an elevation of 0 meter. It is located on Ordu-Giresun Highway, and the distance from Gülyalı to Samsun-Çarşamba Airport is 128 km and to Trabzon Airport is 170 km. Ordu-Giresun Airport, the construction of which is supposed to be completed in 2014, is within the border of Gülyalı district.

Gülyalı has a fairly typical Black Sea climate with cool winters, warm summers and high humidity. The average humidity is 76% and annual rainfall is 100 mm.

According to the data obtained from ADNKS (address based population registration system) in 31 December 2013, the population of Gülyalı has reached 9.116. Its population density has been estimated at 81 people per km².

There are 6 villages, and 7 quarters in the center. The villages of Gülyalı district include Turnasuyu, Taşlıçay, Mustafalı, Kestane, Ambarcılı, Ayrılık.

The rivers located in this area are Turnasuyu, Değirmendere, Hoşküy, Fasılıcık, Divani and Abdal that has a border with Piraziz district.

The region is suitable for commercial hazelnut production, but other crops can be partly produced due to hilly land of the district. There are plants manufacturing ceramic and woodwork as well as hazelnut industry. Besides, fishery contributes to local livelihoods and economies.

Although there are not a great number of places of sightseeing and tourist attractions in Gülyalı, Chocolate Park project supported by Eastern Black Sea Development Agency and Ordu-Giresun Airport would lead to an increase in its tourism potential in the very near future.

Project Info

Project Name Yalçınlar Steel is Adding Value Throuhg Innovation
Beneficiary Yalçınlar Steel Import/Export and Trading Co. Ltd
Total Budget ₺ 244.500,00 **Grant Amount** ₺ 122.250,00 (50,00%)
Project Duration 8 Months

THE PROJECT OF “YALÇINLAR STEEL IS ADDING VALUE THROUHG INNOVATION”

“We were doing the business of transportation and direct exporting between the years 2000 and 2010. In 2010, our company started producing under the name Yalçınlar Steel” said Hasan Yalçın, the owner of the company, adding, “We have never been supported by a government credit or grant to make investment. We base all our investments solely on our own sources and asset. This Project supported by Eastern Black Sea Development Agency, is the first government supported investment of our company. We produce roofing materials such as steel construction, sheet metal and profiles. At the beginning of the Project, we employed five workers. Following May, which is the peak hiring season in construction sector, we would like to increase our employment capacity by hiring some new employees, he said.

Project Info

Project Name Energy Food Production Center of Ordu Opening Up to The World
Beneficiary Gençtürk Agriculture, Industry and Trade Ltd. Co.
Total Budget 582.002,00 TL **Grant Amount** 218.804,03 TL (41,44%)
Project Duration 6 Months

THE PROJECT OF “ENERGY FOOD PRODUCTION CENTER OF ORDU OPENING UP TO THE WORLD”

“Mesut Altaş laid the foundation of Altaş Group of Companies in 1957”, said Uğur Altaş, the General Manager, adding, “Our family company which has a long history of progress in four sectors and six distinct product segments finally came up with one of Turkey’s important oil brands, Çotanak. Our primary purpose is to make a difference in Turkey and then on the international stage”, he said.

Altaş further indicated that “Everybody has a dream no matter how old or young you are. Even on your death bed, you can dream. It is a known fact that Ordu is the largest hazelnut and honey producer in Turkey. So, the common dream of all the shareholders in our group of company is to produce a new value-added product made out of our own hazelnuts and honey”, he said.

Altaş sheds light on the fact that they produced a new product called Balfin, and he said “We won the right to use the name Balfin twenty years ago”.

It was the turning point in our life to make our dreams come true. Up to two years, it was nothing more than a dream, but today we have realized it with the machine park founded two years ago”. He also stated that “Balfin which is composed of 68% hazelnut, 20% honey, 2% sesame seed paste, 2% milk powder, %8 vegetable oil and containing no additives or sugar, is a speacial energy food useful for your health.

Project Info

Project Name Spreading CEMSAN Innovative Products of Blacksea All Around The World

Beneficiary Cemsan Electronic Devices Industrial and Trading Co., Ltd

Total Budget ₺ 581.750,00 **Grant Amount** ₺ 290.875,00 (50,00%)

Project Duration 8 Months

THE PROJECT OF “SPREADING CEMSAN INNOVATIVE PRODUCTS OF BLACKSEA ALL AROUND THE WORLD”

Cemil Albayrak, the owner of company stated that the foundation stone of CEMSAN was laid in the year 1978 by his father Cemal Albayrak, and the company was first incorporated in 1987.

Albayrak said “Thanks to the support of Eastern Black Sea Development Agency, we bought necessary machinery and control devices in order to produce three phase industrial heater. We became Turkey's the first and sole company in this sector. We are extremely excited to see that our product will be manufactured in Turkey for the first time” he said.

Project Info

Project Name Increasing the Capacity of Camping Area Surrounding Karadeniz Lake in Dilberdüzü

Beneficiary Bukla Tourism and Trade Ltd. Co. – Rize Office

Total Budget ₺ 228.675,00 **Grant Amount** ₺ 114.338,00 TL (50%) **Project Duration** 8 Months

THE PROJECT OF “INCREASING THE CAPACITY OF CAMPING AREA SURROUNDING KARADENİZ LAKE AND DİLBİRDÜZÜ”

Bülent Saraloğlu, the owner of Bukla Tourism Office stated that they have been organizing tours to Kaçkar Mountain since 2010, adding, “Our tours had low service standards when compared to ones organized in Europe. For this reason, we decided to be well-equipped with necessary materials in order to increase our standards. Within the scope of this project, we bought camping equipment and tents as well as technical equipment necessary for security precautions such as helmet, sleeping bag and generator”, he said.

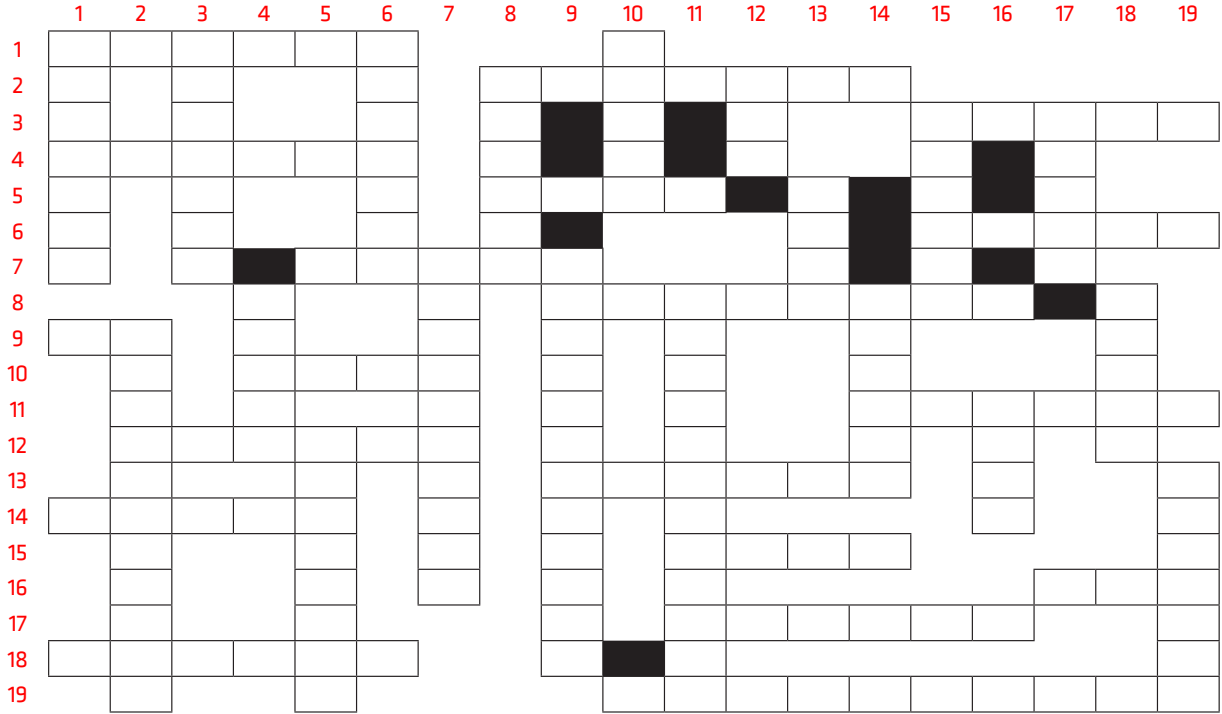
Saraloğlu puts emphasis on the fact that grant projects supported by Black Sea Development Agency is the driving force behind increasing tourism potential in the region, adding, “Today, we organize high standard tours in Turkey around Kaçkar Mountains. The campsite which is open from the first week of July until September offers accommodation for our own visitors as well as other tourists coming there”.

Bil Bakalım

8.Sayıdan itibaren Bil Bakalım adı altında çoğunluğu DOKA Bölgesi'ni ilgilendiren bulmacanın sekizincisi bu sayımızda yer buluyor. Sizlere bölgemizin bu yönde hazırladığımız bulmacamızla DOKA Bölgesini eğlenceli bir şekilde okuyucularımıza tanıtmak..

SOLDAN SAĞA

1) Camili havzasını 29 Haziran 2005 tarihinde Türkiye'nin ilk ve tek Biyosfer Rezerv Alanı olarak ilan ettiği Birleşmiş Milletler örgütü 2) Giresun'u İç Anadolu Bölgesi'ne bağlayan 2 bin 200 rakımlı geçit 3) 1 Nisan 1961 tarihinde 7033 Sayılı Kanunla kurulmuş Ordu'nun ilçesi 4) Giresun'un bir ilçesi 5) DOKA'ya komşu Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın kısa adı 6) Eski adı Karakuş olan Ordu'nun ilçesi 7) 955 yılında Gürcü Kralı David zamanında başlanmış, 1027 yılında Bagratlı Kralı Magistros tarafından bitirilmiş Yusufeli ilçesinde bulunan manastır 8) Giresun ve Gümüşhane'nin komşusu il 9) Çamlıhemşin sınırları içerisinde 2915 metre rakımlı krater gölü 10) Mesudiye'nin bir yaylası 11) Giresun'da Divrikçayır üzerinde sulama amaçlı 1977'de yapılan baraj 12) Amerika'nın Arizona eyaletine bağlı bulunan Büyük Kanyondan sonra dünyanın en büyük ikinci kanyonu olan Cehennem Kanyonunun bulunduğu Artvin'in ilçesi 13) Artvin'de 9.yüzyılda yapıldığı tahmin edilen kale 14) Gümüşhane'nin bir ilçesi 15) İçile kurutulmuş kuru fasulye, tereyağı, içyağı, soğan ve pırasa yaprağı ile yapılan Rize'ye özgü yöresel bir çorba 16) İstanbul ve Ankara'dan sonra 1955 yılında Ülkemizde ilk defa Trabzon'da kurulan Üniversitesinin kısaltılmış adı 17) 11 Ocak 1998 yılında sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Turizm Merkezi ilan edilen Ordu'da bir yayla 18) Ardanuç ilçe merkeziden geçen dere 19) Trabzonspor, tarihinde Türkiye Kupası'ndaki ilk maçını oynadığı takım

ÜSTTEN AŞAĞI

1) 23/30 Temmuz 2011 tarihleri arasında Trabzon'da düzenlenen Avrupa Gençlik Olimpik Oyunlarına katılan ve 8 altın, 4 gümüş, 3 bronz madalya kazanan ülke 2) 1975-1976 sezonunda 43 puanla lig şampiyonu olarak Anadolu'ya ilk defa kupa kazandıran futbol takımı 3) Artvin ve Rize'nin komşusu il 4) Rize'nin bir ilçesi 5) Gümüşhane'nin Şiran ve Kelkit ilçeleri arasındaki 1625 metre rakımlı geçit 6) Ordu Ulubey ilçesine 15 km. mesafede ve 30 metre yüksekliği ile Karadeniz'in en büyük şelalesi 7) Trabzon'da açılan ilk mizah gazetesi 8) DOKA'nın da üyesi olduğu Avrupa Bölgesel Kalkınma Ajansları Birliği'nin kısa adı 9) 1976-1977 sezonunda attığı 18 golle gol kralı olmuş Trabzonsporlu futbolcu 10) Akkuş ilçesinin Tokat iline bağlı komşu ilçesi 11) Şebinkarahisar Kızılca Mahallesi'nde 1713 yılında yaptırılmış çeşme 12) Artvin ve yöresinde oynanan bir halk oyunu 13) Trabzon'da konsoloslugu bulunan ülke 14) 29 Haziran 2005 tarihinde ilan edilen Türkiye'nin ilk ve tek Biyosfer Rezerv Alanı 15) Ordu ili Akkuş ilçesinde üretme istasyonu bulunan memeli bir hayvan türü 16) Fatsa'nın 10 km. güneydoğusunda Fatsa-Aybastı karayolu üzerinde 1500 m2'lik alanı kaplayan göl 17) Sümela, Vazelon, Kuştu gibi manastırların da bulunduğu Trabzon'un bir ilçesi 18) Kelkit ilçesine özgü kilim dokuma işi 19) Akçaabat ve Kelkit ilçelerine ait aynı adla bir beldesi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	H	A	T	İ	O	S	G	E	A	R	G	İ	O	S					K
2	A		A			Ü					Ö				K	U	S	P	A
3	T	A	Ş	C	I	L	I				R		A		U				R
4	İ		H			E		D			E		K		M	A	Ç	K	A
5	L		A	R	G	Y	R	O	P	O	L	İ	S		R				O
6	A		N			M		L			E		U	Z	U	N	G	Ö	L
7			S			A		İ	O	N				İ			Ü		U
8			Z	A	Ğ	N	O	S		İ				G			Z		K
9	Y			D		R		H		K	O	R	Z	A	F		E		
10	Ü			E		I		A		S				N		O	L	U	R
11	Z			R		Z	E	N	C	A	N			A			O		
12	M			A		A		E		R		H			M	A	R	A	L
13	E	R	İ	C	E	K			K			A					D		
14		A		U		U		Y	A	S	O	N	B	U	R	N	U		
15	O	F				Ğ		F				T			U			Y	
16		T		O	H	U	R		K			U			M			A	
17	Ç	İ	N		O		E		A			Ş			U			H	
18		N			P		Ş		S	Ü	L	E	Y	M	A	N	İ	Y	E
19		G		M	A	L	T	A				T			E			A	

Yeni
çalış
mlara
baş
landı
2014
TURİZM
YILI
ERİ 12'DE

5 TLK'larca yapılan projelere milyon lira destek sağladı

ASLAN PAYI ORDU'NUN

[illegible][illegible]

çok iş yaptık

[illegible][illegible][illegible]

Yatırımcıların Türkiye'ye yatırım yapmaya başladıkları dönem, 1980'li yılların ortalarına kadar uzanıyor. Bu süreçte Türkiye'nin ekonomik durumu, dış borçları ve enflasyon oranları yatırımcıların kararlarını etkiledi. Yatırımcıların Türkiye'ye yatırım yapmaya başladıkları dönem, 1980'li yılların ortalarına kadar uzanıyor. Bu süreçte Türkiye'nin ekonomik durumu, dış borçları ve enflasyon oranları yatırımcıların kararlarını etkiledi.

TÜRKİYEDE 26 Kalkınma Ajansı-
nın 2013 yılı bütçe, aldıkları proje
başvuruları ve sözleşmelerine göre
yeni yerleşim açıldığını. En fazla işyeri
sağlayan bölgenin Doğru Karadeniz ol-
duğuna bildirildi.

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı
Yürütme Kurulu Üyesi ve Trabzon Tı-
cariyet ve Sanayi Odası Başkanı Mustafa
Hacıhaliloğlu'na, en kaymaklık köy fazla
Köler Mahallesi kurumu karadereci'de ise edereki
teklifler de-
veye karda
salihliği,
tanı topları
(Karadeniz)
arındırın
kullanıldı" dedi. Başkan Hacıhaliloğlu
özellikle dördüncü dönemle DOKA tarafından
dan yapılacak yeni destek çağrılarında
daha fazla projeye ilavetmeye davet etti.

[illegible][illegible][illegible]

DE'DE TR
Seyahat fuarında, Trabzon büyük

Okullarda teknoloji kullanımı hızla yaygınlaşıyor. Öğretmenler, öğrenciler ve veliler teknolojiyi kullanarak eğitimde başarıya ulaşmak için çaba sarf ediyor. Bu süreçte teknoloji kullanımı, öğrencilerin öğrenme sürecini hızlandırıyor ve öğretmenin iş yükünü azaltıyor. Bu süreçte teknoloji kullanımı, öğrencilerin öğrenme sürecini hızlandırıyor ve öğretmenin iş yükünü azaltıyor.

[illegible]

Türkiye'den

[illegible]

**KARADENİZİ
KAZANCA**

GÜMÜŞHANE

[illegible][illegible]

son Yürümleri Çoğunlukla Kahra-
şanlık ile ilgili Türkiye, Suda-
nın en önemli ticaret alanı oldu-
ğu Türkiye ve Sanayi Odalarını
Türkiye Hükümeti Türkiye'nin
ekonomisi Türkiye'nin Ekonomi-
si Bölgesi Türkiye ve Çarşı Özlem
etki. Mektep Türkiye ve Sanayi-
işkan Yönetici Dr. Maxim Fouad A-
nı anlatır Trabzon Hükümeti, ticari
gelişimi için korumada Arabe-
li işadamları girişimlerinde bulundu.
OHA ve Türkiye Hükümeti Araplar Ar-
apların Pekinli Başkaları Dr. Basim Fahad
Fahad ile, İstanbul, Yalova ve Bursa da
kından izledikleri, bir çok gayrimen-
kul yatırım ve ticaret alanları ve
hi sitedi girişimlerinde oldukları
pulsarı. Trabzon da da turizm ve
ekonomi alanlarında faaliyetleri
yürüdü.

Dr. Omer OGA (SNA)

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

Merden şirket atılımı

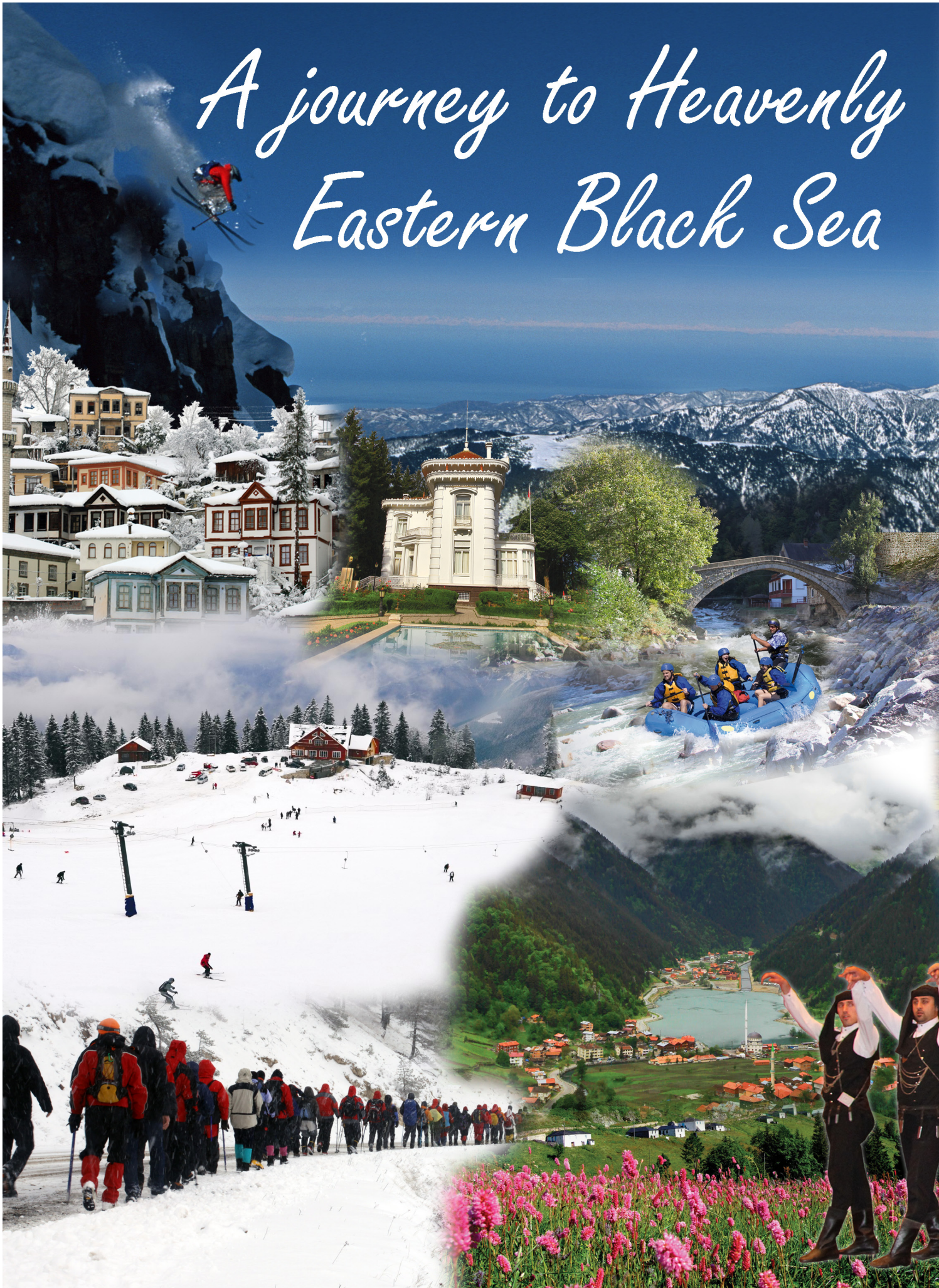
TOBB) desteğiyle kurulan Trabzon İnovasyon ve Biyoteknoloji Merkezi'nin protokollüalandı. İmza törenine Trabzon Valisi Abdül İliz, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, İTSO Başkanı Suat Acaşlıoğlu, DOKA Genel Sekreteri Çetin İyay Kaldırım, Ticaret Bakanlığı Başkanı Şükrü Gümgör Köksöğüt, İZ Ticaret ve Sanayi

Yeni ve Biyoteknoloji Merkezi, devlet ve hayata geçiyor.

ekilönce, Tekniskent, KTÜ laboratuvarı, İsmayilpaşa ve Biyoteknoloji Merkezi

[illegible][illegible]

A journey to Heavenly Eastern Black Sea

Yerel Kalkınmadaki Lokomotifiniz **DOKA** ile
Daha Üretken Bir Doğu Karadeniz

İMALAT SANAYİ

MALİ DESTEK PROGRAMI

Referans NO: TR90/2014/İS

www.doka.org.tr

2014 YILI
PROJE
TEKLİF
ÇAĞRISI

Proje başına ₺ **400.000** Hibe Desteği

KAYS Üzerinden Son Başvuru

30 Mayıs 2014 Saat: 23.59

Proje Dosyasının Ajansa Son Teslim Tarihi

6 Haziran 2014 Saat: 17.00